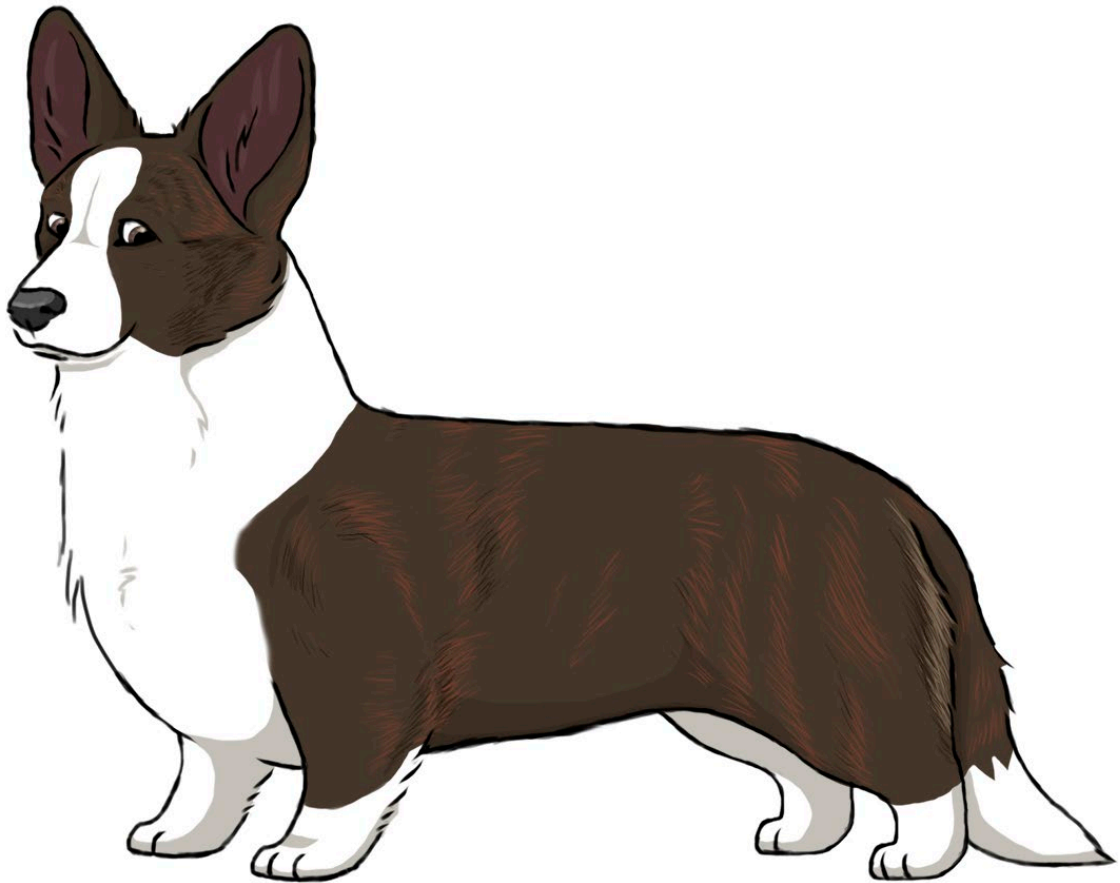

**Jalostuksen tavoiteohjelman
päivitys vuosille 2027–2031**

WELSH CORGI CARDIGAN

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa xx.xx.2026
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt xx.xx.2026

Sisälllys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE.....	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	9
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	9
4.1.2 Jalostuspohja.....	12
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	22
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	23
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	24
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta, käyttäytymisestä ja rodun käyttötarkoituksesta.....	24
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	24
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	24
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	24
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	30
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	34
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	36
4.3. Terveys ja lisääntyminen	36
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	36
4.3.2 Muut rodulla todetut sairaudet ja viat	57
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	59
4.3.4 Lisääntyminen	60
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	62
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä ..	62
4.4. Ulkomuoto	63
4.4.1 Rotumääritelmä	63
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	65
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus.....	66

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	66
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	69
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	69
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	73
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	76
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	76
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	77
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	78
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	79
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	83
7. LÄHTEET.....	85
8. LIITTEET.....	85
Liite 1 Welsh corgi cardigan, luonnetestitulokset 2000–2023.....	86
Liite 2 Nostoja terveys- ja käyttäytymiskyselyn tuloksista 2013–2023.....	87

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Welsh corgi cardigan on monipuolinen seuralainen nyky-yhteiskunnan tarpeisiin. Se soveltuu aktiivisemmankin perheen lemmikiksi ja monenlaiseen harrastustoimintaan. Alkuperäisessä karjakoiraikäytössä welsh corgeja käytetään enää harvemmin, mutta niiden tulisi kuitenkin kyetä niin fyysisesti kuin psyykkisestikin alkuperäisiin tehtäviinsä.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Luonneominaisuuksien ja käyttäytymisen kartoittaminen	Suomen Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksen käyttöönotto, luonneprofiilin laatiminen ja tulosten kerääminen
Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Virallisten terveystutkimustulosten lisääntyminen	PEVISA-ohjelmaan sisällytetty laajat selkätutkimukset. Lonkkaindeksien vaihtoehtoisen hyödyntämisen käyttöönotto PEVISA-ohjelmassa. Kynärnivelen inkongruenssiläusuntojen kerääminen ja tulosten vaikutusten seuranta jalostuksessa. Silmätarkastuslausuntojen tilastointi.
Laajojen terveystietojen kerääminen	Terveystietopankin perustaminen Kohdennetut terveystarkastukset
Rodulle tärkeiden geenitestien määrittely ja tulosten kerääminen	Rotujärjestö tiedottaa jäsenistöään rodulle saatavilla olevista geenitesteistä sekä jakaa tietoa siitä, miten geenitestausta voidaan käyttää jalostuksen työkaluna jalostusmateriaalia hukkaamatta. Rotujärjestö kerää ja tallentaa geenitestituloksia terveystietopankkiinsa.
Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pentueseurantalomakkeen vastausten lisääntyminen Synnytykskomplikaatioiden syiden kartoitus	Pentueseurantalomakkeen päivitys Kannustetaan kasvattajia pentueseurantalomakkeen palauttamiseen Lomakkeista saatujen tietojen analysointi ja raportointi
Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet

Anatomian tuntemus rodunharrastajien keskuudessa lisääntyy Liioiteltujen/sairaalloisten piirteiden tunnistaminen ja tiedostaminen	Rotujärjestö jakaa anatomiaoppia Corgiset-jäsenlehdessä, webinaareissa ja mm. kasvattajapäivillä Asiaa tuodaan esille paitsi ulkomuototuomareiden koulutuksissa myös rodunharrastajien keskuudessa
Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Nyky-yhteiskuntaan soveltuvien seura- ja harrastekoirien käyttöominaisuuksien säilyttäminen	Kannustetaan corginomistajia osallistumaan erilaisiin rotujärjestön tapahtumiin ja harrasteisiin
Paimennustaipumusten testaamisen lisääntyminen	Rotujärjestö järjestää paimennustaipumustestauksia
Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Geenipohjan laajentaminen	PEVISA-ohjelmaan sisällytetty kielto uusintayhdistelmistä. Jalostuksen tavoiteohjelmaan sisällytetyt jälkeläismääräsuositukset päivitetään ja niistä tiedotetaan vuosittain

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla laajempi selkäkuvaus- (LTV, VA, SP, IDD), lonkkakuvaus- ja kyynärnivelen inkongruenssilausunto tai aiempi kyynärnivellausunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Perinnöllistä kaihia, PRA:ta tai tRD:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei kuitenkaan sulje koiraa jalostuksesta. Jos koiralla on todettu mRD, gRD tai PPM, on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveeseen koiran kanssa. D lonkkaisen voi parittaa vain A tai B lonkkaisen kanssa tai vaihtoehtoisesti pentueen vanhempien lonkkaindeksien keskiarvon tulee astutushetkellä olla vähintään 101.

Uusintayhdistelmät on kielletty.

Koiran väri on ilmoitettava rekisteröinnin yhteydessä.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus: Ei vaadita PEVISA-tutkimuksia. Ulkomaisille koirille voidaan huomioida myös mahdollinen ulkomainen indeksi. (narttu 1, uros 2 pentuetta)

Lisäksi huomioitava, että Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti merle-merle-yhdistelmät ovat kiellettyjä.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Welsh corgi cardiganin oletetaan olevan vanhempi kahdesta corgirodusta. Rodun pitkä historia on tarujen ympäröimä. Sen esi-isinä pidetään noin 1000 eKr. Britanniaan kelttien mukanaan tuomia nk. teckelkoiria, jotka olivat pitkiä, lyhytjalkaisia ja vääräsäärisiä. Näistä katsotaan myös esimerkiksi mäyräkoiran ja bassettien polveutuvan.

Walesissa teckelkoirat kehittyivät nopeasti cardigan-tyyppiseksi joka paikan koiraksi risteytyttyään paikallisiin paimenkoiriin. Talonpojat saivat näistä risteytymistä monikäyttöisen koiran, jossa yhdistyivät paimenkoira-, vahtikoira- ja rottakoiraominaisuudet. Kerrotaanpa rodun olleen metsästyksessäkin oivana apuna.

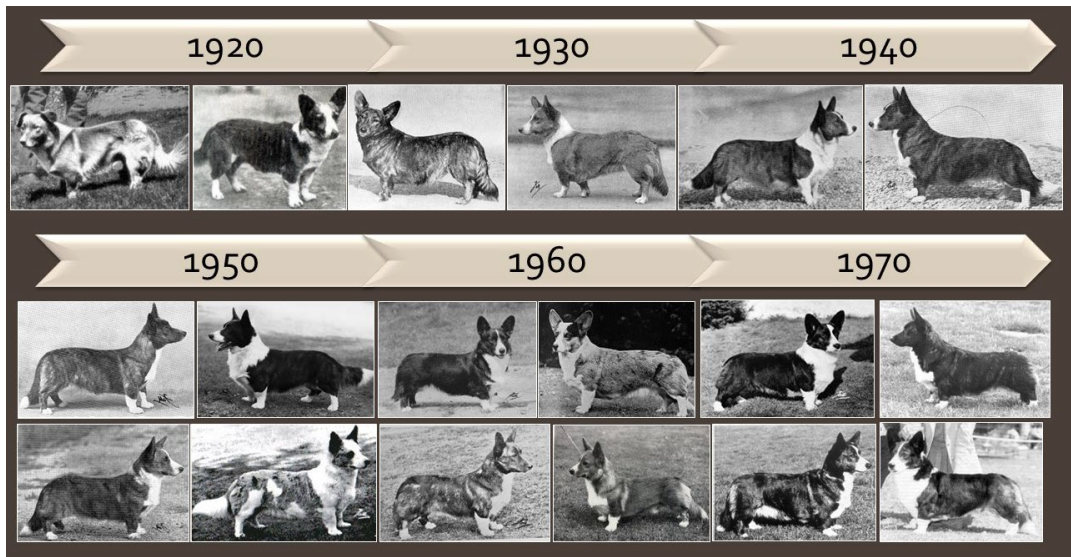
Kuva 1. Corgit kuljettivat karjaa markkinoille pitkiäkin matkoja.

Cardiganien erikoisosaamista oli karjan kuljetus. Lehmien ja hevosten potkut menivät yleensä matalan, keskinkertaisella nopeudella paimentavan koiran yli. Corgi oli korvaamattomaksi avuksi, kun karja piti ajaa markkinoille, joskus jopa Lontooseen saakka. Se kulki karjan mukana päivät ja vartioi yöt. Tämä vaati sisukkuutta, notkeutta ja tarkkaavaisuutta. Nämä ovatkin corgin leimaa-antavia ominaisuuksia tänä päivänä.

Englannin Kennelklubi tunnusti Welsh Corgin vasta vuonna 1925. Vuonna 1934 cardigan ja pembroke erotettiin omiksi roduikseen niin jalostus- kuin näyttelytarkoituksessakin.

Kuvat 2 ja 3. Maisemakuvaa Cardiganshiresstä Walesista ympäristöstä, jossa rodun kantakoirat ovat asustaneet.

Kuva 4. Rodun kehitystä Iso-Britanniassa 1920–1970 luvuilla.

Eri linjat

Welsh corgi cardiganit ovat levinneet maailmanlaajuisesti, mutta varsinaisiksi aktiivialueiksi rodun kotimaan, Iso-Britannian, lisäksi voidaan lukea Yhdysvallat, Australia, Uusi-Seelanti, Venäjä sekä monet Euroopan maat. Erityisiä linjaeroja ei ole kuitenkaan havaittavissa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäinen welsh corgi cardigan rekisteröitiin Suomessa vuonna 1970. Tämä koira oli Iso-Britanniasta tuotu punavalkoinen narttu Dilwel Tonga. Ensimmäinen Suomessa syntynyt pentue rekisteröitiin vuonna 1974, kasvattajinaan rodun maahantuojat Saga ja Antero Lindroos (kennel Sasalu).

80-luvulla kiinnostus cardiganeja kohtaan alkoi kasvaa ja mukaan tuli uusia kasvattajia, jotka toivat uutta jalostusmateriaalia lähinnä Ruotsista, Norjasta ja Iso-Britanniasta.

90-luvulla cardiganien rekisteröintimäärät nousivat voimakkaasti. Tuontikoiria saapui maahamme aikaisemmin mainittujen maiden lisäksi muun muassa Alankomaista, Tanskasta, Saksasta ja Ranskasta.

2000-luvulle saavuttaessa cardiganit ovat vakiinnuttaneet paikkansa pembrokeiden rinnalla ja nykyisin cardiganeja rekisteröidään jo pembrokeja enemmän. Uusia tuontikoirien kotimaita olivat muun muassa Uusi-Seelanti, Australia, Puola, Yhdysvallat ja Venäjä. Lisäksi kansainvälinen yhteistyö ja keinosiemennysmahdollisuudet ovat laajentaneet geenipohjaa.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana kiinnostus suomalaisia cardiganeja kohtaan on herännyt myös muualla maailmassa. Suomalaisyntyisiä koiria on viety rodun kotimaan lisäksi mm. muihin Euroopan maihin ja Yhdysvaltoihin.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotujärjestö ja aiempi rotua harrastava yhdistys

Helmikuun 10. päivä 1971 lausuttiin Suomen Welsh Corgi Seura ry – Finska Welsh Corgi Sällskapet rf:n perustamissanat Suomen Kennelliiton tiloissa Bulevardilla, Helsingissä. Yhdistys oli aluksi Suomen Seurakoiraliiton alainen rotua harrastava yhdistys, mutta toukokuun 6. päivänä 1978 Suomen Kennelliiton valtuusto hyväksyi Suomen Welsh Corgi Seuran rotujärjestöksi.

Rotujärjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Suomen Welsh Corgi Seuran tehtävä on toimia welsh corgi cardigan ja welsh corgi pembroke -rotujen rotujärjestönä. Sen tarkoituksena on edistää rotujen jalostusta, oikeaa kasvatusta sekä toimia rodunharrastajien yhdysseiteenä. Päämääräänsä yhdistys pyrkii erilaisen valistustyön avulla, sekä osallistumalla näyttelyihin, kursseihin ja kokeisiin tai itse niitä järjestämällä. Jäsenmäärä vuoden 2025 lopussa oli 1385. Corgiseurann toiminta-alueena on koko Suomi. Jotta yhdistyksen toiminta tavoittaisi jäsenistöä paremmin, on perustettu neljä paikallista alaosastoa, jotka tahoillaan järjestävät erilaisia tapahtumia. Yhdistyksen jäsenlehti Corgiset on ilmestynyt vuodesta 1976.

Taulukko1. Suomen Welsh Corgi Seura ry:n jäsenmäärät vuosina 2018–2025.

v.2018	v.2019	v.2020	v.2021	v.2022	v.2023	v.2024	v.2025
1077	1160	1194	1306	1367	1370	1401	1385

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen Welsh Corgi Seuralla on jalostustoimikunta, jonka toimintapiirissä ovat molemmat rotujärjestön edustamat rodut. Jalostustoimikunta kokoontuu tarvittaessa ja hyödyntää kokouksissaan etäyhteyksiä. Yhdistyksen hallitus valitsee jalostustoimikunnan kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan. Työskentely tapahtuu hallituksen valvonnan alaisena.

Jalostustoimikunnan keskeisimpiä tehtäviä ovat tiedon kerääminen, jakaminen ja tilastointi sekä neuvonta ja ohjaus. Rotujärjestön lehdessä julkaistaan jalostustoimikunnan kirjoittamia artikkeleita ja raportteja. Lisäksi jalostustoimikunta ylläpitää rotujärjestön internetsivuilla erityistä jalostusosiota. Jalostustoimikunta vastaa tarvittaessa kirjallisesti jalostustiedusteluihin. Ulkomuototuomareiden erikoiskoulutus ja koearvostelut sekä kasvattajille suunnatut koulutuspäivät ovat myös jalostustoimikunnan järjestämisvastuulla.

Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluvat rotuneuvonta ja Suomen Kennelliiton pentulistan jalostussuositusten seuranta corgien osalta. Niiden lisäksi, rotujärjestön kotisivuilla ilmoitetaan mahdollisista kotia vaihtavista aikuisista koirista sekä jalostukseen tarjottavista Pevisa määräyksen täyttävistä uroksista.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suoja monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013, www.kennelliitto.fi

Welsh corgi cardiganeja on rekisteröity vuosina 2022–2025 yhteensä 1470. Näin ollen rotu kuuluu nk. suurilukuisiin rotuihin, jolloin monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on 2–3 % tästä rekisteröintimäärästä. Lukumäärällisesti tämä tarkoittaa 30–44 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä saisi cardiganilla olla korkeintaan 4–6 % neljän vuoden rekisteröinneistä. Lukumäärällisesti tämä tarkoittaa 59–88 toisen polven jälkeläistä.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Vuositalasto - rekisteröinnit

Taulukko 2. Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän vuositalasto ajalta 2016-2025.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Pennut (kotimaiset)	251	316	439	396	446	383	349	345	321	266
Tuonnit	14	11	9	34	11	18	9	9	13	11
Rekisteröinnit yht.	265	327	448	430	457	401	358	354	334	277
Pentueet	44	56	76	72	75	67	65	55	56	45
Pentuekoko	5,7	5,6	5,8	5,5	5,9	5,7	5,4	6,3	5,7	5,9

Kasvattajat	32	44	51	49	44	40	41	31	30	30
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	28	43	48	44	51	43	45	42	42	36
- kotimaiset	17	23	34	28	38	31	30	28	31	24
- tuonnit	9	19	12	13	12	10	13	12	9	7
- ulkomaiset	2	1	2	3	1	2	2	2	2	5
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 9 kk	4 v 1 kk	3 v 11 kk	3 v 6 kk	3 v 11 kk	3 v 11 kk	3 v 8 kk	3 v 8 kk	4 v 5 kk	3 v
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	44	56	75	71	74	64	65	54	55	45
- kotimaiset	36	47	67	60	65	54	59	49	54	40
- tuonnit	8	9	8	11	9	10	6	5	1	5
-keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 8 kk	3 v 3 kk	3 v 6 kk	3 v 9 kk	3 v 4 kk	3 v 4 kk	3 v 4 kk	3 v 4 kk	3 v 5 kk	3 v 11 kk
Isoisät	60	80	86	80	82	76	75	62	64	59
Isoäidit	64	87	101	95	99	81	81	71	76	65

Rekisteröintimäärät Suomessa

Welsh corgi cardiganien vuosirekisteröinnit näyttäisivät Suomessa viime aikoina asettuneen noin 300 yksilön tuntumaan. Rekisteröintimäärä näyttäisi olevan laskusuuntainen.

Jakautuminen linjoihin

Rotu ei ole jakaantunut erilaisiin linjoihin käyttötarkoituksen perusteella.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien määrä on vakiintunut 10–20 yksilön välille vuosittain. Vuoden 2022 tuontikoirien rekisteröintiä johtui Suomessa asuvien Venäjän rekisterissä olleiden koirien rekisteröinnistä Suomen Kennelliiton koirarekisteriin.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Keskimääräinen jalostukseen käytön ikä on pysynyt viimeiset 10 vuotta hyvin samankaltaisena. Sukupuolesta riippumatta keski-ikä vaihtelee 3-4 vuoden välillä.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 %

ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosityhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

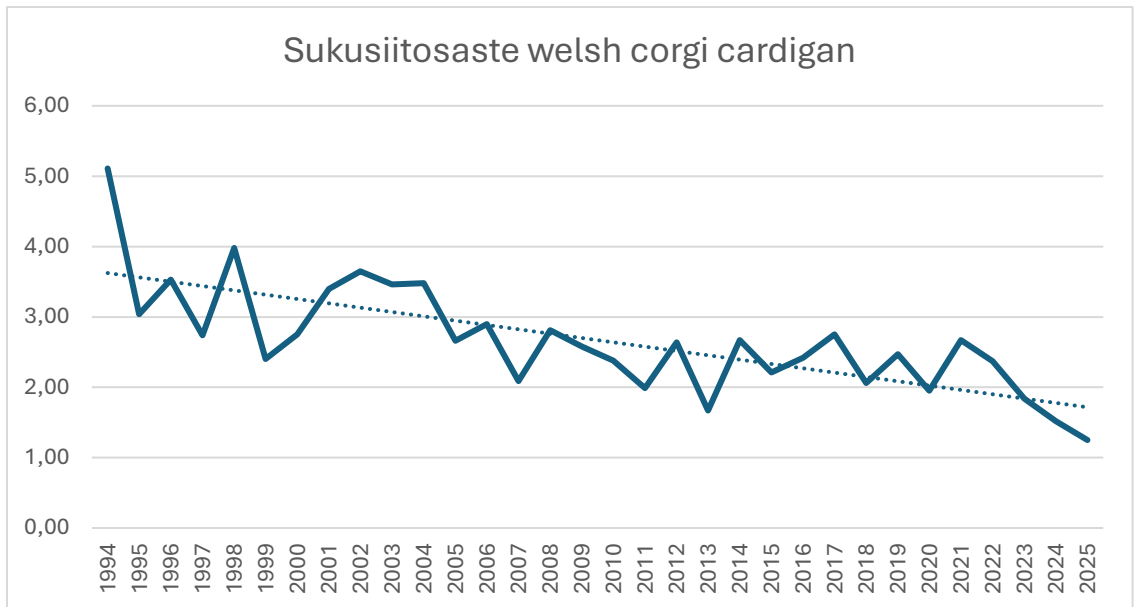
Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljänviiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016) www.kennelliitto.fi

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Welsh corgi cardiganeilla keskimääräinen sukusiitosprosentti on pitkällä aikajänteellä tarkasteltuna laskusuunnassa. Kasvattajien välinen yhteistyö yli maanrajojen sekä tuontikoirien hankinta on yleistynyt ja helpottunut.

Kaavio 1. Sukusiitosprosentin kehitys welsh corgi cardiganeilla Suomessa vuosina 1994–2025.

Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän sukusiitosasteita käytettäessä on mainittava, että sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisilla roduilla laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta.

Vaikka sukusiitosprosentti on pitkässä mittakaavassa laskusuuntainen, vaikuttaa siihen hidastavasti 80- ja 90-lukujen taitteessa tehdyt jalostusvalinnat, jotka edelleen luovat pohjaa suomalaiselle welsh corgi cardigan kasvatukselle. Nykyisin koirat eivät välttämättä näytä lähisukulaisilta tarkasteltaessa 3- tai 4-sukupolvea, mutta pidemmässä sukutaulussa kertautuvat helposti ne koirat, joita noina vuosina käytettiin runsaasti tai jotka nousevat voimakkaasti esille niiden vuosien isoisä- tai isoäititilastoissa. Tämän lisäksi 2020-luvulla tehdyt lukuisat uusintayhdistelmät ja samankaltaiset sisarusten parittamiset voivat tulevaisuudessa vaikuttaa sukusiitosasteen suunnan muutokseen.

4.1.2 Jalostuspohja

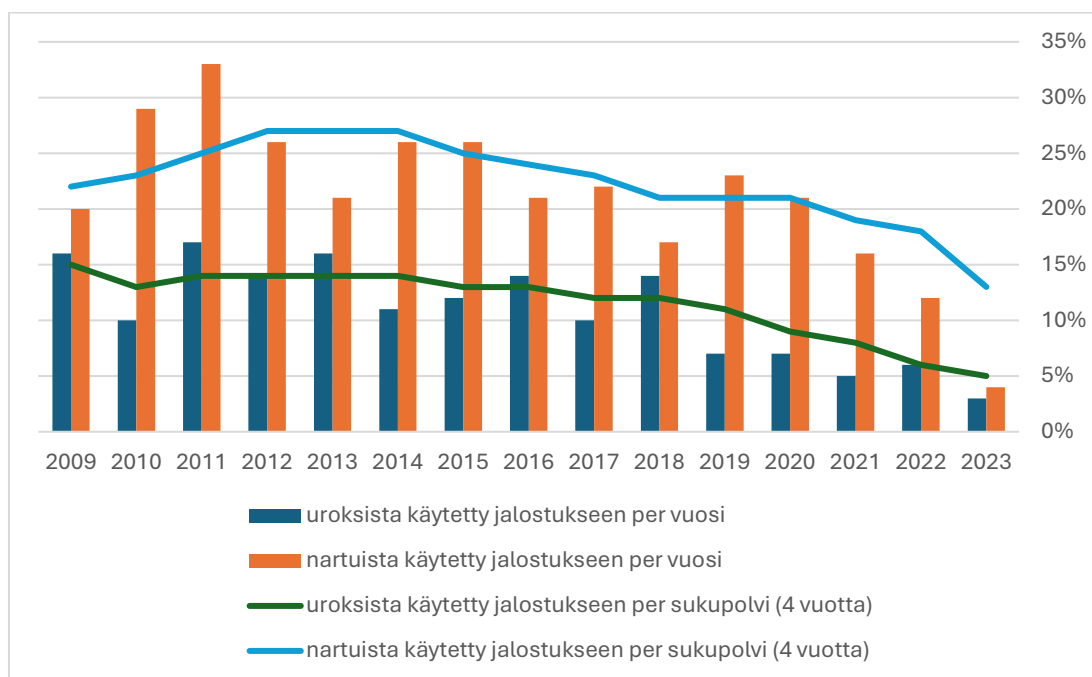
Taulukko 3. Jalostuspohja.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Per vuosi										
- pentueet	44	56	76	72	75	67	65	55	56	45
- jalostukseen käytetyt eri urokset	28	43	48	44	51	43	45	42	42	36
- jalostukseen käytetyt eri nartut	44	56	75	71	74	64	65	54	55	45
- isät/emät	0,64	0,77	0,64	0,62	0,69	0,67	0,69	0,78	0,76	0,8
- tehollinen populaatio	49 (56%)	68 (61%)	84 (55%)	79 (55%)	86 (57%)	73 (54%)	75 (58%)	66 (60%)	66 (59%)	55 (61%)
- uroksista käytetty jalostukseen	1 %	1 %	3 %	6 %	5 %	7 %	7 %	14 %	10 %	14 %

- nartuista käytetty jalostukseen	1 %	3 %	4 %	12 %	16 %	21 %	23 %	17 %	22 %	21 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	248	279	290	279	262	243	221	201	186	160
- jalostukseen käytetyt eri urokset	103	116	112	110	105	107	111	101	96	88
- jalostukseen käytetyt eri nartut	189	202	200	186	183	170	166	151	134	115
- isät/emät	0,54	0,57	0,56	0,59	0,57	0,63	0,67	0,67	0,72	0,77
- tehollinen populaatio	197 (40%)	216 (39%)	211 (36%)	202 (36%)	196 (37%)	189 (39%)	190 (43%)	173 (43%)	158 (42%)	139 (43%)
- uroksista käytetty jalostukseen	3 %	4 %	5 %	6 %	8 %	9 %	11 %	12 %	12 %	13 %
- nartuista käytetty jalostukseen	6 %	9 %	13 %	18 %	19 %	21 %	21 %	21 %	23 %	24 %

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Noin 10–15 % Suomessa syntyneistä welsh corgi cardigan uroksista päätyy jalostuskäyttöön. Narttujen osalta määrä näyttää vakiintuneen noin 20–25 %:iin. Lukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon, ettei viimeisimpien vuosien kaikkia jalostuskoiria ole vielä ehditty tilastointihetkellä käyttää jalostukseen ja näin ollen luvut ovat näinä vuosina huomattavasti pienemmät.

Kaavio 2. Jalostukseen käytettyjen uroksien ja narttujen osuudet syntyneistä.

Isät/emät -luku

Isien ja emien lukumäärän suhde (isien lukumäärä jaettuna emien lukumäärällä) kuvaa kannan monimuotoisuutta ja kertoo sen, kuinka lähellä jalostukseen käytettyjen urosten lukumäärä on narttujen lukumäärää. Jos suhdeluku on yksi, uroksia olisi käytetty yhtä paljon kuin narttuja. Cardiganeilla tämä suhdeluku ei ole merkittävän huono, mutta kuitenkin laskusuuntainen sekä vuosi- että koirasukupolviatasolla. Koirien sukulaistumista saataisiin hidastettua, mikäli kasvattajien urosvalinnat hieman laajenisivat ja uusia uroksia löydettäisiin jalostuskäyttöön. Tällöin suhdeluku kääntyisi taas kasvuun ja monimuotoisuus lisääntyisi.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

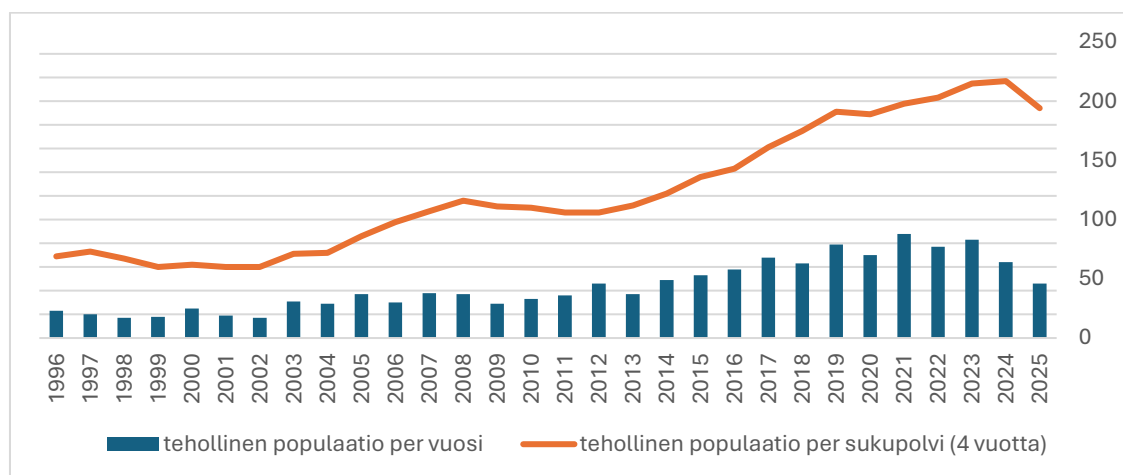
Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahan "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016, www.kennelitto.fi

Rodun tehollinen populaatiokoko

Welsh corgi cardiganien vuosittainen tehollinen populaatiokoko on viime vuosina kasvanut merkittävästi, sillä kansainvälinen jalostusyhteistyö on lisääntynyt.

Kaavio 3. Welsh corgi cardiganien tehollisen populaatiokoon kehitys, 1996-2025

Taulukko 4. Vuosina 2016–2025 eniten jälkeläisiä saaneet urokset.

	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	% kumulat.	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	DOM CORGI WITTENTON (Shepados Hercule Poirot x Qeaynt's Miss Q) s. 2019 RUS	13	67	1,89 %	2 %	2	17	13	67
2	REGIS (Major Point Gimme A Reason x Wild Instinct Oddrande Celeste), s. 2020 FR	10	62	1,75 %	4 %	13	74	10	62
3	CHRIS TEAM NOWY YODA (M-Haskell Stajnia Magia x Chris Team Hala Barda) s. 2020 PL	9	61	1,72 %	5 %	4	26	9	61

4	ARNICA MONTANA WELLINGTON (Lulubelle Intelligent Inspector x Arnica Montana Chelsea), s. 2017 FI	10	60	1,69 %	7 %	11	53	10	60
5	TRAFIX NIGHTRAIN (Malcom X Cymraeg Ci x Trafox Black Gold), s. 2015 FI	10	59	1,67 %	9 %	19	104	10	59
6	BERYLLOS HOT TIGER (Aurora's Tribute To Badagri Via Elmsmere) s. 2017 FI	9	55	1,55 %	10 %	7	30	9	55
7	WILD DREAM'S JAMAL (Regis x Imago's Wanna Be Winner) s.2022 FI	9	55	1,55 %	12 %	3	21	9	55
8	SANDDIGGER PUDDLEDUCK MAGIC CARPET RIDE TO MURMUR (Sanddigger Puddleduck Devil In Disguise x Sanddigger Pd Hush Hush Sweet Charlotte), s. 2019 USA	9	54	1,52 %	13 %	11	56	9	54
9	XEROGE'S GREATEST HIT (Trafox Nightrain x Trafox Crabsody In Blue) s. 2018 FI	9	54	1,52 %	15 %	6	35	9	54
10	KILVROCH PONTUS (Joseter Mr Parkinson x Kilroch Enchabtress) s.2014 GB	7	50	1,41 %	16 %	9	38	7	50
11	JENIDON TITO (Trafox Kentucky Gentleman x Ketraronon Belle) s. 2019 FI	7	49	1,38 %	18 %	3	11	7	49
12	DOM CORGI O'HENRY (Shepados Hercule Poirot x Dannidaks Nice Floretta) s. 2017 RUS	7	48	1,36 %	19 %	4	12	7	48
13	HAAPATASSUN KUN MAAILMA EI RIITÄ (Haapatassun Daniel Craig x Haapatassun Betty) s.2017	7	48	1,36 %	20 %	5	31	7	48
14	DRAGONTAILS IRISH MOOSHINE (Tailbrite Over The Moon x	7	47	1,33 %	22 %	4	22	7	47

	Mccombs Waltz Across Texas With Me) s.2016 USA								
15	MYTHMAKERS WILHELM TELL (Mythmakers Pokemon x Mythmakers Radioactive), s. 2013 FI	7	45	1,27 %	23 %	17	88	8	51

Kaikista tänä aikana käytetyistä uroksista (210 kpl) 42 yksilöä on tuottanut 50 % tarkasteluajavälin aikana syntyneistä pennuista.

Taulukko 5. Vuosien 2016–2025 eniten jälkeläisiä saaneet nartut. Tarkasteluajana jalostukseen oli käytetty 379 eri narttua.

	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueit	Pentuja	%-osuus	Pentueit	Pentuja	Pentueit	Pentuja
1	HAAPATASSUN AAMUN SUUKKO (Region's Natural Wood x Region's Online Future) s. 2013 FI	5	32	0,90 %	17	86	5	32
2	REGION'S Ä-BE FOREVER TAIGASTAR (Taigatähden Caesar Casanova x Regionäs Secret Night) s.2018 FI	4	32	0,90 %	5	25	4	32
3	KETRÄNORON POUTAPILVI (Cree Zlote Psiaki x Geestland's Cloudy Day) s. 2015 FI	4	29	0,82 %	11	64	4	29
4	SEVERNOE ALLEGRO EVGENIA (Mandene The Lion King x Cardhew Sweet Chesnut) s. 2017 RUS	5	29	0,82 %	2	17	5	29
5	HAAPATASSUN HIPIT RAUTAA (Mythmakers Wilhelm Tell x Trafox Blue Dream) s. 2016 FI	4	28	0,79 %	3	17	4	28
6	HAAPATASSUN MEILLÄ TÄTÄ ONNEA RIITTÄÄ (Taigatähden Caesar	4	28	0,79 %	1	7	4	28

	Casanova x Haapatassun Bea) s. 2017 FI							
7	KETRÄNORON HELMIÄSPILVI (Cree Zlote Psiaki x Geestland's Cloudy Day) s. 2015 FI	3	28	0,79 %	16	108	3	28
8	FIRE BLAST DUMMLES (Waggerland Keep It Simple x Call Me Cherry Dummies) s. 2015 PL	4	28	0,79 %	6	31	4	28
9	ARNICA MONTANA CHELSEA (Imago's King Of Spades x Haapatassun Aamun Suukko) s. 2016 FI	4	27	0,76 %	14	79	4	27
10	ARNICA MONTANA MAYFAIR (Imago's King Of Spades x Haapatassun Aamun Suukko) s. 2016 FI	4	26	0,73 %	3	17	4	26
11	WILD DREAM'S XTRA BLUE DIAMOND (Mythmakers Xtra Treasure x Imago's Wanna Be Winner) s. 2018 FI	4	25	0,71 %	3	17	4	25
12	IMAGO'S WANNA BE WINNER (Imago's Smiling Apollo x Imago's Morning Glory) s. 2015 FI	4	25	0,71 %	19	106	4	25
13	KETRÄNORON RAIN DANCE (Ketränoron Heart of Hearts x Kiiramanna Sawonmuan Hilima) s. 2017 FI	3	25	0,71 %	3	23	4	25
14	TRAFIX CRABSODY IN BLUE (Kardibroke Highflyer x Trafix Blue Moon Hotel) s. 2015 FI	4	25	0,71 %	12	65	4	25

15	SEVERNOE ALLEGRO ELENA (Mandene The Lion King x Cardhew Sweet Chesnut) s. 2017 RUS	3	25	0,71 %	9	45	3	25
----	---	---	----	--------	---	----	---	----

Jalostuskoirien käyttömäärät

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen welsh corgi cardiganin elinikäiselle jälkeläismäärälle Suomessa on tällä hetkellä vuosien 2022–2025 rekisteröintimäärien (yht. 1470 yksilöä) perusteella laskettuna 44 jälkeläistä (kts. kohta 4.1). Sivulla 14 olevassa taulukossa kaikki urokset ylittävät tämän suosituksen. Yksittäisten uroksien jälkeläismäärää merkittävämpi ongelma rodussa on kuitenkin ollut samojen yhdistelmien kertaaminen, eli uusintayhdistelmät. Taulukko 6 havainnollistaa tarkastelujaksolla (2014–2024) tehdyt uusintayhdistelmät. 2025 vuoden alusta uusintayhdistelmät on PeViSa ohjelman mukaisesti kielletty.

Taulukko 6. Uusintayhdistelmät tarkastelujaksolla 2014-2024.

Yhdistelmä tehty vuosina	Uros	Narttu	Pentueet tästä yhdistelmästä	Kaikki jälkeläiset tästä yhdistelmästä	ensimmäisestä yhdistelmän jälkeläiset	Uusinoista syntyneet jälkeläiset
2019,2019,2020	Arnica Montana Wellington	Severnoe Allegro Elena	3	25	9	16
2019,202	Arnica Montana Wellington	Severnoe Allegro Evgenia	2	10	4	6
2019,202	Arnica Montana Wellington	Severnoe Allegro Eurasia	2	8	4	4
2020,2021	Arnica Montana William	Arnica Montana Imogen	2	8	5	3
2015,2016	Cardigarden's Kimball	Mythmakers Undercover	2	13	6	7
2019,202	Corgi Na Volge V-Wejt Standvastig	Canja's Elda Eleonora	2	3	2	1
2016,2017	Cree Zlote Psiaki	Ketränonon Belle	2	7	3	4
2019,202	Dantalian's New York	Pirtek Nel Cuore Dellanotte	2	9	2	7
2021,2021	Dom Corgi Wittenton	Ziestan Elea-Lumo	2	7	4	3
2021,2022	Dom Corgi Wittenton	Golden Tibs Essie	2	14	7	7
2021,2022	Dom Corgi Wittenton	Severnoe Allegro Evgenia	2	14	8	6
2021,2022	Dom Corgi Wittenton	Ziestan Emiko	2	8	4	4

2021,2022	Frendlain's Kasanova	Ketränoron Rain Dance	2	17	8	9
2017,2019	Frendlain's Kasimir	Honeysilk Summer Glamour	2	7	5	2
2016,2017	Geestland's Marble Moon	Beryllos Keep In Geestland	2	18	8	10
2020,2021	Geestland's Wildwater	Asterland Get Me Wings	2	11	4	7
2020,2022	Haapatassun Kun Maailma Ei Riitä	Arnica Montana Mayfair	2	11	4	7
2021,2022	Haapatassun Zetor	Haapatassun Aino	2	14	9	5
2021,2022	Haapatassun Zetor	Haapatassun Marjatta	2	9	4	5
2016,2017	Honeysilk New Days Likeabradpitt	Honeysilk Cute Ellen	2	6	3	3
2018,2023	Honeysilk New Days Likeabradpitt	Honeysilk For Fun Vanilla Kitty	2	6	1	5
2018,2019	Lulubelle's Intelligent Inspector	Haapatassun Aamun Suukko	2	13	5	8
2020,2021	Lulubelle's Intelligent Inspector	Haapatassun Hipit Rautaa	2	13	7	6
2023, 2023	Night Keepish Ussuriyskiy Tigr	Ketränoron I Cant Tell You Why	2	6	1	5
2019,2019,2021	Tornado Crystal Z Jurajskiego Zamku	Arnica Montana Chelsea	3	20	8	12
2019,2020,2021	Tornado Crystal Z Jurajskiego Zamku	Arnica Montana Zoe	3	6	1	5
2020,2022	Trafox Secret Gentleman	Ingermanlandija Neverr Give Up	2	4	2	2
2023, 2023	Ingermanlandija Gorgeus	Ziestan Vanja	2	17	7	10
2021, 2025	Carddicted Taa Daa	Myway's Amazing grace	2	12	6	6
			YHT	291	132	159

Taulukon vasemmanpuoleiseen sarakkeeseen on koostettu kaikki vuodet, joina kyseinen yhdistelmä on tehty. Ensimmäinen vuosiluku tarkoittaa yhdistelmän ensimmäistä toteutuskertaa, eli vasta toinen ja siitä seuraavat vuosiluvut ovat uusintoja: esimerkiksi tarkastelujakson ensimmäinen yhdistelmä, Cardigarden's

Kimball ja Mythmakers Undercover tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2015 ja uusittiin vuonna 2016. Vastaavasti taulukon toinen yhdistelmä, Geestland's Marble Moon ja Beryllus Keep in Geestland tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2016 ja uusittiin vuonna 2017. Uusintoja tehtiin eri yhdistelmillä yhteensä 30,5 kertaa tarkastelujakson aikana. Pääsääntöisesti uusinta samalle yhdistelmälle tehtiin kerran, mutta joitakin kaksi kertaa uusittuja yhdistelmiäkin ilmeni.

Uusintayhdistelmätaulukosta selkeimpänä löydöksenä nähdään, että eniten jalostukseen käytettyjen urosten listan 1. (Dom Corgi Wittenton) ja 3. koiralla (Arnica Montana Wellington) on useita pentueita eniten jälkeläisiä saaneiden narttujen listalla olevien täyssisarusten Severnoe Allegro Evgenian (3. sija) ja Severnoe Allegro Elenan (15. sija) sekä heidän täyssisaruksensa Severnoe Allegro Eurasian kanssa. Dom Corgi Wittenton on astunut myös Arnica Montana Wellingtonin ja Severnoe Allegro Elenan tyttäriä, täyssisaria seuraavasti: Golden Tibs Essie kahdesti (toinen uusintayhdistelmänä), Ziestan Emiko kahdesti (toinen uusintayhdistelmänä), Ziestan Elea-Lumo kahdesti (toinen uusintayhdistelmänä).

Merkittävää on myös havainto, että uroksella Tornado Crystal Z Jurajskiego Zamku on astutettu puolisisarukset Arnica Montana Chelsea ja Arnica Montana Zoe kahdesti, joista molemmat kertaalleen uusintayhdistelmänä. Edellä mainituista yhdistelmistä on syntynyt yhteensä 26 jälkeläistä, joista 17 uusintojen tuloksena. Lisäksi Arnica Montana Chelsean täyssisarella, Arnica Montana Mayfairilla (narttulistalla sijalla 9.) on teetetty uusintayhdistelmä uroksella Haapatassun Kun Maailma Ei Riitä. Jälkeläisiä tästä yhdistelmästä on syntynyt 11, joista 7 uusinnan tuloksena. Arnica Montana Chelsea, Arnica Montana Zoe ja Arnica Montana Mayfair ovat nartun Haapatassun Aamun Suukko jälkeläisiä ensimmäisessä polvessa. Haapatassun Aamun Suukko sijoittuu sekä narttulistalla 1. sijalle, että uusintayhdistelmälistalle. Arnica Montana Zoe on myös uroslistan 6. koiran (Mythmakers Wilhelm Tell) jälkeläinen.

Uroksella Haapatassun Zetor on astutettu neljästi täyssisarukset Haapatassun Aino ja Haapatassun Marjatta, joista molemmat kertaalleen uusintayhdistelmänä. Edellä mainituista yhdistelmistä on syntynyt yhteensä 23 jälkeläistä, joista 10 syntyivät uusintojen tuloksena. Haapatassun Aino ja Marjatta ovat uroksen Cardigarden's Kimball jälkeläisiä toisessa polvessa.

Täysveljeksillä Frenclain's Kasanova ja Kasimir on kummallakin tehty uusintayhdistelmät: Frenclain's Kasanovalla on astutettu Keträronon Rain Dance kahdesti, ja Frenclain's Kasimirilla on astutettu Honeysilk Summer Glamour kahdesti. Jälkeläisiä näistä yhdistelmistä on yhteensä 24, joista 11 syntyi uusintayhdistelmien kautta.

Uusintayhdistelmiä esittävä taulukko havainnollistaa merkittävää uusintayhdistelmien määrän kasvua vuodesta 2019 eteenpäin. Kehityssuunta on valitettava: jo edeltävässä jalostuksen tavoiteohjelmassa (vuodet 2020–2024) on todettu, etteivät uusintayhdistelmät ole toivottavia. Lisäksi monimuotoisuuden kannalta on huomattava, että uusintayhdistelmiin käytetyt koirat pitävät korkeita sijoja myös eniten jalostukseen käytettyjen koirien listoilla. 2025 vuoden alusta uusintayhdistelmät on PEVISA- ohjelman mukaisesti kielletty.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Eniten jalostukseen käytettyjen narttujen listalla (taulukko 5) sijalla 1. on viidellä (5) pentueella ja 32 jälkeläisellä kotimainen koira Haapatassun Aamun Suukko, jonka tyttäret, täyssisarukset Arnica Montana Chelsea ja Arnica Montana Mayfair löytyvät samalta listalta sijoilta 9. (4 pentuetta, 27 jälkeläistä) ja 10. (4 pentuetta, 26 jälkeläistä). Lisäksi Haapatassun Aamun Suukko on isoemä eniten jalostukseen käytettyjen urosten listan 3. koiralle Arnica Montana Wellingtonille, jolla on jälkeläisiä kuusikymmentä (60) kymmenessä (10) pentueessa. Näistä kymmenestä pentueesta kolme (3) pentuetta on Severnoe Allegro Elenan kanssa, joka löytyy eniten jalostukseen käytettyjen narttujen sijalta 12. jättäen 25 jälkeläistä, sekä kaksi (2) pentuetta Severnoe Allegro Evgenian kanssa, joka on listan sijalla 3. viidellä (5) pentueellaan ja 29 jälkeläisellä.

Eniten jalostukseen käytettyjen narttujen 4. sijalla on neljällä (4) pentueellaan kotimainen koira Ketränoron Poutapilvi 29:lla jälkeläisellä, ja 5. sijalla tämän täyssisar Ketränoron Helmiäispilvi kolmella (3) pentueella ja 28:lla jälkeläisellä.

Eniten jalostukseen käytettyjen narttujen sijalta 14. löytyvä Imago's Wanna Be Winner on emä saman listan sijalta 13. löytyvälle Wild Dream's Xtra Blue:lle.

Eniten jalostukseen käytettyjen narttujen 11. (Trafox Crapsody In Blue) on eniten jalostukseen käytettyjen urosten 15. koiran (Xeroge's Greatest Hit) emä.

Eniten jalostukseen käytettyjen urosten sijalla 1. on Venäjältä tuotu uros Dom Corgi Wittenton 13 pentueella ja 67 jälkeläisellä. 14. sijaa pitää tämän koiran puoliveli Dom Corgi O'Henry seitsemällä (7) pentueella ja 48 jälkeläisellä. Näillä Venäjältä tuoduilla puoliveljillä on teetetty vuosina 2020-2023 yhteensä 20 pentuetta, 115 jälkeläistä. Nämä jälkeläiset muodostavat seitsemän (7) prosenttia kaikista syntyneistä pennuista.

Eniten jalostukseen käytettyjen urosten 9. Mythmakers Wilhelm Tell on narttujen vastaavan listan 6. (Haapatassun Hipit Rautaa) isä.

Eniten jalostukseen käytettyjen urosten 9. on kotimainen koira Taigatähden Caesar Casanova kahdeksalla (8) pentueella ja 48 jälkeläisellä, ollen isänä narttujen vastaavan listan 8. koiralle (Haapatassun Meillä Tätä Onnea Riittää).

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Iso-Britanniasta on viety koiria ympäri maailmaa, mutta liikenne on ollut kovin yksisuuntaista ja on myös edelleen. Kiinnostus rodun kotimaan koiriin on vähentynyt. Osa englantilaisista kasvattajista ei myy koiria ulkomaille ja terveystutkimustulosten puuttuminen ei lisää kiinnostusta. Rodun parissa on tapahtunut muutoksia, ansioituneet pitkäaikaiset kasvattajat ovat vähentyneet ja rotuun ei ole saatu uusia innokkaita kasvattajia.

Nykypäivänä koirien tuottaminen ympäri maailmaa on helpottunut huomattavasti ja näin myös jalostuskoirien tuonti on mahdollista yhä useammalle.

Euroopassa kasvattajien välinen yhteistyö on lisääntynyt viime vuosien aikana. Kiinnostus pohjoismaiseen yhteistyöhön vähäisempää.

Muissa Pohjoismaissa, pois lukien Ruotsi 2025 alkaen, corgeilta ei vaadita jalostuskäyttöä edellyttäviä terveystutkimuksia, mikä osaltaan vähentää mielenkiintoa koiria kohtaan.

Itä-Eurooppalaiset ovat panostaneet voimakkaasti jalostuskoiriensa hankintaan ja heidän panoksensa corgikasvatuksessa on maailmanlaajuisesti jo hyvin merkittävä. Koiria on tuotettu runsaasti eri puolilta maailmaa.

Yhdysvalloissa on lukumäärällisesti eniten rodun edustajia. Suuresta ja vanhasta populaatiosta johtuen Yhdysvalloissa on koirakanta, josta löytyy eniten sukutaulullisia variaatioita.

Taulukko 7. Welsh corgi cardiganien rekisteröintimääriä eri maissa. 2016–2025

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ruotsi	214	195	172	233	224	243	293	227	198	194
Norja	106	128	131	154	219	342	244	215	179	193
Tanska	178	202	121	217	238	248	312	265	277	211
Suomi	277	334	354	358	401	457	430	448	327	265
Iso-Britannia	218	141	147	126	132	123	201	82	81	X
Italia	-	-	-	-	46	76	64	48	46	X
Australia	-	-	-	-	106	213	185	127	121	161

x = ei vielä tietoa 2025 rekisteröinneistä 13.1.2026 mennessä

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Vaikka Welsh corgi cardiganien jalostuspohja omassa kotimaassaan Iso-Britanniassa suppea, on se maailmanlaajuisesti tarkasteltuna laaja. Sukulinjat ovat kuitenkin sekoittuneet maanosien välillä, joten yhtä yksittäistä suvun osalta eriytynyttä populaatiota ei ole. Vuosikymmenten takaiset hyvin suositut, toisinaan jopa eri maanosissakin lukuisia jälkeläisiä jättäneet urokset ovat nykykoirien sukutauluissa jo kauempana, mutta kertautuvat helposti nyt tehtyjen yhdistelmien taustalla useita kertoja.

Suomessa welsh corgi cardiganien rekisteröinneissä on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut runsasta nousua ja nyt viimeisenä kahtena vuonna rekisteröintimäärät ovat hieman laskeneet. Myös uusia tuontikoiria tuodaan vuosittain noin kymmenkunta ja kasvattajat ovat käyttäneet myös ulkomaisia uroksia nartuilleen. Näillä jalostuspohjaa saadaan laajennettua 90-luvulla tapahtuneiden muutamien yksittäisten urosten liikakäytön jälkeen.

Rotu ei ole jakautunut erilaisiin pienempiin populaatioihin (sukulinjoihin) esimerkiksi käyttötarkoituksen mukaan.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Suomessa jalostuspohjaa on viime vuosina kaventanut lukuisat uusintayhdistelmät ja suvuiltaan samankaltaiset yhdistelmät. Kappaleen 4.1.3 kohdasta ”jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus” käy ilmi, että viime vuosina 15 eniten jälkeläisiä saaneiden urosten ja narttujen kesken on paljon sukulaisuussuhteita. Jalostukseen tulisi käyttää myös näistä valtasuvuista poikkeavia yksilöitä ja etsiä sellaista jalostusmateriaalia ulkomailta, joiden lähisukulaisia ei vielä Suomessa ole.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Welsh corgi cardiganin jälkeläismäärälle ei ole rajoitteita PEVISA-ohjelmassa toistaiseksi.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta, käyttäytymisestä ja rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan welsh corgi cardigania kuvataan termeillä valpas, älykäs, varma, rohkea, oppivainen ja työskentelyyn soveltuva. Se ei saa olla arka eikä hyökkäävä. Cardigan on yleensä harkitseva, mutta mikäli toiminta on siitä mielekästä ja palkitsevaa, pitkäkestoisuus toiminnan suorittamiseen voi olla welsh corgi pembrokea intensiivisempää. Vieraita ihmisiä kohtaan cardigan voi olla välinpitämätön olematta kuitenkaan arkaileva tai pelokas. Rotumääritelmässä hylkäävät virheet ovat vihasuus tai liiallinen arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Rotu ei ole jakautunut eriytyneisiin linjoihin.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Luonteen ja/tai käyttöominaisuuksien testaaminen ei kuulu welsh corgi cardiganilla PEVISA-ohjelmaan.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonnekysely

Suomen Welsh Corgi Seura ry otti käyttöön koiranomistajille tarkoitetun terveys- ja käyttäytymiskyselyn 2000-luvun alkupuolella. Vastauksia saatiin tuolloin kuitenkin hyvin niukasti. Sama kysely julkaistiin sähköisenä yhdistyksen internetsivuilla syksyllä 2013. Vuoden 2018 loppuun mennessä kyselyssä oli vastauksia 204 welsh corgi cardiganista. Vuosina 2019-2023 vastauksia tuli 148 kpl. Rodun harrastajat kokevat

luonteiden hieman parantuneen viimeisimpien vuosien aikana. Aiemmassa jalostuksen tavoiteohjelmassa julkaistun taulukon mukaan 2 % vastaajista koki rodun luonteet erinomaisiksi ja 28 % erittäin hyviksi. Vuoden 2018 lopussa vastaavat luvut olivat nousseet, sillä 6 % vastaajista koki rodun luonteet erinomaisiksi ja 32 % erittäin hyviksi. Vuoden 2023 lopussa luonteen koki erinomaiseksi 10%, erittäin hyväksi 37%, hyväksi 46%, välttäväksi 4% ja ei osaa sanoa luonteesta 1,5%

Käyttäytymisosiossa valittavana oli useita erilaisia arjen termejä, joista koiranomistajat valitsivat sen tai ne ominaisuudet, jotka kuvasivat koiraansa parhaiten.

Taulukko 8. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä omistajien antamia kuvauksia welsh corgi cardiganistaan 2013–2018 ja 2019–2023.

Termi	% osuus 2013-2018	% osuus 2019- 2023	Termi	% osuus 2013- 2018	% osuus 2019- 2023
Vilkas	48,9	48,7	Sosiaalinen	66,1	66,9
Itsepäinen	43,4	52,7	Rohkea	52,5	52,0
Leikkisä	73,3	75,0	Herkkähaukkui nen	35,3	43,9
Kuuliainen	44,3	37,8	Älykäs	71,9	76,4
Kova (ei muistele ikäviä asioita)	32,6	29,0	Oppivainen	67,4	71,6
Pehmeä (muistaa ikävät asiat)	17,6	18,9	Määräilevä	20,8	25,7
Rauhallinen	33,9	33,8	Miellyttävä seuralainen	77,4	73,6
Luotettava	56,1	54,0			

Cardiganin omistajat kokevat 2019–2023 vastauksissaan koiransa älykkäämmiksi, itsepäisemmiksi, herkkähaukkuisemmiksi ja määräilevämmiksi kuin aikavälillä 2013–2018 vastanneet. Kuuliaisuus on laskussa ja tätä korreloi myös se, että vastauksen ”miellyttävä seuralainen”, olivat koiranomistajat valinneet harvemmin kuin aiemmin vastanneet. Voi olla, että syynä näihin kokemuksiin ei ole ainoastaan mahdollinen koiramateriaalin muutos, vaan myös rodun suosio ja koiramäärän lukumäärällinen kasvu. Tässä yhtälössä kolikon käänttöpuolena on usein se kysymys, onko aivan jokainen cardiganin hankkinut ymmärtänyt hankkimansa koiran karjakoirataustaiseksi ja antanut sille sen vaatiman tapakasvatuksen ja tarpeeksi tekemistä.

Welsh corgi cardigania voitaneen pitää erinomaisena lenkkeilykaverina, sillä jopa 67 % vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon terveys- ja käyttäytymiskyselyn käyttötarkoitusten listasta aikavälillä 2019–2023. Tässä on tapahtunut myös seitsemän prosenttiyksikön kasvu aikavälin 2012–2018 vastauksiin. Myös seura- ja perhekoiran rooli oli hyvin yleinen valinta (59 %).

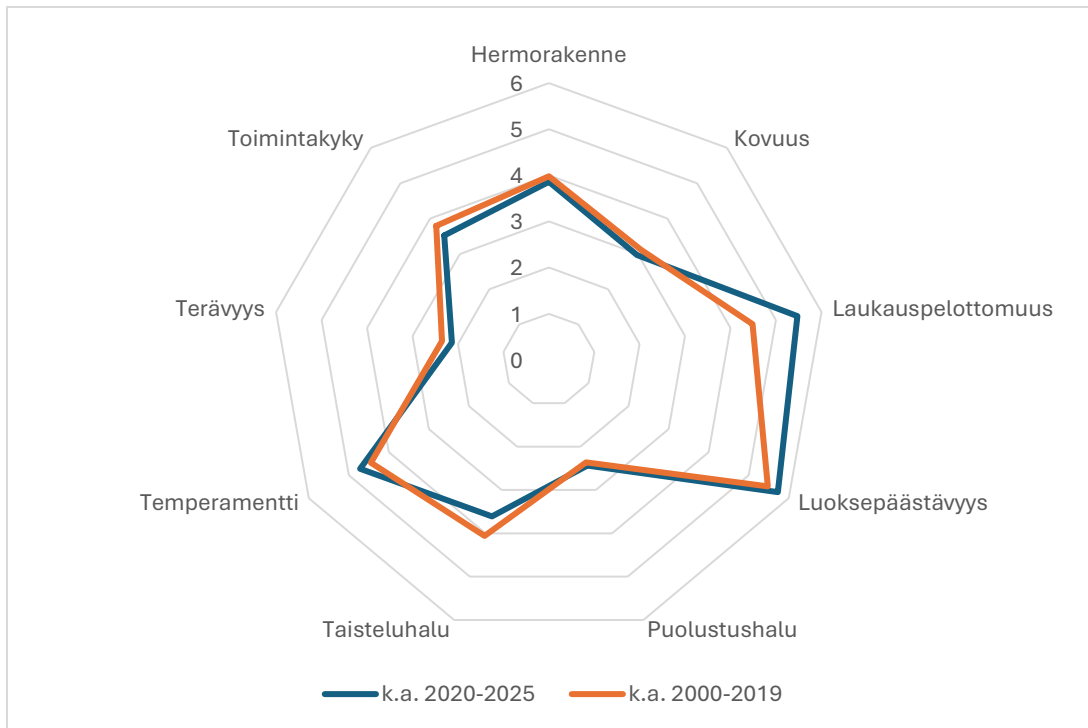
Taulukko 9. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä omistajien kuvaus koiransa käyttötarkoituksesta.

Käyttötarkoitus	2013-2018	2019-2023
täysin seura- ja perhekoira	62 %	59 %
aktiivinen lenkkeily	60 %	67 %
koirakoulussa käyminen	18 %	20 %
tottelevaisuuskoulutus	2 %	11 %
TOKO-kilpailut	9 %	1 %
koiranäyttelyt satunnaisesti	43 %	40 %
koiranäyttelyt aktiivisesti	13 %	9 %
agility omaksi huviksi	21 %	7 %
agility-kilpailut	8 %	2 %
rally-toko	12 %	10 %
koiratanssi	2 %	1 %
verijälki (mejä)	7 %	7 %
pelastuskoiratoiminta	2 %	1 %
kaverikoiratoiminta	3 %	5 %
paimennus harrastusmielessä	5 %	5 %
paimennus, koira on työkäytössä	5 %	5 %

Taulukosta käy ilmi, että erilaiset viralliset harrastemuodot (esim. toko ja agility) ovat laskusuunnassa. Aktiivinen rotu tarvitsee kuitenkin liikuntaa ja tapakasvatusta, mitkä onneksi ovat noususuunnassa sitten 2013–2018 annettujen vastausten. Kaverikoiratoiminta on myös noususuuntaista.

Luonnetesti

Luonnetestin tarkoitus on arvioida koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. (lähde: www.kennelliitto.fi). Vuosina 2000–2025 luonnetesteihin on osallistunut 178 cardigania. Näiden tulokset on koottu taulukkoon, joka on jalostuksen tavoiteohjelman liitteenä (liite 1). Vuosina 2020–2025 luonnetesteihin on osallistunut 35 welsh corgi cardigania.

Kaavio 4. Yhteenveto vuosina 2000–2025 luonnetestatuista 178 suomalaisesta welsh corgi cardiganista ja tulosten keskiarvoista. Kaavion uloin reuna kuvaa aina ominaisuuden suurinta ominaisuutta. Keskiarvokaavio vuosilta 2020–2025 kuvaa melko hyvin, hiven alhaista toimintakykyä lukuun ottamatta, aika ihanteellista nyky-yhteiskunnan cardigania.

Kuten kaaviosta 4 voi huomata, ovat vuosina 2020–2025 testatut cardiganit olleet temperamenttiltaan vilkkaampia kuin aiemmin testatut. Hermorakenteessa, toimintakyvyssä, terävyydessä ja taisteluhalussa on ollut laskua. Luoksepäästävyys, kovuus ja puolustushalu ovat pysytelleet jokseenkin samoina. Laukauspelottomuus on selkeästi viime vuosina parantunut.

Luoksepäästävyys oli suurimmalla osalla 2020–2025 testatuista (73,5 %) hyvántahtoinen, luoksepäästävä ja avoin. Koirista 9 todettiin luoksepäästäviksi, mutta hieman pidättyväisiksi.

Toimintakykyä voisi kuvata rohkeutena toimia oudoissa ja uusissa tilanteissa. Welsh corgi cardiganilla tulisi olla toimintakykyä, mutta tämän osa-alueen kohdalla hajontaa on jonkin verran. Arvion kohtuullinen sai vuosina 2020–2025 26,5 %, kohtuullisen pienen 26,5 % ja pienen 47,1 %.

Terävyys on koiran taipumusta reagoida aggressiivisesti siihen kohdistuvaan uhkaan. Riippumatta terävyyden määrästä, yhdelläkään vuosien 2020–2025 aikana testatuista koirista ei ollut jäljelle jääviä hyökkäyshaluja. Tämä on hyvä asia. Määrällisesti eniten (35,3 %) sai tästä osa-alueesta arvosanan koira, joka ei osoita lainkaan terävyyttä. Suurta hyökkäyshalua ei osoittanut yksikään testatuista.

Koiran halu puolustaa omaa laumaansa kutsutaan luonnetestitermeillä puolustushaluksi. Vuosina 2020–2025 testatut cardiganit ovat olleet puolustushalultaan pääosin kohtuullisia ja hillittyjä (52,9 %)

Taisteluhalu kuvaa koiran synnynnäistä taipumusta nauttia kehonsa käytöstä saavuttaakseen haluamansa päämäärän. Se ilmenee yleensä leikkimishaluna. Tämä erikoiskoe on osoittanut welsh corgi cardiganien taisteluhaluun olleen vuosina 2020–2025 pääasiassa kohtuullisen pientä (44,1 %) tai kohtuullista (20,6 %) tai pientä (29,4 %). Taisteluhalultaan riittämättömäksi todettiin vain yksi koira ja yhdelle koiralle saatiin tuos Suuri taisteluhalu.

Hermorakenne tarkoittaa koiran paineensietokykyä voimakkaasti stressaavissa tilanteissa. Hyvä hermorakenne auttaa koira selviämään vaihtelevissa arjen tilanteissa. Tälle osa-alueelle luonnetestissä on annettu suuri painoarvo. Vuosina 2020–2025 testatuista 34 cardiganista suurin osa sai tästä arvosanakseen ”hieman rauhaton” (64,7 %). Se tarkoittaa, että koira selviytyy kaikista testin osasuorituksista, mutta siinä on havaittavissa merkkejä rauhattomuudesta ja henkisestä rasittumisesta. Luonnetestituomarit kuvaavat näitä tuloksia usein ”kelvoiksi arjen hermoiksi”.

Temperamentti on koiran käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta ja kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Se tarkoittaa kohtuullisen nopeaa reaktiokykyä ja oikein suuntautunutta huomiointia testitilanteissa. Vuosina 2020–2025 testatut cardiganit todettiin suurimmaksi osaksi kohtuullisen vilkkaiksi (61,8 %). Merkittävää kuitenkin on se, että arvion ”erittäin vilkas” sai 20,6 % testatuista koirista. Tämä on merkittävä muutos aikaisempiin neljän vuoden tarkastelujaksoihin (kts. liite 1). Asteikon toisessa päässä olevia arvioita välinpitämättömyydestä ja apaattisuudesta ei saanut yksikään testatuista cardiganeista.

Kovuudella tarkoitetaan koiran kykyä unohtaa epämiellyttävät asiat. Kaikkien luonnetestitulosten perusteella cardiganit ovat hieman pehmeitä ja näin oli myös ajanjaksolla 2020–2025 (70,6 %). Tämän arvion saaneet koirat näyttävät selvästi muistavansa epämiellyttävät asiat, mutta pystyvät ohjaajansa tukemana ohittamaan paikan, jossa sitä pelästytettiin. Pehmeäksi testattiin 7 koira. Pehmeä koira näyttää selvästi pelästyneensä muistaen ikävät asiat suhteellisen pitkänkin palautumisen jälkeen, vaatien myös ohjaajalta runsaasti houkuttelemista. Kova koira ei muistele ikäviä asioita. Arvosanan ”kohtuullisen kova” sai 3 testattua cardigania.

Luonnetestin lopuksi testataan myös laukausvarmuus. Kaikissa vuosina 2000–2023 testatuissa koirissa on ollut vain 8 laukaisualtista koira (4,5 %). Vuosien 2020–2023 aikana todettiin 1 laukaisualtis koira. Koirista 57,9 % todettiin laukaisuvarmoksi ja loput 37,6 % laukaisukokemattomiksi. Laukauskokemattomana pidetään koira, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee.

MH-luonnekuvaus

MH-kuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. MH-kuvauksessa on kymmenen eri osiota, joissa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota.

Suomessa MH-kuvaukseen on vuosien 2019–2025 aikana osallistunut kaksi (2) cardigania.

Käyttäytymisen jalostustarkastus

Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastus on tarkoitettu työkaluksi, jolla voidaan kerätä yksityiskohtaista ja vertailukelpoista tietoa koirien ominaisuuksista. Tarkastus sisältää ulkomuoto- ja käyttäytymisosiön, jotka voidaan suorittaa samalla kertaa, erikseen tai vain toisen osa-alueen osalta. Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkkuuksiin ja ääniherkkyyteen. Tarkastus pohjautuu rotumääritelmään, jalostuksen tavoiteohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin sekä rotukohtaisiin ohjeisiin. (Nämä tavoitteet tullaan laatimaan corgeille vuoden 2026 aikana.) Tiedonkeruun kannalta on hyödyllistä saada tarkastustuloksia myös sellaisista koirista, joita ei itseään olla käyttämässä jalostukseen.

Näyttelyt

Rodunharrastajien keskuudessa yleisin harrastusmuoto on koiranäyttelyt. Niissä luonneominaisuuksia ei kuitenkaan mitata kattavasti ja vertailukelpoisesti. Näyttelyarvosteluihin lisätty käyttäytymisen kuvaus on lähes poikkeuksetta ollut valinnassa ”käsiteltävissä”. Vuodesta 2016 vuoteen 2025 loppuun welsh corgi cardiganeilla kirjattiin 10 988 näyttelykäyntiä, niistä viiden arvostelussa ”vihainen” ja viiden arvostelussa ”väistää”.

Taulukko 10. Vuosina 2016–2025 syntyneiden EVA (ei voida arvostella) ja laatuarvostelussa hylätyn saaneet. Lukumäärissä ei ole huomioitu syytä arvosanoille. EVA voidaan antaa esimerkiksi koiralle, joka ontuu.

	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	17 tulosta	7 tulosta	3415 tulosta
Nuorten luokka	1 tulosta	2 tulosta	1538 tulosta
Avoin luokka	9 tulosta	2 tulosta	3254 tulosta
Valioluokka	2 tulosta	1 tulosta	1003 tulosta
Veteraaniluokka	2 tulosta	1 tulosta	1050 tulosta
Yhteensä	33 tulosta	14 tulosta	10988 tulosta

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Welsh corgi cardiganeilla ei ole merkittäviä luonne- ja käyttöominaisuseroja eri maiden populaatioiden välillä, sillä kaikkialla maailmassa rodun käyttötarkoitus on pääasiassa seura- ja harrastekoiria.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolesta riippumatta welsh corgi cardiganit tarvitsevat johdonmukaisen kotikasvatuksen.

Nuoret welsh corgi cardigan urokset voivat kuitenkin helposti mitellä omistajiensa kärsivällisyyttä pehmeämmiksi ja oppimishaluiseemmiksi miellettyjä narttuja enemmän.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut karjan paimentaminen ja kuljetus sekä lauman vartiointi yöaikaan. Koira tarvitsi tehtävänsä sisukkuutta, notkeutta ja tarkkaavaisuutta. Rakenteen oli oltava kunnossa, että koira kesti työn rasituksen.

Corgi paimentaa karjaa haukkumalla ja/tai näykkimällä karjaa takaraajoista ohjaten laumaa haluttuun suuntaan. Matalajalkaisina ne välttävät paremmin nautojen mahdollisia potkuja kuin korkearaajaisemmat koirat.

Rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa ei koiria tänä päivänä juuri ole. Joitakin yksittäisiä koiria on paimennustehtävissä nautakarjatiljoilla. Myös joitakin lammaspaimenia löytyy, mutta tulee muistaa, että rotu on tarkoitettu nimenomaan nautojen paimennukseen.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Welsh corgi cardigan on alkuperältään karjanajoon ja tilatyöhön käytetty paimenkoira. Rodun käyttöominaisuudet kuuluvat sen alkuperäiseen rotumääritelmän mukaiseen käyttötarkoitukseen.

Paimennustaipumustestit (PAIM-T)

Virallisia paimennustaipumustestejä on järjestetty Suomen Kennelliiton alaisuudessa vuodesta 2019 alkaen.

Cardiganeja on osallistunut testiin yhteensä 46, joista 44 on läpäissyt testin. Läpäisyprosentti on siten erittäin korkea. Tämä antaa viitteitä siitä, että paimennustaipumus ja työskentelyhalu ovat rodussa säilyneet vahvoina. Osallistujamäärä suhteessa rekisteröintimääriin on kuitenkin edelleen pieni. Testituloksia ei tällä hetkellä edellytetä jalostuskäytöltä, eikä niitä ole laajasti hyödynnetty jalostusvalinnoissa.

Osallistujamäärät ovat viime vuosina kasvaneet. Kehitykseen on vaikuttanut rotujärjestön aktiivisuus sekä omien paimennustaipumustestien järjestäminen, mikä on lisännyt harrastajien kiinnostusta ja madaltanut osallistumiskynnystä.

Paimennuskokeet

Viralliset paimennuskokeet järjestetään (FCI) sääntöjen mukaisesti.

Kolme cardigania on Suomessa osallistunut paimennuskokeisiin. Näistä yksi on läpäissyt ensimmäisen luokan, yksi kilpailee toisessa luokassa ja yksi saavutti vuonna 2025 paimennusvalion arvon.

Saavutukset osoittavat, että rodulla on edellytyksiä edetä myös kilpailullisella tasolla.

Terveys ja käyttöominaisuudet

Paimennuksessa harjoittelevien ja kilpailevien koirien suoritusmäärät osoittavat, että corgi on edelleen pieni, ketterä ja työskentelykykyinen paimenkoira, jollaiseksi se on alun perin jalostettu. Paimennus edellyttää fyysistä kestävyyttä, tasapainoa, liikkuvuutta ja henkistä toimintakykyä.

Terveys ja käyttöominaisuudet liittyvät kiinteästi toisiinsa: rakenteelliset ongelmat, kiputilat tai heikko kuormituksensietokyky rajoittavat koiran mahdollisuuksia työskennellä ja harrastaa sen lisäksi että ne haastavat arjen sujuvuutta.

Terveyden edistäminen on olennainen osa käyttöominaisuuksien säilyttämistä. Jalostuksessa tulee pyrkiä kokonaisuuteen, jossa rakenne, terveys, hermorakenne ja työskentelykyky tukevat toisiaan.

Käyttöluokka näyttelyissä

Cardiganit saivat vuonna 2025 oikeuden osallistua kansainvälisissä näyttelyissä KÄY-luokkaan, kun koira on läpäissyt paimennuksen esikokeen. Neljä cardigania on suorittanut paimennuksen esikokeen hyväksytysti ja on siten oikeutettu osallistumaan kansainvälisissä näyttelyissä käyttöluokkaan (KÄY). Vuonna 2025 yksi koira käytti tätä oikeutta.

Arvio ja tulevaisuuden näkymät

Cardiganin paimennustaipumus on testitulosten perusteella säilynyt vahvana. Korkea läpäisyprosentti (44/46) sekä yksittäiset kilpailulliset saavutukset, mukaan lukien paimennusvalionarvo, osoittavat rodun alkuperäisten työskentelyominaisuuksien olevan edelleen olemassa.

On kuitenkin huomioitava, että tulosten kokonaismäärä on vielä pieni suhteessa rodun populaatioon. Nykyinen aineisto antaa viitteitä ominaisuuksien säilymisestä, mutta ei vielä mahdollista laajaa jalostuksellista analyysiä. Testausmäärien kasvattaminen on tärkeää, jotta käyttöominaisuuksien tasosta ja vaihtelusta saadaan kattavampi kuva.

Rodun jalostuksessa käyttöominaisuuksien huomioiminen liittyy rodun identiteettiin. Cardigan on historiallisesti ollut itsenäinen, rohkea ja työskentelykykyinen karjakoira. Mikäli työskentelyhalua, rohkeutta ja toimintakykyä ei arvosteta jalostuksessa, on riskinä rodun alkuperäisen luonteen vähittäinen muuttuminen.

Käyttöominaisuudet kytkeytyvät suoraan:

- hermorakenteeseen
- kuormituksen sietokykyyn
- ongelmanratkaisukykyyn
- yhteistyöhaluun

Nämä ominaisuudet tukevat myös rodun soveltuvuutta seura- ja harrastuskoiraksi. Tasapainoinen, toimintakykyinen ja työskentelyhaluinen koira on yleensä koulutettava ja arjessa hallittava.

Käyttöominaisuuksien huomioiminen jalostuksessa:

- tukee rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen säilymistä
- vahvistaa hermorakenteen ja toimintakyvyn säilymistä
- ylläpitää käyttäytymiseen liittyvää monimuotoisuutta

Jatkossa on tärkeää:

- lisätä testausmääriä
- kannustaa uusien koirien osallistumiseen
- hyödyntää tuloksia jalostuksen tukena osana kokonaisarviota

Tavoitteena ei ole muuttaa rotua ensisijaisesti kilpailupaimenkoiraksi, vaan varmistaa, että sen alkuperäiset käyttöominaisuudet säilyvät osana rodun kokonaisuutta myös tulevaisuudessa.

Vuonna 2026 rotujärjestö palkitsee ensimmäistä kertaa vuoden paimennus-corgin. Palkitseminen on osa yhdistyksen tavoitetta lisätä käyttöominaisuuksien näkyvyyttä ja kannustaa harrastajia paimennustestien ja -kokeiden pariin.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Rodun kotimaassa Iso-Britanniassa welsh corgi cardiganit ovat päätoimisesti seurakoiria, joiden ehdottomasti merkittävin kilpailumuoto on koiranäyttelyt. Rodulle ei ko. maassa ole sopivaa käyttökoetta tai käyttötaipumustestausta. Maatiloilla on kuitenkin vielä koiria, jotka lemmikkitehtävänsä lisäksi pääsevät myös toisinaan niihin töihin, joihin rotu on alun perin kehitetty.

Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Keski-Euroopassa welsh corgi cardiganeja nähdään myös paimennuskokeissa ja -kilpailuissa. Kohde-eläiminä ovat pääasiassa lampaat, mutta kokeita on myös naudoille ja ankoille.

Kokeet

Welsh corgit koetaan monipuolisiksi harrastuskoiriksi ja harrastajien määrä on pysynyt varsin tasaisena. Pieni lasku koetuloksissa koettiin luonnollisesti korona pandemian aikana, jolloin useat kisat ja tapahtumat peruttiin. Pian pandemian jälkeen tulosten määrä jälleen nousi ja onkin ollut kasvussa sen jälkeen. Rally-tokossa ja noseworkissa on paljon aktiivisia welsh corgi cardiganin kanssa harrastavia omistajia. Nosework tuli viralliseksi lajiksi vuonna 2020 ja tuloksia on alkanut näkyä

hiljalleen myös cardiganeilla. Agilityn suosio näkyy rodunharrastajien parissa hiipuvan. Paimennuskokeet ovat alkaneet kiinnostaa harrastajia ja onkin odotettavissa, että niiden tulokset tulevat nousemaan tulevaisuudessa.

Taulukko 11. Yksittäiset kokeissa käyneet welsh corgit lajista riippumatta vuosittain. Sarakkeessa kaikki tarkastelukauden aikana kokeisiin osallistuneet yksittäiset corgit.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kaikki
Cardigan	44	47	43	30	23	24	36	48	51	49	194

Taulukko 12. Kokeisiin osallistuneet welsh corgi cardiganit vuosittain 2016-2025.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Agility	15	15	15	11	6	7	6	8	7	8
Koiratanssi Freestyle	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1
Koiratanssi Heelwork to Music	0	0	0	1	1	1	1	2	1	1
Metsästyskoirien jäljestämiskoe	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Nosework	0	0	0	0	0	2	5	9	?	?
Paimennuksen esikoe	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
Paimennuskoe	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2
Paimennustaipumuskoe	0	0	0	1	2	0	4	14	12	25
Rallytoko	15	20	19	14	11	13	14	19	19	17
Tottelevaisuuskoe	6	6	3	5	3	3	1	2	2	2

Taulukko 13. Welsh corgi cardiganien koe- ja kilpailusuoritukset 2016-2025.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Agility	151	169	146	200	112	113	101	146	120	170
Rally-Toko	50	70	82	42	35	39	43	71	64	70
TOKO	23	23	11	11	3	3	2	3	6	5
Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ)	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Käyttätymiskoe (MH)	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Paimennuksen esikoe (PAIM-E)	0	0	0	0	1	0	2	0	0	2
Paimennuskoe (PAIM)	0	0	0	0	1	1	1	3	4	5
Nosework	-	-	-	-	0	3	11	37	?	?

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Lukuisia welsh corgi cardiganeja toimii Suomen Kennelliiton kaveri- tai lukukoirina. Myös mm. kuulokoiria, tukikoiria ja homekoiria on rodussa raportoitu olevan.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Rodun käyttökoirana toimiminen lienee nykypäivänä muuttunut pääsääntöisesti seurakoirana toimimiseksi, koska alkuperäiseen työskentelyyn Suomessa maataloilla ei ole enää juurikaan tarvetta tai mahdollisuuksia. Käyttöominaisuuksia tulee kuitenkin pyrkiä säilyttämään ja testata paimennuskokeissa ominaisuuksien säilymistä.

Jotta welsh corgi cardiganin rodunomaiset käyttäytymistarpeet täyttyvät, tulee sen saada riittävästi virikkeitä ja liikuntaa arjessa.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rotujärjestön terveys- ja käyttäytymiskyselyssä esille nousseita ongelmia olivat eroahdistus (12,3 %) ja sisäsiisteysongelmat (6,3 %). Asioiden ja esineiden tuhoamista oli esiintynyt vajaa viidenneksellä (19,5 %) koirista.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Lisääntymiskäyttäytymiseen liittyviä häiriökäyttäytymisiä olivat yliseksuaalisuus (1,0 %) ja merkkailu sisätiloissa (3,6 %).

Sosiaalinen käyttäytyminen

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä tiedustellaan myös mahdollisista sosiaalisen kanssakäymisen ongelmista. Vieraisiin ihmisiin kohdistuvan pelokkuuden osalta muutosta aiempaan ei näyttäisi olevan. Vieraiden ihmisten aristelua esiintyy, mutta isossa kuvassa painopiste on kuitenkin vain joskus tapahtuvassa arkailussa. Erilaisissa aggressioissa prosenttiluvut ovat valitettavasti kohonneet. Onneksi näissäkin painotukset ovat kuitenkin vain joskus tapahtuvassa häiriökäyttäytymisessä.

Taulukko 14. Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä eniten eriasteista ongelmakäyttäytymistä raportoitiin seuraavasti (vuodesta 2013 alkaen kokonaisvastausmäärä 303, jonka eriasteiset tulokset suluissa).

	Vastaukset 2013–2019 %	Vastaukset 2020–2023 %
Suhtautuu pelokkaasti ja aristellen vieraita ihmisiä kohtaan (aina 5,1 %, usein 11,1 % ja joskus 83,8 %)	32,7	32,6

Suhtautuu aggressiivisesti vieraita ihmisiä kohtaan (usein 11,1 % ja joskus 88,9 %)	5,3	7,4
On aggressiivinen oman sukupuolen edustajia kohtaan (aina 5,2 %, usein 19,2 % ja joskus 75,6 %)	42,3	49,5
Käyttäytyy aggressiivisesti toisia koiria kohtaan sukupuoleen katsomatta (aina 1,3 %, usein 11,5 %, joskus 87,2 %)	25,5	26,3
Vahtii omaa ruokakuppiaan, leluaan, petiään perheenjäseniltä (aina 6,4 %, usein 17,0 % ja joskus 76,6 %)	13,5	20,0
Vahtii omia esineitään tai makuupaikkaansa muilta koirilta (aina 5,3 %, usein 18,7 % ja joskus 76,0 %)	53,8	40,0
Sallii hoitotoimenpiteet (kynsien leikkaus, harjaus, pesu) purematta (aina 87,9 %, usein 9,3 % ja joskus 2,8 %. Viisi koiraa ei sallinut koskaan.)	97,6	82,1
Haraa voimakkaasti vastaan eläinlääkärin hoitotoimenpiteissä (aina 12,1 %, usein 10,3 % ja joskus 77,6 %)	17,8	22,1
Vastaajia yhteensä	208	95

Pelot ja ääniherkkyys

Erilaisia pelkotiloja nousi esiin terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella melko paljon, mutta onneksi painopiste on kuitenkin vain joskus esille nousevassa käytöksessä. Arkuuden ja pelkotilojen tulkitseminen voi olla hankalaa, sillä niiden aiheuttajana voi olla myös huonot elämäkokemukset ja erilaiset kiputilat. Onneksi palautuminen pelkotilanteen jälkeen näyttää kuitenkin olevan erinomaista. Pelokkuudet näyttäisivät myös olevan pienessä laskussa vuosien 2020–2023 vastausten perusteella.

Taulukko 15. Pelkoihin ja ääniherkkyyteen liittyviä vastauksia terveys- ja käyttäytymiskyselystä (kokonaisvastausmäärä 303, jonka eristeiset tulokset suluissa).

	Vastaukset 2013–2019 %	Vastaukset 2020–2023 %
Käyttäytyy pelokkaasti kuullessaan äkillisiä kovia ääniä kuten pamauksia, rysähdyksiä jne. (aina 11,3 %, usein 20,4 % ja joskus 68,3 %)	47,6	45,3
Käyttäytyy pelokkaasti vieraisissa paikoissa ja uusissa tilanteissa (aina 5,5 %, usein 11,9 % ja joskus 82,6 %)	37,5	32,6
Säikähdettyään "mörköä" menee kuitenkin katsomaan ja haistamaan kohdetta (aina 58,0 %, usein 32,0 % ja joskus 10,0 %. Viisi koiraa ei mennyt koskaan.)	96,6	84,2
Kummeksuu liikuntarajoitteisia ihmisiä, pyörätuoleja, kyynärsauvoja jne. (aina 8,3 %, usein 15,4 % ja joskus 76,3 %)	58,2	36,8
Vastaajia yhteensä	208	95

Arkuuksiin ja ääniarkuuksiin tulee kiinnittää huomiota. Tähän tarkoitukseen esimerkiksi Suomen Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastus on hyvä arviointimenetelmä. Jalostukseen käytettävien yksilöiden osalta tulisi kiinnittää

huomiota niiden luonteenpiirteisiin. Selkeästi ääniarvoja tai uusia tilanteita arastelevia koiria ei tulisi käyttää jalostukseen.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä ei ole noussut erityisiä rodulle ominaisia ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Welsh corgi cardigan ei näytä kovin helposti kipuaan, joten mahdolliset luusto- ja nivelsairaudet voivat antaa ensimmäiset merkkinsä käytöksen muuttumisena joko apaattiseksi, hermostuneeksi tai jopa aggressiiviseksi.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat, ongelmien syyt ja niiden vähentäminen

Luonteet ovat seurakoirasuuntauksen vuoksi jalostustyön ansiosta hieman pehmenneet ja karjakoiran luonnesärmät hioutuneet. Se ei nyky-yhteiskunnassa ole aktiivisena lemmikkinä toimivalle perhekoiralle välttämättä huono suuntaus ja helpottaa koiranomistajan arkea. Nk. seurakoiramaistuminen ei välttämättä ole huono asia, sillä aiemmin welsh corgit tunnettiin esimerkiksi eläinlääkäreiden keskuudessa häijyinä ja äreinä asiakkaina.

Luonteen pehmeneminen tuo valitettavasti äärimmilleen vietyä mukanaan myös arkuutta ja hermostuneisuutta. Se mielletään valitettavan usein virheellisesti pidättyväisyydeksi, jota perhekeskeisellä cardiganilla voi aika-ajoin esiintyä. Rotumääritelmä ei kuitenkaan termistöltään tunne pidättyväisyyttä, mutta kuvaa kyllä arkuuden hylkäävissä virheissä.

Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jolla on huono hermorakenne tai joka on arka tai vihainen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Kirjainyhdistelmä PEVISA tarkoittaa Suomen Kennelliiton hyväksymää perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa. Sillä pyritään pääasiallisesti ennaltaehkäisemään ja/tai vähentämään sellaisia perinnöllisiä vikoja ja sairauksia, jotka heikentävät koiran elämänlaatua. PEVISA-ohjelmassa asetetaan jalostukseen liittyviä lisäehtoja pentueen rekisteröinnille.

Welsh corgi cardiganin PEVISA-ohjelma astui ensimmäisen kerran voimaan 1.1.2013. Alkuperäistä PEVISA-ohjelmaa on päivitetty kolmesti.

Voimassaoloaika	PEVISA-ohjelman sisältö	Tarkentavat lisäehdot
2013–2014	- lonkka- ja kyynärkuvauslausunto - silmätarkastuslausunto voimassa 24 kk	
2015–2019	- lonkka- ja kyynärkuvauslausunto tai kyynärnivelen inkongruenssilausunto - silmätarkastuslausunto, voimassa 24kk	- perinnöllistä kaihia, PRA:ta, gRD:ta tai tRD:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei kuitenkaan sulje koiraa jalostuksesta. Jos koiralla on todettu mRD tai PPM, on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveeseen koiran kanssa. Pysyvä poikkeus: <i>Ulkomaisilta uroksilta (2 pentuetta ei vaadita PEVISA-tarkastuksia)</i>
2020–2024	- lonkka- ja kyynärkuvauslausunto - silmätarkastuslausunto, voimassa 24kk - nartun tulee olla vähintään 18kk ja uroksen 12kk astutettaessa	- D-lonkkaisen saa yhdistää vain A, B tai C kanssa - perinnöllistä kaihia, PRA:aa ja tRD:aa sairastavan jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”Muu vähämerkityksellinen kaihi” ei sulje koiraa jalostuksesta. - mRD:aa, gRD:aa tai PPM:aa sairastavan voi yhdistää vain terveysilmäisen kanssa Pysyvä poikkeus: <i>Ulkomaisilta uroksilta (2 pentuetta) ei vaadita PEVISA-tarkastuksia</i>
2025–2026	- lonkkakuvaus- ja kyynärnivelen inkongruenssilausunto tai aiempi kyynärnivellausunto - selkäkuvauslausunnot SP, VA, LTV, IDD - silmätarkastuslausunto, voimassa 24kk - koiran väri on ilmoitettava rekisteröinnin yhteydessä	- D-lonkkaisen saa yhdistää vain A tai B kanssa tai vanhempien lonkkaindeksiin tulee olla vähintään 101 - perinnöllistä kaihia, PRA:aa ja tRD:aa sairastavan jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”Muu vähämerkityksellinen kaihi” ei sulje koiraa jalostuksesta. mRD:aa, gRD:aa tai PPM:aa sairastavan voi yhdistää vain terveysilmäisen kanssa Pysyvä poikkeus: <i>Ulkomaisilta koirilta (uros 2 pentuetta, narttu 1 pentue) ei vaadita PEVISA-tarkastuksia.</i> Uusintayhdistelmät on kielletty.

Lisäksi Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti merle-merle yhdistelmät ovat kiellettyjä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, "pupuhyppeleminen", ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-

indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

- A ei muutoksia
- B lähes normaali / rajatapaus
- C lievä
- D kohtalainen (keskivaikea)
- E vaikea

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, 2013, www.kennelliitto.fi)

Taulukko 16. Vuosina 2014–2024 syntyneiden welsh corgi cardiganien lonkkanivellausunnot.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	A	B	C	D	E
2014	267	47 %	2 %	6 %	46 %	39 %	6 %
2015	284	45 %	2 %	11 %	39 %	40 %	9 %
2016	290	48 %	1 %	6 %	47 %	32 %	14 %
2017	359	46 %	1 %	13 %	34 %	35 %	16 %
2018	336	57 %	1 %	9 %	40 %	32 %	18 %
2019	391	57 %	2 %	7 %	37 %	38 %	16 %
2020	373	55 %	2 %	9 %	37 %	41 %	11 %
2021	502	51 %	4 %	6 %	39 %	35 %	16 %
2022	409	44 %	3 %	9 %	41 %	36 %	12 %
2023	445	32 %	5 %	16 %	33 %	35 %	11 %
2024	315	14 %	11 %	16 %	38 %	20 %	16 %
Yhteensä	3971	45 %	3 %	9 %	39 %	36 %	13 %

Welsh corgi cardiganeilla esiintyy lonkkanivelen kasvuhäiriötä lievästä aina vaikeasteiseen saakka. Suomen Welsh Corgi Seura terveystutkimukseen on 31.12.2023 mennessä saatu vastauksia 366 welsh corgi cardiganista. Näistä 46 koiralla (12,6 %) ilmoitettiin olleen lonkkaoireilua. Oireilleista koirista 36 koirasta oli virallinen lonkkanivellausunto.

Taulukko 17. Lonkkiaan oireilleiden koirien viralliset lonkkalausunnot.

	E	D	C	B	A	YHT.
Oireillut lonkkiaan	12	20	3	0	1	36

Lievä lonkkanivelen kasvuhäiriö ei yleensä aiheuta koiralle oireita. Vaikeissa lonkkaniveldysplasiatapauksissa oireilun alkamisiät vaihtelivat kyselyn vastausten perusteella 4 kuukaudesta aina yli 10-vuotiaaseen.

BLUP-indeksi

BLUP-indeksi kuvastaa koiran tasoa suhteessa vertailujoukon eli laskennassa mukana olleiden saman rodun koirien keskitasoon. Kunkin rodun indeksit standardoidaan siten, että kyseisen vertailujoukon keskiarvoksi tulee 100. Eri roduille ja saman rodun eri maissa oleville populaatioille lasketut indeksit eivät ole vertailukelpoisia keskenään, koska kussakin populaatiossa on hieman erilainen keskiarvo sekä erilaiset ympäristövaikutukset.

Yli sadan koira on jalostusarvoltaan rodun keskiarvoa parempi ja alle sadan koira rodun keskiarvoa huonompi. Kun yhdistelmän uroksen ja nartun indeksien keskiarvo on yli 100 (tai summa yli 200), ovat pennut odotusarvoltaan rodun keskitasoa parempia. Kyseinen jalostettava ominaisuus paranee rodussa vähitellen, jos jalostusyhdistelmien indeksit ovat systemaattisesti suurempia kuin 100.

Lähde: www.kennelliitto.fi / Artikkelin nimi "Mikä BLUP Indeksit"

Kasvattajat saivat jalostuspäätöksensä avuksi loppuvuodesta 2017 KoiraNet-järjestelmään welsh corgi cardiganeille lonkkien BLUP-indeksit. Indeksien todellista vaikutusta rodun lonkkaniveldysplasia-asteen kehittymiselle ei ole vielä arvioitu, sillä kasvattajat ovat vasta viime vuosina ottaneet indeksit avukseen. Vuoden 2025 alusta voimaan tullut PEVISA-ohjelma mahdollisti yhdistelmän, jonka vanhempien BLUP-indeksien keskiarvo on astutushetkellä vähintään 101 riippumatta vanhempien omasta lonkkatuloksesta.

Kyynärnivelen inkongruenssi

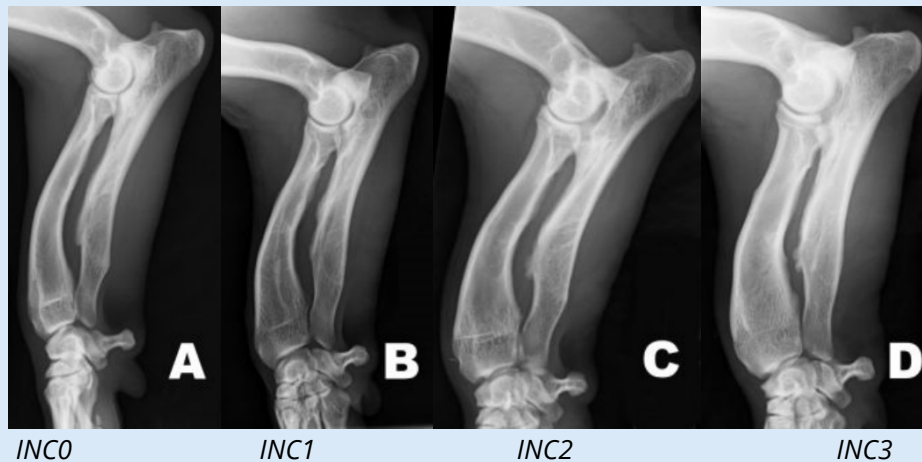
Koiran kyynärvarsi koostuu kyynär- ja varttinäluusta, jotka yhdessä olkaluun kanssa muodostavat kyynärnivelen. Varttinä- ja kyynärluu nivELYVÄT ranteen pikkuluiden kanssa. Kondrodystrofisilla koiraroduilla on perinnöllinen luiden kasvuhäiriö, joka aiheuttaa jalkojen luiden pituuskasvun häiriintymisen jo sikiöaikana, ja näillä roduilla on tyypillisesti lyhyet raajat ja pitkäkö matala runko. Tyyppirotu on mäyräkoira, ja muita tähän ryhmään kuuluvia rotuja ovat mm. kiinanpalatsikoira, basset hound, corgit, länsigöötanmaanpystykorva, skyenterrieri ja havannankoira. Varsin erilaisia rotuja, mutta kaikkia yhdistää sama lyhytjalkaisuuden aiheuttava mutaatio.

Luiden pituuskasvu tapahtuu rustoisten kasvulevyjen kohdalla. Pituuskasvu loppuu, kun kasvulevyt ovat luutuneet kiinni. Kaikilla kondrodystrofisten rotujen koirilla raajojen luut ovat lyhyemmät ja paksummat ja myös normaalia käyremmät, mutta toisinaan kyynärluun kasvulinja sulkeutuu liian aikaisin ja varttinäluun jatkaessa kasvuaan luiden mittasuhteet muuttuvat epänormaaleiksi. Seurauksena voi olla kyynärluun epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi), kun "liian pitkä" varttinäluu muodostaa portaan nivelpintaan tai varttinäluusta tulee liioitellun käyrä. Joskus varttinäluun yläpää menee osittain sijoiltaan. Joillain koirilla häiriö näkyy tassujen kiertymisenä ulospäin ja ranteiden taipumisena sisäänpäin. Kondrodystrofisilla roduilla taipumus kasvulinjan liian aikaiseen sulkeutumiseen on perinnöllinen ja siksi sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Skyenterrieri-rodussa tehdyssä tutkimuksessa (Lappalainen ym. 2016) osoitettiin, että kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus on yhteydessä ns. pentuontumiseen, joka

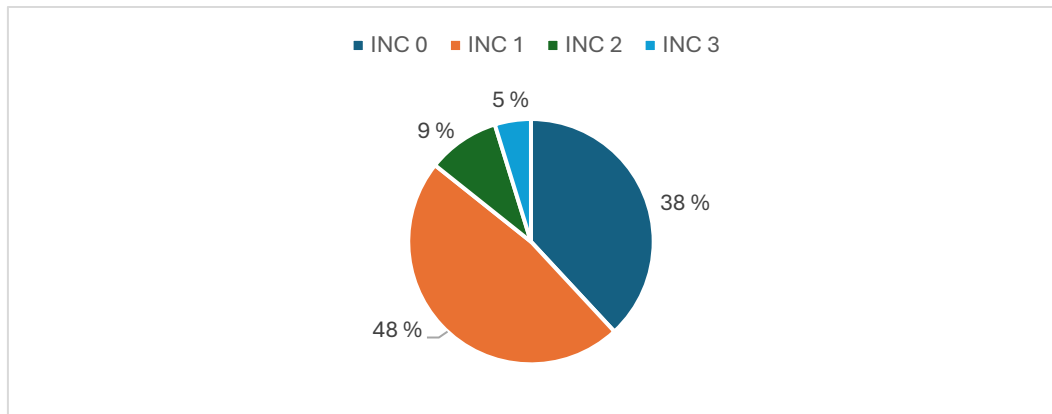
on rodulla hyvin yleistä; noin kolmasosa pennuista ontuu kasvun aikana ja osa ontuu myös aikuisena. Koirat, joilla havaittiin röntgenkuviissa kohtalainen tai voimakas kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus olivat niitä, jotka ontuivat pentuina tai aikuisina. Tutkimuksessa oli mukana 50 koiraa, joista kaikki aikuisina ontuneet olivat ontuneet myös kasvuiässä. Tutkimuksen yhtenä tarkoituksena oli kehittää matalaraajaisille koirille oma kyynärnivelen röntgenseulontaohjelma. Kennelliiton nykyisin käytössä oleva kyynärnivelen kuvausmenetelmä ja nivelen arviointi ei sellaisenaan sovellu matalaraajaisille koirille, koska siinä ei arvioida kyynärnivelen epäyhdenmukaisuutta.

Kyynärnivelen epäyhdenmukaisuus näkyy parhaiten röntgenkuvassa, jossa niveltä ei ole taivutettu (avautumiskulma 90 astetta tai enemmän). Röntgenkuvassa täytyy näkyä kyynärnivelen lisäksi koko kyynärvarsi. Epäyhdenmukaisuus (inkongruenssi) arvioidaan asteikolla INC0 – INC3 (Kuva 4), jossa INC 0 on yhdenmukainen ja INC3 on voimakkaasti epäyhdenmukainen nivel. Kondrodystrofisilla roduilla INC1 on vielä ”normaali”, mutta INC2- ja INC3-kyynärnivelet ovat selvästi epänormaaleja. Jalostuskoirien valinnassa olisi hyvä suosia INC0- ja INC1-nivelisiä koiria. INC2- tai INC3-nivelisiä koiria käytettäessä ne pitäisi yhdistää INC0:n kanssa (tai INC1:n, jos rodussa ei ole riittävästi INC0-nivelisiä koiria). Eri rotujen tilanne saadaan selville ainoastaan kuvaamalla riittävä määrä koiria, minkä jälkeen voidaan tehdä tarkempia rotukohtaisia jalostussuosituksia.

Kirjallisuus: Lappalainen AK, Hyvärinen, T, Junnila J, Laitinen-Vapaavuori O. Radiographic Evaluation of Elbow Incongruity in Skye Terriers. J Small Anim Pract 2016, 57: 96-99
Lainaus: www.incoc.fi

Vuoden 2020 loppuun saakka welsh corgi cardiganit saivat viralliset kyynärnivelen dysplasia lausunnot (nk. ED lausunnot). Suomen Kennelliiton tekemän päätöksen mukaan kondrodystrofisille roduille ei kuitenkaan enää ole tarkoituksenmukaista antaa kyynärniveldysplasia lausuntoja, sillä näillä roduilla ensisijainen ongelma on kyynärnivelen inkongruenssi, jota kuvataan INC-asteikolla. Viralliset INC-lausunnot korvasivat ED lausunnot vuonna 2021, julkiseen tietokantaan kirjattiin kuitenkin 21 welsh corgi cardiganin lausuntoa, jotka jakautuivat huonomman kyynärnivelen mukaisesti arvioituna seuraavasti:

Kaavio 5. Epäviralliset INC-tulokset ennen vuotta 2021.

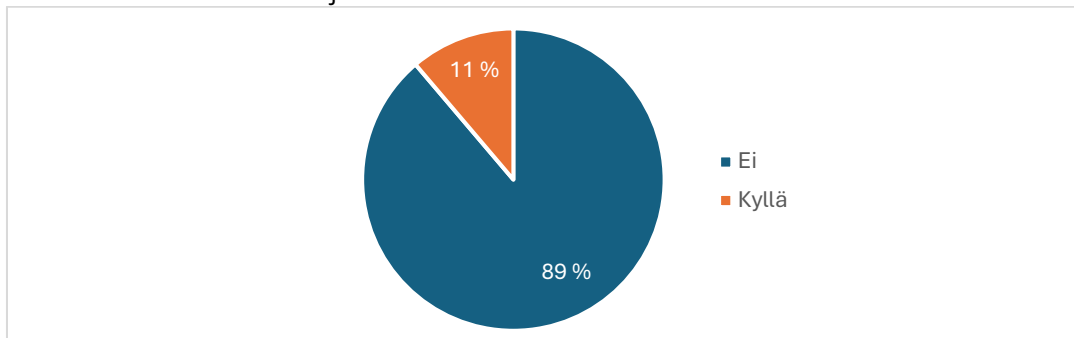
Vuoden 2025 loppuun mennessä jalostustietojärjestelmään oli kirjattu 1054 welsh corgi cardiganin inkongruenssilausuntoa. Näistä 12 on lausuttu ennen vuoden 2021 alkua. Inkongruenssin asteille ei ole corgien PEVISA-ohjelmissa asetettu raja-arvoja, mutta 1.1.2025 alkaen Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti INC:n osalta asteikon huonoin tulos (INC3) poissulkee koiran jalostuskäytön. Myös operoitu rinnastetaan tähän asteikon huonoimpaan tulokseen.

Taulukko 18. Jalostustietojärjestelmään kirjatut inkongruenssilausunnot vuosina 2021-2025. Tulos kirjattu huonomman kyynärnivelen mukaisesti.

Vuosi / tulos	0	1	2	3	operoitu	koiria
2021	19,8 %	67,7 %	10,9 %	0,0 %	0,0 %	192
2022	10,6 %	67,7 %	18,1 %	1,8 %	1,8 %	226
2023	16,4 %	69,3 %	13,9 %	0,0 %	0,0 %	238
2024	21,9 %	65,7 %	10,9 %	1,4 %	0,0 %	219
2025	15,1 %	68,7 %	14,5 %	1,1 %	1,7 %	179
Kaikki yhteensä	16,7 %	61,8 %	19,1 %	0,9 %	0,7 %	1054

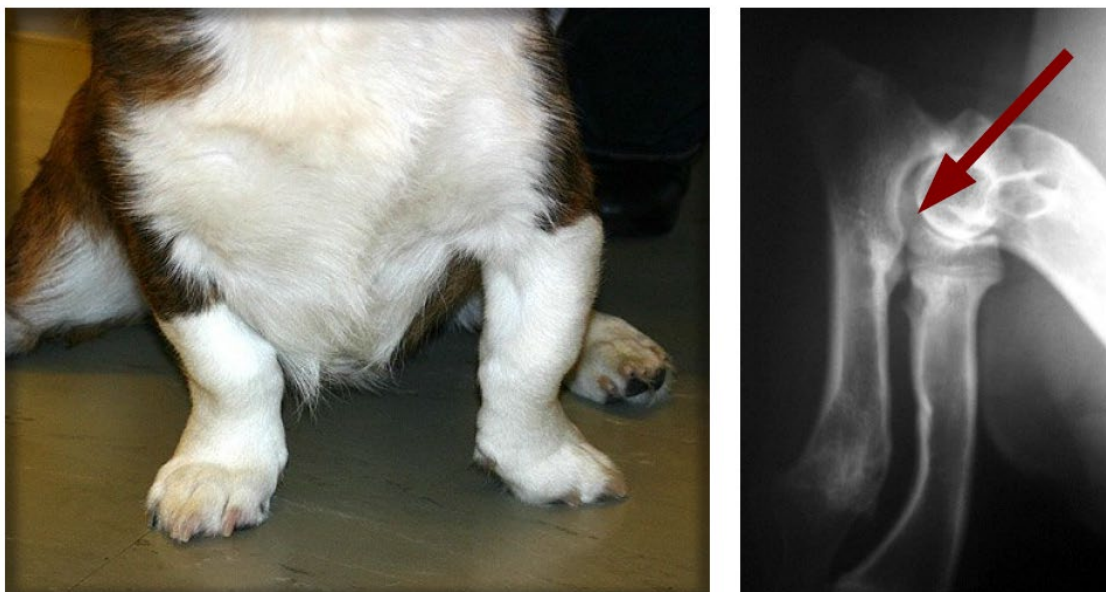
Inkongruenssilausunnon korvaa edelleen aiempi koiran saama ED-lausunto, jos koiralla sellainen on. Kyseisiä lausuntoja annettiin welsh corgi cardiganeille vielä vuonna 2020.

Suomen Welsh Corgi Seuran teettämän terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella 11 % vastauksen kohteina olleista koirista oli jossain vaiheessa elämänsä oireillut kyynärniveliään. Tässä joukossa oli myös epävirallisesti kyynärnivelkuvattuja koiria ja viralliset tulokset olivat nk. perinteisiä ED-lausuntoja tai INC-lausuntoja. Oireilun alkamisiät vaihtelivat 6 kk ja 7-vuoden välillä.

Kaavio 6. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaukset kysymykseen "Koirani on oireillut kyynärniveliään" (38 kyllä, 301 ei, yhteensä 339).

Svenska Welsh Corgi Klubbenin vuonna 2017 tekemän terveystarkastuksen mukaan 75 welsh corgi cardigania (17,3 %) oli ontunut alle 12 kk iässä. Näistä 11 koiralle syyksi ilmoitettiin kyynär- ja varttinäluun kasvuongelmat. Vastauksia kyselyssä oli yhteensä 434.

Kuva 5. Voimakkaasti kasvuhäiriöinen etujalka, joka piti operoida. Kuvassa myös kyseisen koiran röntgenkuva, jossa näkyy kyynär- ja varttinäluiden epätasainen kasvu nivelen sisällä nk. portaana (merkitty nuolella).

Silmäsairaudet

Suomalaisia welsh corgeja on silmätarkastettu aktiivisesti varsinkin 90-luvun alusta lähtien, jolloin Suomen Welsh Corgi Seura asetti pentulistalle pääsyn ehdoksi vanhempien silmätarkastuksen, joka ei saa olla 24 kk vanhempi astutushetkellä. Tutkimusmäärään nähden löydöksiä (HC, RD, PPM, PHTVL/PHPV) on ollut harvakseltaan, mutta silmäsairauksien olemassaoloa ei kuitenkaan voi kieltää.

Taulukko 19. Silmätarkastuslausunnot 2013-2024 syntyneistä.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2013	200	77	38 %	67	87 %
2014	267	97	36 %	83	86 %
2015	284	84	30 %	76	90 %
2016	290	88	30 %	74	84 %
2017	359	103	29 %	94	91 %
2018	336	104	31 %	94	90 %
2019	391	119	30 %	107	90 %
2020	373	118	82 %	100	85 %
2021	502	136	27 %	117	86 %
2022	409	94	23 %	84	89 %
2023	445	65	15 %	57	88 %
2024	315	6	2 %	5	83 %

Taulukko 20. Silmätarkastuslausuntodiagnoosit vuosina 2014-2025 (sama koira voi olla useampaan kertaan).

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Distichiasis, todettu	52	43
Distichiasis/Ektooppinen cilia, Todettu	23	23
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1596	1150
Kaihin laajuus, Kohtalainen	1	1
Kaihin laajuus, Lievä	8	5
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, Epäilyttävä	5	5
Keratiitti, Todettu	1	1
Kortikaalinen katarakta, Epäilyttävä	1	1
Kortikaalinen katarakta, Todettu	41	34
Lasiasen rappeuma, Todettu	2	2
Lasiasprolapsi/lasiasvuoto, Todettu	1	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, Todettu	1	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, Todettu	10	10
Nukleaarinen katarakta, Epäilyttävä	1	1
Nukleaarinen katarakta, Todettu	5	5
PHTVL/PHPV, avoin	2	2
PHTVL/PHPV, Sairauden aste 1	4	2
Posterior polaarinen katarakta, Todettu	6	5
PPM, Avoin	1	1
PPM, iris-iris, Todettu	4	4
PPM, iris-kornea, Todettu	1	1
Punktaatti katarakta, Todettu	1	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, Todettu	25	21
RD, geograafinen, Todettu	1	1
RD, multifokaali, Avoin	1	1
RD, multifokaali, Todettu	11	10
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, Todettu	1	1
Silmämuutosten vakavuus, Kohtalainen	5	3
Silmämuutosten vakavuus, Lievä	33	31

Etenevä verkkokalvon surkastuminen (PRA)

Verkkokalvon etenevä surkastuminen (progressive retina atrophy, PRA) on hyvin ikävä, sokeuteen johtava perinnöllinen silmäsairaus. Welsh corgi cardiganeilla yleisimmin tavattu generalisoitunut PRA (gPRA, rod cone dysplasia: rcd3-PRA) sokeuttaa jo ensimmäisten elinvuosien aikana. Se periytyy resessiivisesti ja DNA-testin avulla tunnustetaan gPRA:n suhteen perimältään vapaat, kantajat ja sairaat yksilöt.

Suomessa ensimmäiset DNA-testaukset suoritettiin heti testausmahdollisuuden alettua vuonna 1999. Kasvattajat aloittivat testaukset vanhimmista koiristaan ja näin ollen kokonaisia sukuja voitiin luokitella PRA-vapaiksi. Suomen Welsh Corgi Seura tuki

muutamien sukutauluissa merkittävässä määrin esiintyvien iäkkäiden koirien testaamista rahallisesti. Jalostustoimikunta myös opasti testien ottamisessa ja näytteiden lähettämisessä. Tämä yhteistyö kantaa hedelmää vieläkin, sillä hyvin merkittävä osa Suomen PRA-vapaista linjoista on juuri noiden yhteistestaamisten ansiota.

Suomen Welsh Corgi Seura otti 2000-luvun alussa kannan, että riskiyhdistelmien (kantaja + testaamaton, testaamaton + testaamaton) tekemistä ei suositeltu. Tämä johti pikkuhiljaa siihen, että käytännössä kaikki yhdistelmät ovat Suomessa viime vuosina syntyneet PRA-vapaista linjoista. Osa testaamisista on kuitenkin tehty ennen Suomen Kennelliiton ohjeistusta virallisista DNA-testauksista, joten testaamisia tulee edelleen varsinkin jalostuskoirille tehdä. DNA-testaus ei kuitenkaan korvaa varsinaisia silmätarkastuksia. Suomessa silmätarkastetuista koirista ei ole havaittu ainoatakaan PRA-tapausta.

Perinnöllinen harmaakaihi, HC

Perinnöllinen harmaakaihi (hereditary cataract, HC) on silmäsairaus, jossa silmän läpinäkyvän linssin valkuaisaineet alkavat saostua ja linssi menettää kirkkautensa. Kataraktia on kolme eri tyyppiä: kortikaalinen, posteriori polaarinen ja nukleaarinen. Nukleaarinen kaihi ei sulje koiraa pois jalostuksesta. Welsh corgeilla tavattava kaihi on yleensä linssin takapinnan keskellä oleva kolmiomainen samentuma ja se ilmenee molemmissa silmissä. HC ei ole koiralle kivulias, eikä Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunnalle ole raportoitu nopeasti sokeutuneista corgeista. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaihi on rodussamme löytynyt jo ensimmäisellä silmätarkastuskerralla ja näin ollen sairastuneet koirat ovat yleensä jääneet jalostuskäytön ulkopuolelle jo aikaisessa vaiheessa.

Verkkokalvon kasvuhäiriö, RD

Verkkokalvon kasvuhäiriö (retinaalinen dysplasia, RD) on synnynnäinen, molemmissa silmissä oleva muutos lievästä ja vaarattomasta verkkokalvon poimuista aina sokeutta aiheuttaviin kehityshäiriöihin asti. RD luokitellaan kolmeen eri asteeseen: multifokaalinen RD (mRD, aste 1), geograafinen RD (gRD, aste 2) ja totaali RD (tRD, aste 3). Jos koiralla on todettu mRD (aste 1) tai gRD (aste 2), on se paritettava kyseisen sairauden osalta terveen koiran kanssa.

Värikanalon kehityshäiriö (PPM)

liriksen eli värikanalon kehityshäiriössä (persistoivat pupillamembraanit, PPM) pupilliaukon avautuminen ei ole ollut täydellistä. Värikanalvolta lähtee rihmoja joko linssiin, sarveiskalvoon tai toiseen kohtaan värikanalvoa. Muutokset ovat yleensä lieviä, eivätkä vaikuta näkökykyyn. Suomessa ei ole todettu vakavia PPM-muutoksia ja diagnoosin saaneita koiria on käytetty harkitusti jalostukseen tutkittujen ja oireettomiksi todettujen yksilöiden kanssa.

Muut silmätarkastuslöydökset

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen. Löydös

jaetaan vakavuudeltaan kuuteen asteeseen, joista aste 6 tarkoittaa sitä, että silmä on sokea. Lievimässä asteessa (1) näkyy linssin takapinnalla ainoastaan pieniä pigmenttipisteitä, jotka eivät vaikuta näkökykyyn eivätkä muutokset pahene iän myötä. Vakavammissa asteissa muutokset voivat aiheuttaa linssin lisääntyvää samentumista. Koiria, joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei tulisi käyttää jalostukseen. Welsh corgi cardiganeilla on tavattu yksittäisinä tapauksina muutama eriasteinen PHTVL/PHPV.

Distichiasis / ektooppinen cilia (aiempi yhteisnimitys cilia aberranta) tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisään päin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla uivat pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen. Welsh corgi cardiganeilla todetaan vuosittain muutama distichiasis-löydös, jotka ovat pääosin lieväasteisia.

Atresia Punctae on synnynnäinen kehityshäiriö, jossa ala- ja / tai yläluomen kyynelkanavan aukko puuttuu tai on selvästi normaalia pienempi. Tyypillinen oire on normaalia runsaampi kyynelehtiminen. Hoitona on tarvittaessa aukon kirurginen avaus. Atresia punctae -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

Selkäsairaudet

Kondrodystrofisena, korkeuttaan selvästi pidempänä rotuna, welsh corgi cardigan on altis erilaisille selkävaivoille. KoiraNet-tietokannan tilastojen 2021-2025 kuolleilla welsh corgi cardiganeilla selkäsairaus on toiseksi yleisin sairaudesta johtuva kuolinsyy kasvainsairauksien (54 kpl) jälkeen.

Taulukko 21. Welsh corgi cardiganien selkäsairauksiin liittyviä kuolinsyitä KoiraNet-järjestelmässä (KoiraNet 18.1.2026).

	Keski-ikä	Tapauksia
Muu selkäsairaus	8 vuotta 4 kuukautta	19
Selkäsairaus	7 vuotta 8 kuukautta	48
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutumisen	6 vuotta 9 kuukautta	3
Takaselän kipu-halvaus-oireyhtymä, cauda equina -oireyhtymä	6 vuotta 4 kuukautta	2
Välilevytyrä, "mäyräkoirahalvaus"	7 vuotta 4 kuukautta	31
Selkäsairauksia yhteensä		103

Suomen Welsh Corgi Seuran teettämän terveyst- ja käyttäytymiskyselyn mukaan 335 welsh corgi cardiganista selkiään eri tavoin oireilleita koiria oli 51 (15 %). Näistä 26 koiralla (vajaa 8 %) kerrottiin olleen nk. mäyräkoirahalvaus tai halvausoireita, jotka olivat ilmenneet 4-9 vuotiaina. Näistä koirista kolme oli leikattu ja kaksi lopetettu. Suurimmaksi osaksi koiria oli hoidettu kuitenkin varsin menestyksekkäästi konservatiivisin menetelmin levolla, fysioterapialla ja kipulääkityksellä.

Yhdysvalloissa vuoden 2023 päätteeksi tehdyn kyselyn mukaan 17 % koirista oli eri tavoin oireillut selkänsä.

Taulukko 22. Yhdysvalloissa teetetty kysely selkäoireilusta.

	Koiria	%
Koira ei ole koskaan osoittanut merkkejä selkäoireilusta	2297	83 %
Koira on tarvinnut häkkilepoa ja/tai lääkitystä selkäoireiluun	247	9 %
Koira on halvaantunut hetkellisesti tai pysyvästi, mutta ei ole tarvinnut leikkaushoitoa	84	3 %
Koira on halvaantunut hetkellisesti tai pysyvästi ja tarvinnut leikkaushoitoa	99	4 %
Koira on jouduttu lopettamaan selkäoireilun / halvauksen vuoksi	54	2 %
Yhteensä	2781	

Suomen Kennelliiton antamat selkälausunnot tulivat virallisiksi 1.6.2013. Vuoden 2025 loppuun mennessä virallisia selkälausuntoja oli 1042 welsh corgi cardiganilla, joilla erilaisia lausuntoja oli yhteensä 4417. Vertailukelpoista lausuntomateriaalia muista maista on vielä lähes mahdotonta saada, sillä Suomi on edelläkävijä näin kattavissa selkälausunnoissa.

Taulukko 23. Welsh corgi cardiganien viralliset selkälausunnot 31.12. 2025 saakka.

Lausunto	kpl
Kalkkeutuneet välilevyt (IDD)	979
Nikamien epämuotoisuus (VA)	1229
Selän spondyloosi (SP)	980
Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV)	1229
Yhteensä	4417

Selkälausunnot liitettiin PEVISA-ohjelmaan 1.1.2025. Tällä on tarkoitus kerätä tietoa jalostukseen käytettävistä koirista ja lisätä vielä entisestään tutkimustulosten määrää. Rotujärjestö on laatinut kriteeristön, jolla yli 8-vuotiaan selkänsä oireilemattoman virallisesti selkäkuvaamattoman uroksen jalostuskäytön poikkeuslupaa puolletaan.

Kondrodystrofia (CDDY/IVDD) ja kondrodysplasia (CDPA)

Kondrodystrofiaa tavataan monilla koiraroduilla. Sille on ominaista raajojen lyhyys, mikä johtuu varhaisista muutoksista kasvulevyjen rakenteessa. Lyhytjalkainen fenotyyppi tunnetaan kahdella nimellä: kondrodystrofia ja kondrodysplasia. Kondrodysplasia tunnetaan myös koirien kääpiökasvuisuutena. Sana "chondro" tulee rustosta ja "dysplasia" epänormaalista kasvusta, kun taas sana "dystrofia" tarkoittaa kudoksen, tässä tapauksessa ruston, rappeutumista.

Kondrodystrofian (CDDY) takana on lyhytkasvuisuutta aiheuttava geeni FGF4 koiran kromosomissa 12. Tämä vaikuttaa koiran olkavarteen sekä kyynär- ja värttinäluuhun lyhentäen niitä, sekä aiheuttaa jälkimmäisten luiden eriasteista taipumista. Mutaation katsotaan olevan vastuussa myös selän välilevyrappeutumille nuoremmalla iällä (IVDD). Se voi aiheuttaa koiralle välilevynpullistumia, jotka usein tarvitsevat leikkaushoitoa ja toisinaan jopa halvauttavat koiran. Tähän mennessä geenitestatuissa welsh corgeissa on esiintynyt pääasiassa vain homotsygootteja geenivirheen suhteen. **Vuoden 2025...**

Taulukko 24. Welsh corgi cardiganien CDDY testitulokset

Homotsygootti	Heterotsygootti	Vapaa	kpl
92	1	0	93
99 %	1 %	0 %	100 %

Kondrodysplasia (CDPA) johtuu FGF4-retrogeenin kiinnittymisestä koiran kromosomiin 18. Tämä mutaatio selittää lyhytjalkaisen fenotyypin roduilla kuten esimerkiksi basset hound, welsh corgit, mäyräkoirat, westiet ja skotlanninterrierit.

Kondrodysplasia (FGF4-18) aiheuttaa selkeästi lyhyet jalat (corgit, mäyräkoirat) kun taas kondrodystrofia (FGF4-12) hieman matalamman ulkomuodon. Niillä roduilla, joilla esiintyy molempia mutaatioita, kasvattajat voivat hyötyä geenitestituloksista CDDY:n esiintyvyyden vähentämiseksi säilyttäen kuitenkin CDPA:n antaman lyhytjalkaisen fenotyypin.

Welsh corgeilla tavataan näitä molempia mutaatioita.

Koiria, joilla on N-alleeli, on kuitenkin niin vähän, että pelkän geenitestin varaan ei välilevysairauden vastusta voi jättää, vaan selkävaurauksiin perustuvaa jalostusvalintaa tulee jatkaa. CDDY (12-FGF4 -retrogeeni) on merkittävä riskitekijä välilevysairauden synnyssä, mutta välilevyjen rappeutumiseen vaikuttaa myös muita vielä tuntemattomia geenejä.

Lähde: Anu Lappalainen, ELT, dos. Suomen Ranskanbulldogit ry, <https://www.kennelliitto.fi/files/suomen-ranskanbulldogit>

Geenitestejä tulkitaan CDDY:n osalta seuraavasti:

- Clear/puhdas = N/N = koiralla ei ole FGF4-12 alleelia
- Carrier/kantaja = N/CDDY = koiralla on yksi alleeli, joka lisää riskiä välilevyrappeumaan ja koira voi olla hieman lyhytraajaisempi
- Affected/sairas = CDDY/CDDY = koiralla on kaksi alleelia, jotka lisäävät riskiä välilevyrappeumaan ja todennäköisesti koira on myös lyhytraajaisempi

Rotujärjestö suosittelee corgien DNA-testauksia CDDY:n ja CDPA:n osalta rodussa esiintyvän heterotsygotia-asteen selvittämiseksi ja tiedon kartuttamiseksi.

Terveystietopankki

Suomen Welsh Corgi Seura ry on aloittanut terveystietojen ja geenitestitulosten keräämisen terveystietopankkia varten vuoden 2024 alussa, maaliskuussa pidetyn vuosikokouksen päätöksen mukaisesti. Terveystietopankkiin kerätään tietoja koirien

terveydentilasta, erilaisista diagnosoiduista sairauksista sekä geenitestauksien tuloksia.

Terveystietojen osalta täytettävän lomakkeen lisäksi tulee lähettää koiran saama virallinen diagnoosi, josta kirjataan tiedot terveystietopankin Diagnoosit sairauksista -osioon.

Geenitestien kirjaamista varten tarvitaan testauksen tehneen laboratorion antama raportti, mistä kerätään tiedot seuran omaan Geenitietopankkiin, johon kirjataan CDDY, CDPA; Lafora, vWd1, DM ja PRA tulokset.

Suomen Kennelliiton ylläpitämään Koiranet -jalostustietojärjestelmään on 31.3.2025 saatu mahdollisuus kirjata virallisesti otetut CDDY, Lafora ja PRA tulokset.

Cardiganeille on avattu sähköinen lähete CDDY- ja rcd3-PRA-geenitesteille, jotka antavat tulokset kondrodystrofiasta sekä etenevästä verkkokalvon rappeumasta. Pembrokelle on avattu lähete CDDY- ja Lafora-geenitesteille, joista jälkimmäinen antaa tuloksen laforantaudista. SKL hyväksyy jalostustietojärjestelmään jatkossa testit, jotka on tutkittu laboratorioissa Movet tai Laboklin. MyDogDNA -markkeritestin tulos hyväksytään SWCS ry:n omaan terveystietopankkiin.

Tulokset tulevat näkymään jalostustietojärjestelmässä Laforan ja rcd3-PRA:n osalta muodossa normaali, kantaja tai sairas ja CDDY:n osalta muodossa N/N Normaali, N/CDDY Yksi geenikopio tai CDDY/CDDY Kaksi geenikopiota.

Selkärangan välilevytyrä ja välilevyrappeuma

Välilevytyrä on matalaraajaisille koiraroduille (mm. mäyräkoirat, corgit) yleinen sairaus. Sitä kutsutaan usein myös nimellä mäyräkoirahalvaus. Välilevytyrän syntytyapa ja sijainti määrittävät oireiden kuvan. Oireilu voi alkaa äkillisesti ja voimakkaasti, jos välilevy tyräytyy äkillisesti ja kovalla voimalla. Kroonistuneissa tapauksissa oireet voivat olla lievempiä ja oireilu satunnaisempaa. Oireiden voimakkuus riippuu siitä, kuinka paljon tyrä painaa selkäydintä. Lievissä tapauksissa kipua tunteva koira voi vetäytyä omiin oloihinsa ja/tai olla haluton hyppäämään, kiipeämään portaissa, liikkumaan ja lenkkeilemään. Toisinaan välilevytyrä aiheuttaa voimakasta kipua, jolloin koira voi valittaa ääneen esimerkiksi nostettaessa, seistä selkä köyryssä tai välttää pään liikuttelua. Kipureaktion puuttuminen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö koiralla voisi olla välilevytyrä. Koiralla voi olla neurologisia puutoksia, jotka vaihtelevat lievistä horjumisesta aina täydelliseen halvaantumiseen saakka. Ensimmäisiä merkkejä neurologisista ongelmista ovat yleensä asentotuntoreaktion hidastuminen tai pois jääminen. Tämä tarkoittaa sitä, että koira ei käännä heti tassuaan oikein päin, kun tassu käännetään varpaan yläosat alustaa vasten.

Välilevytyrää voidaan epäillä tyypillisten oireiden perusteella. Joskus tavallisissa röntgenkuvissa voidaan välilevytyräkohdassa havaita kalkkeutunutta välilevymateriaalia selkäydinkanavassa tai selvästi kaventunut nikamaväli. Usein tyrää ei kuitenkaan voi erottaa röntgenkuvista, vaan se kannattaa varmistaa magneettikuvauksella, CT-kuvauksella tai varjoainekuvauksella.

Välilevytyrää hoidetaan joko konservatiivisella hoidolla tai leikkaushoidolla. Konservatiivinen hoito pitää sisällään häkkilepoa, tulehduskipulääkkeitä, fysioterapiaa ja esimerkiksi akupunktiota. Lievemmissä tapauksissa konservatiivisella

hoidolla on yleensä hyvä hoitovaste. Leikkaushoitoon turvaudutaan vakavammissa tapauksissa tai toistuvissa kiputiloissa. Mikäli syväkiputunto puuttuu, on leikkaushoidolla jo kiire, jotta pysyviä vaurioita ei syntyisi. Leikkaushoidossa tyräytynyt välilevyssä imetään pois painamasta selkäydinkanavaa ja kipuoireet paranevat yleensä melkein välittömästi. Neurologisten puutosten paraneminen yleensä kestää kauemmin ja vaatii pidempiaikaista kuntoutusta ja fysioterapiaa. Suurin osa koirista paranee täysin, mutta hermostollisten puutoksien jääminen osalle on mahdollista. Sairaus voi myös uusiutua.

Kondrodystrofia aiheuttaa välilevyjen poikkeuksellisen varhaisen rappeutumisen ja altistaa välilevyjen tyräytymiselle. Röntgenkuvista on mahdollista havaita kalkkeutuneet välilevyt. Taipumus välilevytyrään on osoitettu useissa tutkimuksissa perinnölliseksi (Stigen ym. 1993, Jensen 2000, Lappalainen 2015). Sen periytymismekanismi ei ole tiedossa, mutta on hyvin todennäköistä, että siihen vaikuttaa useita geenejä ympäristön vaikutuksen lisäksi.

Kalkkeutuneiden välilevyjen esiintyminen on mäyräkoirilla tehtyjen tutkimusten mukaan myös perinnöllistä, mutta arviot niiden periytymisasteista vaihtelevat. Eräiden tutkimusten mukaan periytymisasteet ovat 0,15- 0,87 välillä (Stigen 1993, Jensen ym. 2000), mutta tuoreimmassa kotimaisessa n. 1550 mäyräkoiraa käsittävässä tutkimuksessa (Lappalainen 2015) periytyvyysasteeksi on saatu 0,53. Periytyvyysastetta pidetään korkeana, kun se on 0,4-0,5 ja alhaisena kun se on alle 0,2. Suuri periytyvyysaste tarkoittaa, että ilmiasuun (fenotyyppiin) eli tässä tapauksessa kalkkeutumien määrään perustuvalla jalostamisella voi olla mahdollista saada aikaan etenemistä nopeasti ja saada aikaan mahdollisimman vähän kalkkeutumia omaavia koiria ja näin pienentää välilevytyrän riskiä. Mäyräkoirilla tehtyjen tutkimuksien mukaan voidaan varovaisesti päätellä, että vakavia leikkausta vaativia välilevytyriä esiintyy enemmän koirilla, joilla on enemmän kalkkeutumia, vaikka tyräytynyt välilevy ei aina olekaan kalkkeutunut. Suomalaisen tutkimuksen (Lappalainen ym. 2014) mukaan on myös todettu, että koirat, joilla on vähemmän kalkkeutumia, oireilevat iäkkäämpinä kuin koirat, joilla kalkkeutumia on enemmän. Myös leikkausta vaativien potilaiden kohdalla tämä näyttäisi siis pitävän paikkansa. Osittain tulosta voi selittää myös se, että kalkkeutumia saattaa kadota iän myötä esimerkiksi oireettoman tyräytymisen seurauksena.

Kondrodystrofisilla koiraroduilla on mutaation aiheuttama raajojen pitkien luiden kasvuhäiriö, minkä johdosta näillä koirilla on tyypillinen pitkänomainen ulkomuoto ja lyhyet ja käyrät raajat. Kondrodystrofia koirarotuja ovat esimerkiksi mäyräkoirat, kiinanpalatsikoira, welsh corgi ja skyenterrieri. Mutaatioon liittyy taipumus selkänikamien välilevyjen varhaiseen rappeutumiseen (intervertebral disc disease, IDD), joka alkaa jo ensimmäisen elinvuoden aikana. Rappeutuneet välilevyt ovat alttiita vaurioille ja seurauksena on mäyräkoirahalvauksena tunnettu välilevytyrä. Sen oireet voivat vaihdella muutaman päivän kestävästä selkävaikeudesta täydelliseen takajalkojen halvaantumiseen. Jos välilevytyrä on kaularangan alueella, oireina ovat voimakas kaulan alueen kipu ja joskus etu- ja takajalkojen halvausoireet. Tyypillisin sairastumisikä on 4-5 vuotta.

Osalla koirista on oireita vain kerran, mutta toisilla ne uusiutuvat. Usein selkäkiput (esimerkiksi liikkumis- tai hyppämishaluttomuus) edeltävät halvausoireita ja siksi omistajan on syytä suhtautua myös lieviin oireisiin vakavasti. Selkäkiput sekoitetaan usein myös mahakipuihin. Lieviä oireita hoidetaan levolla ja

tarvittaessa lepoon yhdistetään kipulääkkeet. Toistuvien tai jatkuvien kipujen ja halvausoireiden suositeltu hoito on leikkaus, jossa selkäydintä painava tyräytynyt välilevymateriaali poistetaan. Mäyräkoirahalvauksen ennuste on useimmiten hyvä, mutta toipuminen vakavasta halvauksesta voi kestää pitkään.

Kondrodystrofisilla roduilla pitkälle rappeutuneet välilevyt voivat kalkkeutua. Kalkkeutumistaipumuksella on perinnöllinen tausta ja kalkkeutuneiden välilevyjen määrällä on yhteys sairastumisriskiin. Koirista, joilla ei ole yhtään kalkkeutunutta välilevyä, vain harvat sairastuvat. Kalkkeutuneet välilevyt näkyvät röntgenkuvin, mikä mahdollistaa sairauden vastustamisen röntgenseulonnan avulla. Tutkimuksissa on todettu, että välilevyt kalkkeutuvat kahteen ikävuoteen mennessä. Osa kalkkeutumista voi myöhemmin kadota ja siksi röntgenkuvauksen suositeltu ikä on 24–42 kuukautta. Sairauden vähentämiseksi tulisi jalostuksessa suosia koiria, joilla on mahdollisimman vähän kalkkeutuneita välilevyjä.

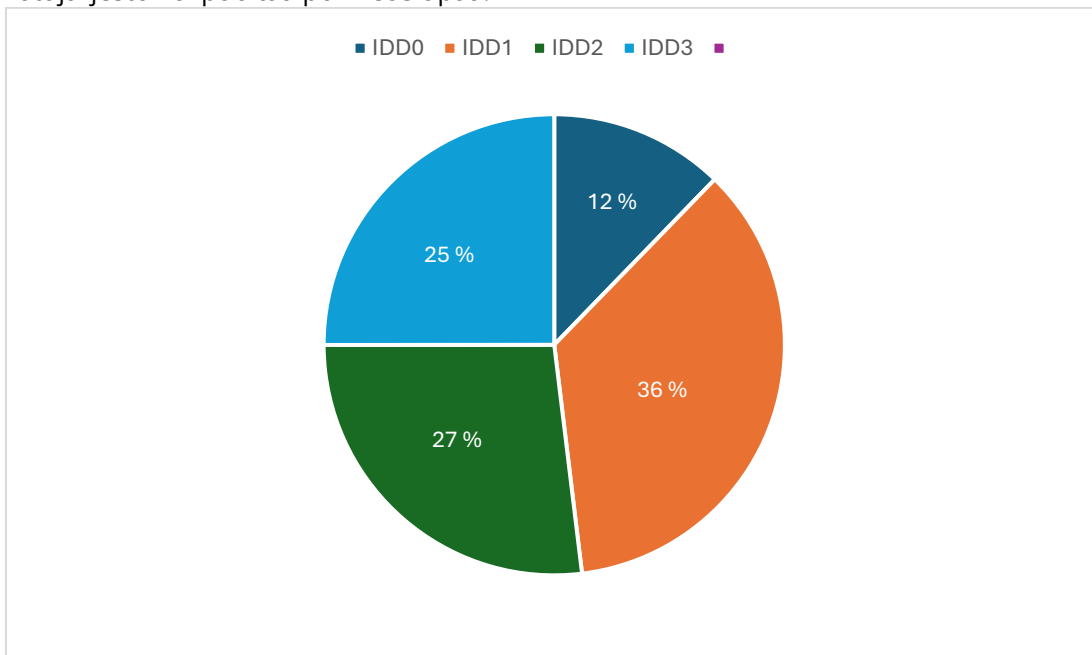
IDD:stä voi saada lausunnon 24 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

- IDD0, puhdas, Ei muutoksia
- IDD1, lievä 1–2 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä
- IDD2, keskivaikea 3–4 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä
- IDD3, vaikea 5 tai enemmän osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä

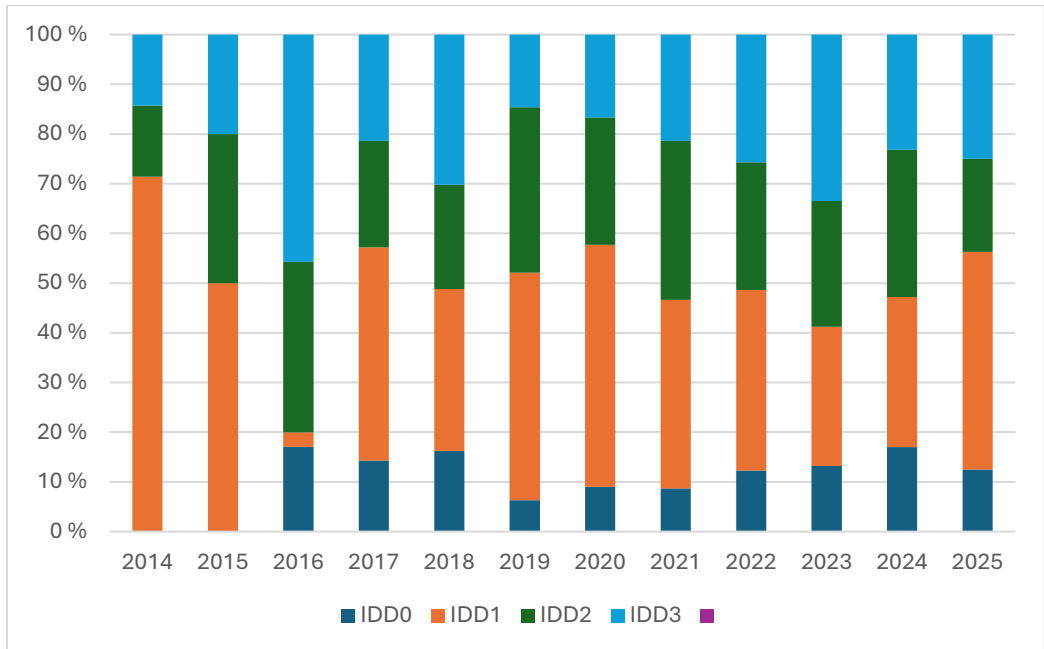
(Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Vuosien 2014 - 2025 aikana IDD-lausunnon on saanut yhteensä 816 welsh corgi cardigania. Tänä aikana puhtaan eli IDD0-lausunnon saaneiden koirien määrä on pysytellyt 10 % tuntumassa.

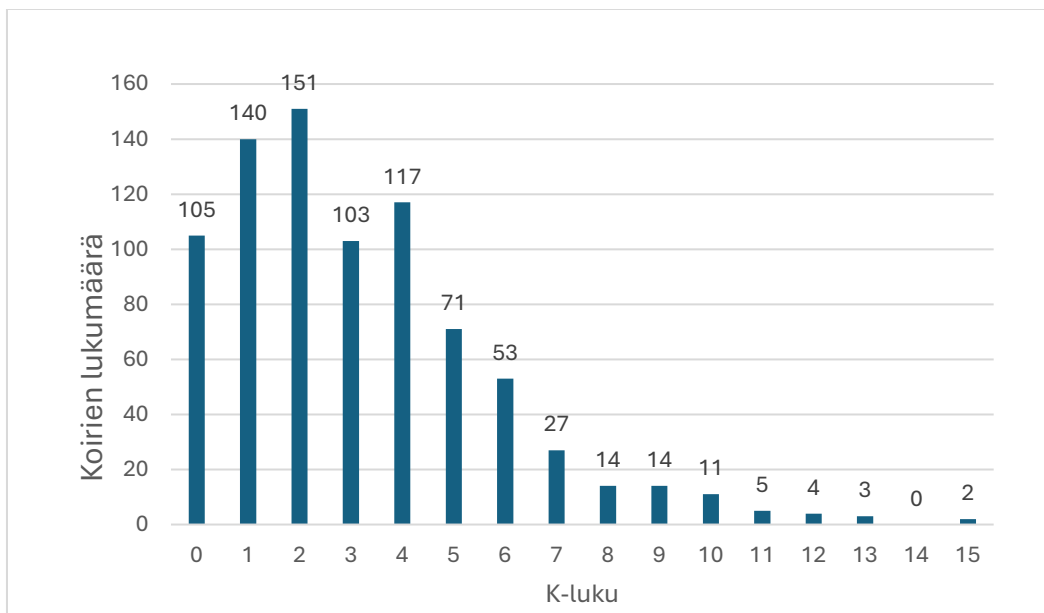
Rotujärjestön vuoden 2025 alusta voimaan tullut suositus on, että IDD3 koira yhdistettäisiin vain IDD0 tai IDD1 koiran kanssa. Yli 8-vuotiaiden virallisesti selkäkuvaamattomien, selkäänsä oireilemattomien uroksien jalostuskäytölle rotujärjestö voi puoltaa poikkeuslupaa.

Kaavio 7. IDD-lausunnot lausuntovuosina 2014-2025, 816 lausuntoa.

Kaavio 8. IDD-lausunnot lausuntovuosittain 2014–2025.

Kaavio 9. Kalkkeutuneiden välilevyjen määrä (nk. K-luku) lausuntovuosina 2014–2025. Keskiarvo K-luvulle on kaikkien lausuntojen perusteella 3,0.

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne-että ristinikaman piirteitä.

Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja

vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluu ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 tai 6 lannenikamaa. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se voidaan nähdä sivusuunnasta otetusta röntgenkuvasta (koira on kuvattaessa kyljellään), jossa ristiluun lisäksi näkyy koko lanneranka.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelun perusteet ja kuvaesimerkit eri asteista löydät:

http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/ltv_arvostelun_perusteet.pdf

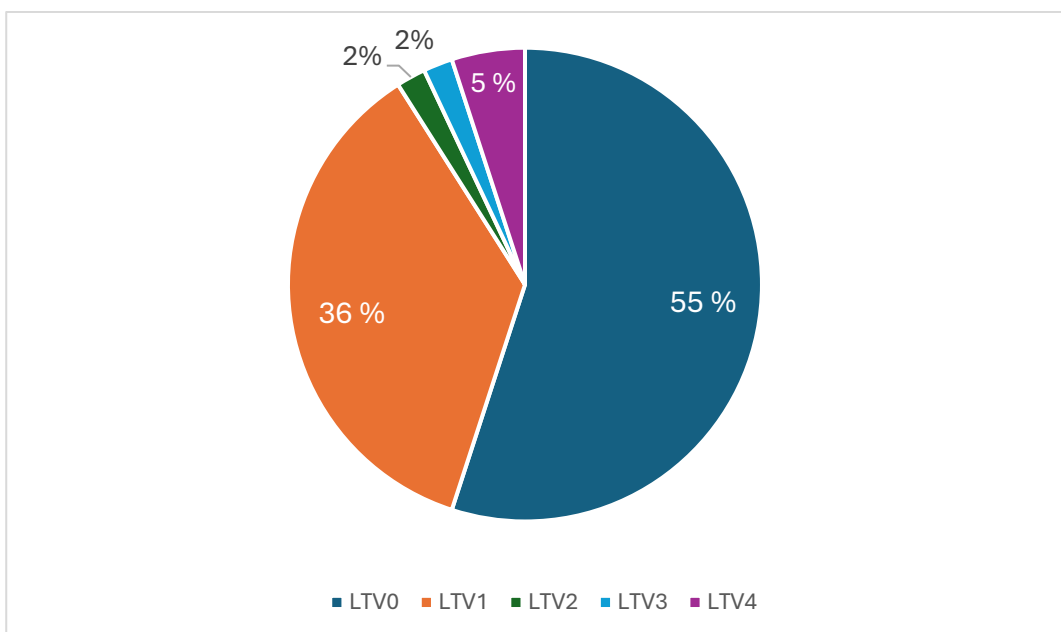
Arvostelussa käytetty asteikko:

- LTV0 Ei muutoksia
- LTV1 Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1–S2)
- LTV2 Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
- LTV3 Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
- LTV4 6 tai 8 lannenikamaa

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään LTV4-tuloksen saaneet koirat pois jalostuksesta. Myös oireilevat koirat on syytä jättää pois jalostuksesta. Tuloksen LTV1, LTV2 tai LTV3 saanut, oireeton koira suositellaan yhdistettävän vain normaalin (LTV0) koiran kanssa.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Welsh corgi cardiganilla näyttäisi esiintyvän erilaisia muutoksia lanne-ristinikaman alueella. Näistä yleisin on jakautunut ristiluun keskiharjanne (LTV1). Rotujärjestö pyrkii uudella PEVISA-ohjelmalla saamaan kattavasti lisätietoa LTV-muutosten esiintymistiheydestä.

Kaavio 10. Viralliset LTV-lausunnot (välimuotoinen lanne-ristinikama) welsh corgi cardiganeilla 2014–2025, 1014 lausuntoa.

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -silloja. Spondyloosia kehitty usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta boksereilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi boksereilla (perinnöllisyys 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä boksereilla on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppäämishaluttomuutta. Kehitymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat, kun luutuminen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai

halvausoireita. Tällaisen tilanteen diagnosointi vaatii useimmiten röntgenkuvauksen lisäksi tietokonetomografia (CT) tai magneetti (MRI) tutkimuksen. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin ja jopa vaikeaa spondyloosia sairastava bokseri voi olla täysin oireeton, joten kartoituskuvaaminen on jalostuksellisesti tärkeää.

Spondyloosi on valitettavasti bokseilla jo niin yleistä, että pelkästään sen perusteella ei kannata koira sulkea pois jalostuksesta kuin vaikeissa tapauksissa, jotta jalostuskanta ei pienene liikaa. Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koira pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiäisun vaikutuksen arvioimiseksi.

On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7-S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

Arvostelussa käytettävä asteikko (1.6.2013 alkaen):

- SP0, puhdas, Ei muutoksia
- SP1, lievä, Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
- SP2, selkeä, Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
- SP3, keskivaikea, Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3-7 nikamavälissä.
- SP4, vaikea, Edellisiä vakavimmat muutokset

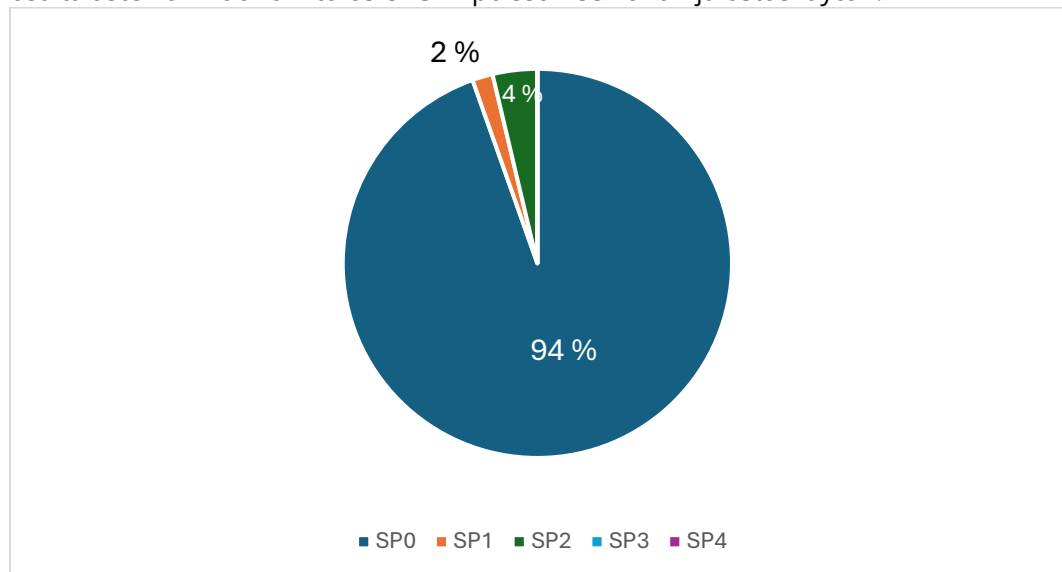
Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1-13) sekä lannenikamat (1-7) ja ristiluu.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 5 ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5 - 7 vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhallakin koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SP0 lausuntoa. (Lähde: ELT Anu Saikku-Bäckström, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Spondyloosista lausunnon voi saada 24 kuukautta täyttänyt koira. Welsh corgi cardiganeilla spondyloosi on melko harvinaista. Vuosina 2014-2025 lausunnon saaneista 817 cardiganista selkeäasteisia oli 30 ja lieväasteisia 14. Spondyloosin vaikeita asteita ei löytynyt lainkaan. Rotujärjestön teettämässä terveystarkastuksessa vain viidellä cardiganilla (1,4 %) kerrottiin olevan spondyloosilöydöksiä. Näistä vain yhdellä

oli Suomen Kennelliiton virallinen selkälausunto. Spondyloositapauksista kolmen ilmoitettiin oireilevan.

1.1.2025 alkaen Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaisesti spondyloosin osalta asteikon huonoin tulos eli SP4 poissulkee koiran jalostuskäytön.

Kaavio 11. Viralliset SP-lausunnot (spondyloosi) welsh corgi cardiganeilla 2014-2025, 817 lausuntoa.

Selkärangan nikamien epämuodostumat

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Niin sanotuilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla (bostoninterrieri, englanninbulldoggi ja ranskanbulldoggi) saattaa koko selkäranka olla korkkiruuvihäntään liittyen epämuotoinen. Myös mopsi kuuluu perinteisesti tähän brakykefaalisten (lyhytkalloisten) rotujen joukkoon, vaikka sen häntä on eri tavalla kierteinen. Näillä koirilla yleisimpiä nikaman kehityshäiriöitä ovat erimuotoiset puolinikamat (hemivertebra) ja perhosnikamat (nikama, joka selällään otetussa kuvassa muistuttaa muodoltaan perhosta).

Spina bifida (selkärankahalkio) on tila, jossa nikaman katto ei ole sikiönkehityksen aikana sulkeutunut ja selkäydin tai sen kalvot ovat ilman nikaman luista suojaa. Myös häntä ja ristiluu ovat em. roduilla muodostuneet epämuodostuneista nikamista, minkä takia häntä on epämuodostunut, hyvin lyhyt ja jäykkä. Kipu ja tai neurologisia ongelmia esiintyy, jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä. Tällainen selkä on myös normaalia alttiimpi tapaturmille. Hännän epämuodostumat voivat aiheuttaa virheasennon, joka voi johtaa ulostamisvaikeuksiin tai ihovaurioihin. On todennäköistä, että kaikilla em. tyyppisillä koirilla esiintyy epämuodostuneita nikamia, mutta niiden määrä ja muoto vaihtelevat eri yksilöillä.

Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

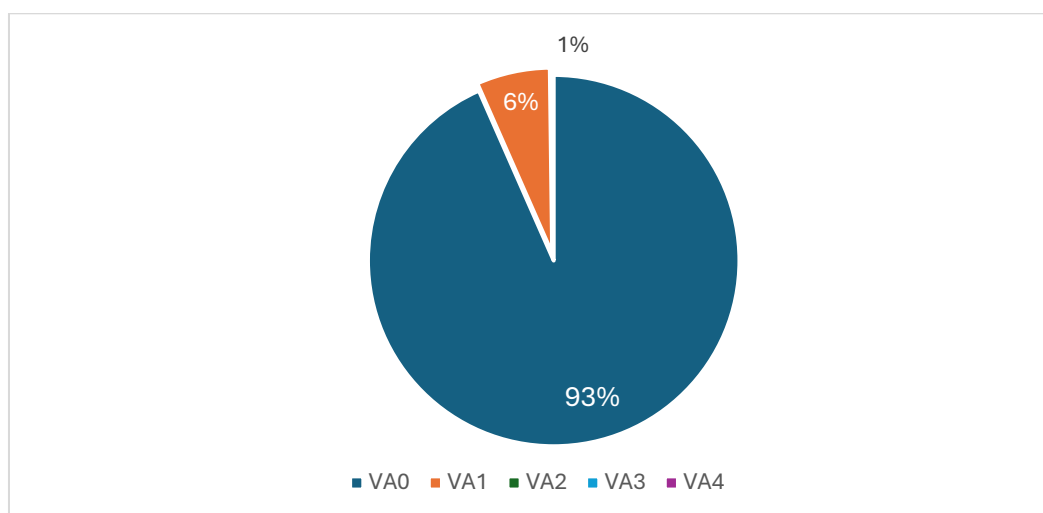
- VA0, normaali, Ei muutoksia
- VA1, lievä, 1-2 epämuodostunutta nikamaa
- VA2, selkeä, 3-4 epämuodostunutta nikamaa

- VA3, keskivaikea, 5–9 epämuodostunutta nikamaa
- VA4, vaikea, 10 tai useampi epämuodostunut nikama

Joillakin koirilla voi olla nikamissa hyvin lieviä poikkeamia normaalista. Tällöin koira saa tuloksen VA0 (normaali), mutta lausunnon lisätietoihin merkitään VA-rajatapaus. Myös tällaisten muutosten lukumäärä näkyy koiran tiedoissa jalostustietojärjestelmässä. Yleisin tällainen muutos on lievä viimeisen rintanikaman vaillinaisesti kehittynyt kylkiluupari. Jos muutos ei kuitenkaan ole lievä tai koiralla todetaan myös muita nikamaepämuotoisuuksia, ei koira tällöin voi saada tulosta VA0.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, www.kennelliitto.fi -sivusto)

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Welsh corgi cardiganeilla nikamien epämuodostumat ovat melko harvinaisia. Vuosina 2014–2025 lausunnon saaneista 955 koirasta vain kahdella koiralla oli selkeä tai keskivaikea muutos. VA1-lausunnon sai 61 koiraa ja normaaleja oli 892.

Kaavio 12. Viralliset VA-lausunnot (nikamien epämuodostumat) welsh corgi cardiganeilla 2014–2025, 955 lausuntoa.

4.3.2 Muut rodulla todetut sairaudet ja viat

Virtsakivet

Rotujärjestön terveystarkastuksessa oli 31.12.2023 mennessä annettu vastaukset 366 welsh corgi cardiganin terveydentilasta. Näistä virtsakiteitä todettiin 10 koiralla ja virtsakiviä 3 koiralla. Virtsakiviä muodostuu munuaisissa ja virtsateissa esiintyvän saostuman, kidesakan, aiheuttamana. Suoritetun terveystarkastusten perusteella welsh corgilla yleisin kivityyppi on struviittikivi (ammoniummagnesiumfosfaatti), joita kutsutaan myös tulehduskiviksi. Ne ovat usein seurausta virtsateiden bakteeritulehdusten tuottamasta ureaasi-entsyymistä, joka nostaa virtsan pH:ta ja

helpottaa kiteytymistä. Virtsakivien oireina ovat erilaiset virtsaamishäiriöt, lievissä tapauksissa virtsakiviä hoidetaan ruokavaliolla ja mikäli tämä ei riitä, kivet voidaan poistaa kirurgisesti.

Rodussa on tavattu myös joitain kystinuria tapauksia. Kystinuria on virtsaelinsairaus, jossa kystiini-aminohappo ei imeydy normaalisti takaisin elimistöön ja johtaa kystiinien kertymiseen virtsaan. Kystiinien kiteytyminen johtaa virtsakiteiden ja -kivien muodostumiseen, toistuviin virtsarakon tulehduksiin, verivirtsaisuuteen ja virtsaamisvaikeuksiin. Sairautta esiintyy monella eri koirarodulla.

Degeneratiivinen myelopatia, DM

Tämän etenevän selkäytimen rappeutuman aiheuttaja on tuntematon. Oireet alkavat yleensä takaraajojen etenevinä liikehäiriöinä viidennen ikävuoden jälkeen. Taudin edetessä oireet siirtyvät myös eturaajoihin ja se johtaa lopulta pahenevaan halvaantumiseen. Parannuskeinoa ei ole, mutta oireita voidaan lievittää taudin alkuvaiheessa. Degeneratiiviseen myelopatiaan ei liity kipuoireita.

Degeneratiiviselle myelopatialle on olemassa DNA-testi, jolla seulotaan perimältään vapaat, kantajat ja sairastumisriskin omaavat yksilöt. Testitulokset ovat kuitenkin vielä kiistanalaisia, sillä periytymismekanismi on osittain epäselvä ja sairauden ilmeneminen DNA-testituloksesta riippumatta sattumanvaraista. Sairautta esiintyy molemmilla corgiroduilla.

Yhdysvalloissa Orthopedic Foundation of Animals'n tietokannoissa on 893 welsh corgi cardiganin ja 5058 welsh corgi pembroken DNA-testitulokset. Tulokset jakautuivat seuraavasti (1.1.2026):

	Welsh corgi cardigan	Welsh corgi pembroke
Normal (vapaa)	54,3 %	14,3 %
Carrier (kantaja)	29,9 %	31,9 %
At risk / abnormal (riski sairastua)	15,8 %	53,7 %

Suomalaisista koirista testituloksia kerätään keskitetysti rotujärjestön terveystietopankkiin. Vuoden 2025 loppuun mennessä terveystietopankkiin oli ilmoitettu yhteensä 101 welsh corgi cardiganin ja 98 welsh corgi pembroken DM-testitulokset. Tulokset jakautuivat seuraavasti (1.1.2026):

	Welsh corgi cardigan	Welsh corgi pembroke
Normal (vapaa)	76,24 %	4,08 %
Carrier (kantaja)	22,77 %	23,47 %
At risk / abnormal (riski sairastua)	0,99 %	72,45 %

Early Onset Deafness

Cardiganeilla on geenitestauksen runsastumisen myötä on löydetty 110 tutkitun koiran joukosta 35 kpl early onset deafness for border collies only -geenin kantajaa.

Lisäksi joitakin at risk- statuksella olevia cardiganeja. Tämä geeni ei tämän hetkisen tutkimustiedon mukaan aiheuta cardiganielle kuolon menetystä.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Vuosina 1990–2025 on syntynyt yhteensä 6777 cardigania. Lukumäärään on laskettu myös tuontikoirat. KoiraNet-järjestelmässä kuolinsyyt on merkattu 703 koiralle (10,3 % ajanjakson koirista).

Taulukko 24: Vuosina 1990–2025 syntyneiden welsh corgi cardiganien kuolinsyyt ja keskimääräiset eliniät (KoiraNet 25.1.2026).

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yht.	%
Hengitystiesairaus	11 vuotta 7 kuukautta	6	0,7
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 10 kuukautta	10	1,1
Iho- ja korvasairaudet	11 vuotta 9 kuukautta	1	0,1
Immunologinen sairaus	7 vuotta 4 kuukautta	7	0,8
Kadonnut	9 vuotta 6 kuukautta	1	0,1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 4 kuukautta	146	15,8
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 4 kuukautta	18	1,9
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 9 kuukautta	45	4,9
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 2 kuukautta	26	2,8
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 8 kuukautta	69	7,5
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 9 kuukautta	14	1,5
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 4 kuukautta	36	3,9
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 3 kuukautta	3	0,3
Selkäsairaus	7 vuotta 10 kuukautta	122	13,2
Silmäsairaus	7 vuotta 6 kuukautta	3	0,3
Sisäeritysrauhasten sairaus	8 vuotta 11 kuukautta	13	1,4
Sydänsairaus	7 vuotta 10 kuukautta	7	0,8
Synnytysvaikeus	3 vuotta 7 kuukautta	7	0,8
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 9 kuukautta	55	6,0
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 11 kuukautta	191	20,7
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 8 kuukautta	36	3,9
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10 vuotta 1 kuukautta	108	11,7
Kaikki yhteensä	9 vuotta 8 kuukautta	924	

Yleisin kuolinsyy on vanhuus. Tämän lisäksi vaihtoehto ”kuolinsyytä ei ole ilmoitettu” pitää sisällään 61 yli 10-vuotiaana kuollutta koiraa. Sairauksista yleisin ryhmä on kasvainsairaudet, jossa siinäkin keski-ikä on varsin korkea. Näistä tapauksista 28 on kirjattu nisäkasvaimeksi. Toiseksi yleisin ryhmä on selkäsairaudet, joita on avattu laajemmin kohdassa 4.3.1. Kolmanneksi yleisin kuolinsyyryhmä on luusto- ja nivelsairaudet, jossa keski-ikä on lähes sama selkäsairauksien kanssa jääden noin 2,5 vuotta kasvainsairauksia matalammaksi. Myös tapaturmat tai liikennevahingot nousevat kuolinsyytilastossa esille ja niissä annetuissa lisätiedoissa erityisesti tukehtumiset erilaisiin pusseihin (leipä- tai sipsipussi).

Suomen Welsh Corgi Seuran marraskuussa 2021 tekemän elinikää kartoittavan nk. pikakyselyn perusteella 54 % vastaajista (85 vastausta) kertoi koiransa eläneen yli 10-vuotiaiksi. Koirista 26 (31 %) oli elänyt yli 14-vuotiaiksi.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Welsh corgi cardiganien pentuekoko on pysytellyt keskimäärin noin 6 pennussa jo noin kaksi vuosikymmentä.

Taulukko 25. Keskimääräiset pentuekoot vuosina 2016–2025

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Pentuekoko	5,7	5,6	5,8	5,5	5,9	5,7	5,4	6,3	5,7	5,9

Astumisvaikeudet

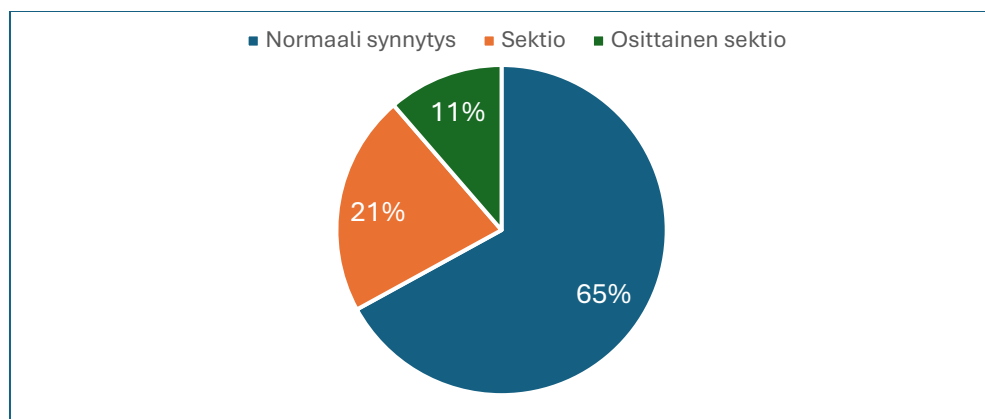
Lisääntymiskäyttäytymisessä ei terveys- ja käyttäytymiskyselyssä tai pentueseurantalomakkeissa ole noussut esiin merkittäviä ongelmia. Astutukset ovat sujuneet joko itsenäisesti tai hieman apua tarvitin. Vain muutamassa tapauksessa on tarvittu paljon apua.

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisvaikeuksia ei ole merkittävässä määrin raportoitu.

Synnytysongelmat

Jalostustoimikunnalle palautuneiden pentueseurantalomakkeiden ja terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella rodussa esiintyy kuitenkin synnytysongelmia ja sektioprosentti on melko korkea. Noin 33 % jalostustoimikunnalle raportoiduista synnytyksistä on sektioita. Syitä sektioille ovat pentueseurantalomakkeiden mukaan lukumäärällisesti suuri pentue, polttoheikkous, pentujen virheasennot ja suuret pennut.

Kaavio 13. Pentueseurantalomakkeissa raportoidut welsh corgi cardigan pentueet (yht. 52 pentuetta).

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Welsh corgi cardiganilla on yleensä erinomainen hoitovietti.

Pentukuolleisuus

Merkittävää, tavanomaisesta poikkeavaa pentukuolleisuutta ei ole raportoitu.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

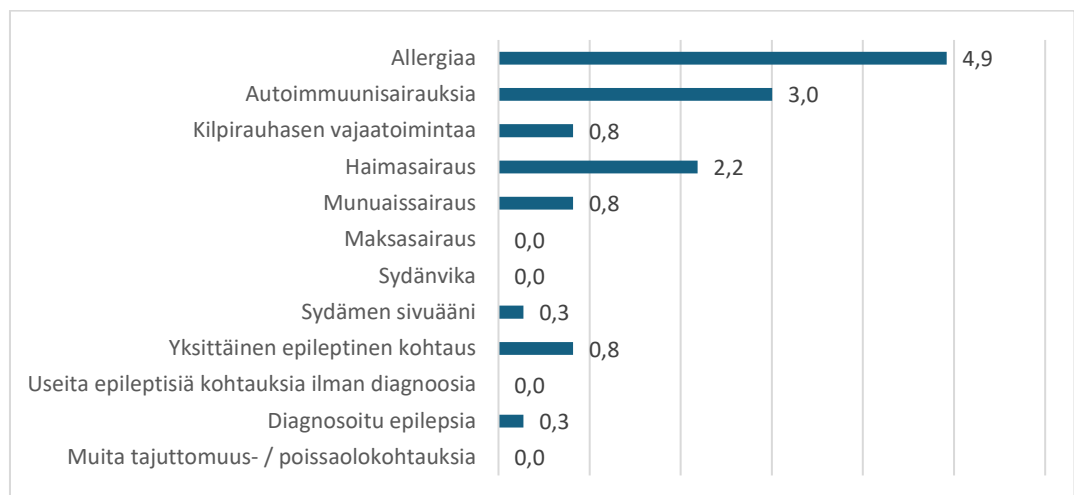
Pentueseurantalomakkeiden mukaan raportoituja, joskin harvinaisia synnynnäisiä epämuodostumia ja vikoja ovat olleet muun muassa:

- kitalakihalkiot
- napatyrät
- vatsa-aukileet
- häntämutkat
- kampurajalat
- uimaripennut

Uimaripennulla (swimmer pup) tarkoitetaan pentua, joka ei hermoston epänormaalin kehityksen vuoksi kykene kannattelemaan painoaan ja kävelemään. Pennulla on litteä rinta ja sen raajat työntyvät sivuille. Lievissä tapauksissa tilanne voi korjaantua pennun kuntoutuksella, mutta vakavissa tapauksissa kyseessä on hengenvaarallinen tila, koska rintalastan painuminen vähentää keuhkojen kapasiteettia.

Kivesvikaisella uroksella toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet laskeutumatta kivespusseihin. Myös uros, jolla ei ole molemmat kivekset yhtä hyvin kehittyneet luokitellaan kivesvikaiseksi. Rotujärjestön terveystarkastuksen perusteella 146 uroksesta 11 oli vain toinen kives ja neljällä koiralla kumpikaan kives ei ollut laskeutunut.

Yksittäiset terveystarkastuksessa raportoidut tapaukset

Kaavio 14. Welsh corgi cardiganeilla rotujärjestön tekemän terveys- ja käyttäytymiskyselyn perusteella esiintyneitä sairauksia (% vastaajista, yht. 366 vastausta).

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rodulle on tyypillistä, että kyynärvarret kaartuvat hieman mukaillen rintakehän muotoa. Kondrodystrofia altistaa näiden piirteiden liioitteluun, jolloin liian käyrät ja/tai ulkokierteiset eturaajat sekä liian jäykkä välikämmen (nk. pukinjalka / knuckling over) aiheuttavat niveliin huomattavaa rasiutusta ja altistavat nivelvaurioille.

Korkeuttaan pidemmälle, matalaraajaiselle koiralle riittävän pitkä ja tilava rintakehä ja pitkä rintalasta antavat tukea selkärangalle ja ovat tärkeässä roolissa voimansiirrossa koiran takaosaan.

Rodulla ei esiinny rakenteellisia ongelmia, jotka vaikeuttaisivat luonnollista lisääntymistä.

Welsh corgi cardiganilla esiintyvään merle-väriin aiheuttavaan geeniin liittyy monia näön ja kuulon vikoja, mikäli koira perii merle-geenin molemmilta vanhemmiltaan. Suomen Kennelliiton hallitus päätti vuonna 2008, että se ei rekisteröi kahden merlevärisen koiran yhdistelmästä syntyviä pentuja. Päätös perustuu eläinsuojelulakiin.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Welsh corgi cardiganeilla ei ole yleistyneitä, vakavia, kuolemaan johtavia sairauksia. Kondrodystrofisen rakenne altistaa kuitenkin selkävaivoille ja saattaa kasvuvaiheessa aiheuttaa ongelmia kyynär- ja varttinäluiden normaalille kasvulle ja kyynärnivelille. Rodussa esiintyy myös lonkkaniveldysplasiaa.

Silmäsairauksista erityisen tarkastelun alla ovat erilaiset kaihimuutokset sekä rodussa aiemmin tuhoisasti levinnyt PRA. Tälle nuorena sokeuttavalle rcd3-PRA:lle on kehitetty DNA-testi, jolla voidaan seuloa geneettisesti vapaat, kantajat ja sairaat toisistaan. Tämän hetken tietämyksen mukaan Suomessa oleva kanta on pääosin PRA-vapaata.

Rodulla on yleensä erinomaiset emäominaisuudet ja astutukset onnistuvat pääosin itsenäisesti tai vain hieman avustaen. Keisarinleikkausprosentti on kuitenkin melko korkea ja noin 40 % jalostustoimikunnalle raportoiduista synnytyksistä päättyy joko kokonaan tai osittain sektioon.

Ongelmien mahdollisia syitä

Rodun parissa on kasvattajia, joiden rotutuntemus ja ymmärrys anatomian perusteista ennen kasvattamisen aloittamista on puutteellista. Jalostukseen käytetään koiria, joilla on selkeitä puutteita rotutyypissä. Kasvattaja ei välttämättä tunnista kondrodystrofisen rakenteen riskitekijöitä, kuten esimerkiksi liian pitkiä lanneosia, puutteellisia rintakehiä ja epärodunomaisia eturaajoja.

Korkeaa sektioprosenttia selittänee mm. cardiganien suuret pentuekoot ja pentujen syntymäpainon kasvu. Myös pentujen virheasentoja on raportoitu. Kasvattajien kynnys turvautua eläinlääkäreiden apuun on madaltunut eläinlääkäripalvelujen parannuttua. Kasvattajien tulisi myös kuitenkin huomioida lisääntymisominaisuuksia jalostusvalintoja tehdessään.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Welsh corgi cardigan Ryhmä: 1 FCI:n numero: 38 Hyväksytty: FCI 7.2.2017 Kennelliitto 23.5.2017 Alkuperämaa: Iso-Britannia	
	Käyttötarkoitus: Paimen- ja seurakoira. FCI:n luokitus: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat Käyttökoetulosta ei vaadita. (SKL rotumääritelmä) Alaryhmä 2 Karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) FCI:n rotumääritelmä
YLEISVAIKUTELMA:	Vankka, sitkeä, liikkuvainen ja kestävä. Korkeuteensa nähden pitkärunkoinen. Häntä kettumaisen tuuhea, rungon kanssa samassa linjassa.
TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:	Kuono- ja kallo-osan pituuksien suhde on 3:5.
KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:	Valpas, aktiivinen ja älykäs. Varma, ei arka tai hyökkäävä.
PÄÄ:	Pää muodoltaan ja vaikutelmaltaan kettumainen. Kallo: Leveä ja litteä korvien välistä ja kapenee silmiä kohti. Otsa hieman kupera. Otsapenger: Kohtuullinen. Kirsu: Musta, hieman ulkoneva, ei tylppä. Kuono-osa: Kapenee kohtuullisesti kirsua kohti. Leuat / hampaat: Vahvat hampaat. Leikkaava purenta ts. yläetuhampaat peittävät tiiviisti alaetuhampaat ja ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden. Alaleuka selväpiirteinen ja voimakas, mutta ei esiin työntyvä. Silmät: Keskikokoiset, kirkkaat, ilme ystävällinen ja valpas. Silmät melko kaukana toisistaan, silmäkulmat selvästi erottuvat. Väriltään mieluiten tummat tai karvapeitteen väriin sointuvat, silmäluomien reunat tummat. Ainoastaan blue merle (sinimarmori)-värisillä sallittu vaaleansiniset, siniset tai sinipilkulliset silmät, toinen tai molemmat.

	Korvat: Pystyt, suurehkot koiran kokoon nähden. Kärjistään hieman pyöristyneet, tyvestä kohtuullisen leveät, n. 8 cm etäisyydellä toisistaan. Korvien kärjet ovat hieman leveämmällä kuin kirsun kärjestä silmien keskikohdan kautta vedetty suora linja. Korvat niin taakse sijoittuneet, että koira voi vetää ne tiiviisti niskaa vasten.
KAULA:	Lihaksikas, hyvin kehittynyt ja kokonaisuuteen nähden sopusuhtainen. Niska liittyy sulavasti viistoihin lapoihin.
RUNKO:	Melko pitkä ja vahva. Selkälinja: Vaakasuora. Lanne: Vyötärö selvästi erottuva. Rintakehä: Selvästi esiin työntyvä eturinta. Kohtuullisen leveä rintakehä on syvä, kylkiluut selvästi kaareutuvat.
HÄNTÄ:	Muistuttaa ketun häntää, selkälinjan jatkeeksi kiinnittynyt ja kohtuullisen pitkä ulottuen maahan tai melkein maahan saakka. Koiran seistessä hännän asento on matala, liikkussa häntä saa nousta hieman selkälinjaa korkeammalle, mutta ei saa kiertyä selän päälle.
RAAJAT:	Vahva luusto. Raajat lyhyet, mutta maavara on selvä.

ETURAAJAT:	Lavat: Viistot, noin 90 asteen kulmassa olkavarteen nähden; lihaksikkaat. Kynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset. Kynärvarret: Hieman kaartuvat myötäillen rintakehää. Etukäpälät: Hieman ulospäin kääntyneet. Pyöreät, tiiviit, melko suuret. Voimakkaat päkiät.
TAKARAAJAT:	Lyhyet ja vahvat, hyvin kulmautuneet, lihaksikkaat reidet ja sääret. Luusto vankka aina käpäliin saakka. Väljalat: Koiran seistessä sekä sivulta että takaa katsottuna pystysuorat. Takakäpälät: Kuten etukäpälät, mutta eivät käänny ulospäin.
LIIKKEET:	Vapaat ja tarmokkaat. Kynärpäät tiiviit, vapaasti liikkuvat, eivät löysät. Eturaajojen askel on pitkä mutta ei liian korkea, eturaajat liikkuvat hyvässä rytmisessä voimakkaasti työntävien takaraajojen kanssa.
KARVAPEITE:	Karva: Lyhyttä tai keskipitkää, kovaa ja säänkestävää, mieluiten suoraa. Tiheä pohjavilla.
VÄRI:	Sallitut värit: sinimarmoroitu (blue merle), juovikas, punainen, soopeli ja kolmivärinen joko juovikkain tai punaruskein merkein. Kaikissa väreissä voi esiintyä tyyppilliset valkoiset merkit päässä, kaulassa, rinnassa, rungon alapuolella,

	raajoissa, kypälissä ja hännänpäässä. Valkoinen ei saisi olla vallitseva väri rungossa tai päässä, silmänympärykset eivät koskaan saa olla valkoiset. Kirsun ja silmäluomien reunojen tulee olla mustat. Maksanväri ja laimentuneet (dilute) värit ovat erittäin ei-toivottuja.
KOKO JA PAINO:	Ihannesäkäkorkeus: 30 cm. Painon tulee olla suhteessa kokoon. Sopusuhtaisuus on tärkeintä.
VIRHEET:	Kaikki poikkeamat edellä mainituista on luettava virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.
HYLKÄÄVÄT VIRHEET:	Vihaisuus tai liiallinen arkuus Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
HUOM.	Uroksilla on oltava kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukko 26. Vuosina 2016–2025 näyttelyihin vähintään kerran osallistuneet welsh corgi cardiganit ja näyttelykäyntien kokonaismäärät.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kaikki
Näyttely-käynnit yht.	1121	1304	1194	1155	282	687	1310	1345	1209	1381	13263
Koirat	334	339	331	354	148	244	342	350	315	341	2110
Vähintään kerran SA:lla palkitut koirat	170	200	164	179	72	128	188	200	112	127	1048
SA%	50,9	59,0	49,5	50,6	48,6	52,5	55,0	57,1	35,6	37,2	49,7

SA:lla palkittujen koirien määrä näyttää laskussa verrattuna aikaisempiin vuosiin. Näyttelyiden antamaa arviota rodun tasosta on vaikeaa arvioida luotettavasti, koska koirien saamat laatu-arvostelut vaihtelevat suuresti. Näyttelyarvosteluista saatu tieto on kuitenkin rotujärjestölle ja rodunharrastajille hyödyllistä.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Welsh corgi cardiganeilla ei ole aiemmin ollut omaa jalostustarkastusta käytössä. Jalostustarkastajia koulutetaan parhaillaan ja tarkastukset on tarkoitus aloittaa vuosien 2026–2027 aikana. Ulkomuodon jalostustarkastuksessa koiran rakenne arvioidaan yksityiskohtaisesti. Tarkastus pohjautuu rotumääritelmään, jalostuksen tavoiteohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin sekä rotukohtaisiin ohjeisiin, jotka on muokattu vastaamaan ihannetta.

Kennelliiton jalostustarkastusten tarkoituksena on kerätä jalostuksellisesti merkityksellistä tietoa koiran ulkomuodosta ja käyttäytymisestä. Yksittäisen koiran jalostustarkastus antaa tietoa koiran ominaisuuksista ja mahdollistaa myös vertailun rodun muihin koiriin, rodun keskitasoon ja rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) määriteltyihin jalostustavoitteisiin.

Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkuuksiin ja ääniherkkyyteen.

Lähde: Kennelliiton jalostustarkastukset, www.kennelliitto.fi

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Welsh corgi cardiganin rakenne ja tyyppi mahdollistavat käytön myös sen alkuperäisessä työssä karjakoirana. Kasvattajien tulee kuitenkin koko ajan huomioida jalostusvalinnoissaan ja ulkomuototuomareiden arvostellessaan, että anatomia pysyy liioittelemattomana ja tasapainoisena, jotta koira voisi liikkua tehokkaasti ja kestävästi.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Welsh corgi cardigan on korkeuttaan pidempi koira. Jotta tällainen rakenne olisi mahdollisimman kestävä, pituuden tulee muodostua pitkästä rintakehästä ja tiivistä lanneosasta. Rodussa esiintyy paljon lyhyitä rintakehiä ja rintalastoja ja turhan pitkiä lanneosia, jotka heikentävät koiran kestävyttä.

Rodunomainen etuosa on hieman lyyramainen, mutta eturaajat eivät saa olla liioitellun vääntyneet. Olkavarren tulisi olla lähes yhtä pitkä viiston lavan kanssa. Rodussa esiintyy niukkoja etukulmauksia ja liian lyhyitä olkavarsia, jotka heikentävät etuosan kestävyttä.

Vaikka welsh corgi cardiganit ovat voimakkaita koiria, eivät ne saa vaikuttaa raskailta tai kömpelöiltä. Koiralla tulee olla selvä maavara. Se ei kuitenkaan saa vaikuttaa ilmavalta, sillä se on yleensä seurausta puutteellisesta rintakehän syvyydestä, ei niinkään raajojen pituudesta.

Cardiganit kehittyvät aikuisiksi hitaasti niin henkisesti kuin fyysisestikin. Nuorten koirien massakkuutta ja nopeasti valmiiksi kehittymistä ei tule ihannoida.

Väritys on koiralle yleensä merkityksetön, kosmeettinen asia. Rodussa esiintyy kuitenkin merleväritystä, joten kasvattajien tulee huomioida muutama asia. Suomen kennelliiton koirarekisteriohje kieltää kahden merlevärisen koiran parittamisen keskenään, sillä homotsygooteilla merleillä esiintyy vakavia kuulovaurioita ja eriasteisia silmien kehityshäiriöitä, jotka voivat johtaa jopa täydelliseen sokeuteen. Suomen Welsh Corgi Seuran vahva suositus on, että merlevärisen koira paritetaan vain kolmivärisen (tricolour tai tricolour brindle merkein) kanssa. Tällä päästään parhaiten siihen lopputulokseen, että jokaisen rekisteröidyn pennun väri tunnustetaan oikein ja väri rekisteröidään, jotta kahta merleä ei vahingossa yhdistettäisi. Myös näiden kolmiväriset sisarukset tulee tutkia tarkoin, sillä merleys voi näkyä vain pienenä harmaana laikkuna jossain kohdassa runkoväritystä ja koira voi näyttää silmämääräisesti tricolourilta.

Merlevärisen lisäksi toinen värityksessä huomioitava asia on valkoisten merkkien laajuuden lisääntyminen.

Koirilla esiintyy myös värigeenejä, jotka aiheuttavat ns. toissijaista eli sekundääristä synnynnäistä kuuroutta. Merkittävimpiä näistä geeneistä ovat valkoläiskäisyttä ja valkoisuutta aiheuttavat piepaldismi (sp)- ja white spotting -geeni (sw) sekä marmorointiväriä aiheuttava merle -värigeeni. Näiden geenien vaikutus väreihin heijastaa niiden merkitystä melanosyyttien eli ihon pigmenttiä tuottavien solujen ylläpitoon.

Melanosyyttien merkitystä sisäkorvan kehityksessä ei vielä kokonaan ymmärretä, mutta melanosyyttien on havaittu ylläpitävän sisäkorvan käytävään endolymfanestettä tuottavaa stria vascularis- verkostoa. Jos ko. verisuonisto ei kehity normaalisti melanosyyttien puuttuessa, ei korvassa ole endolymfaa eikä synny kuuloaistimukselle välttämätöntä värähtelyä. Sisäkorvan rakenteet usein myös surkastuvat ja kuulo on pysyvästi vaurioitunut ja usein seurauksena on molemmissa tai kummassakin korvassa täydellinen ns. sekundäärinen kuurous. On myös mahdollista, että melanosyytteihin vaikuttavat molekyylit vaikuttavat myös muuhun hermostopienaan, jolloin kuurous voi johtua myös kuuloelimeen liittyvien hermostopienasta lähtöisin olevien ns. stato-akustisten hermopäätteiden puutteellisesta erilaistumisesta.

Lähde: Kuurouden tausta koirilla, dos Kirsi Sainio, www.kennelliitto.fi

Suomen Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta on linjannut, että kuuroja tai toispuoleisesti kuulevia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Myös toispuoleinen kuurous voi aiheuttaa koiralle hyvinvointiongelmia, jos koira ei esimerkiksi pysty paikantamaan kuulemaansa ääntä. Toispuoleisen kuurouden havaitseminen ilman neurologisia tutkimuksia voi kuitenkin olla vaikeaa. Suomen Welsh Corgi Seura suosittelee, että koiria, joilla valkoinen on vallitseva väritys etenkin päässä ja erityisesti korvien alueella testattaisiin kuuloaistin todentamiseksi BAER-testillä jo ennen luovutusta uuteen kotiin ja käytettäisiin jalostukseen vain hyvin harkiten.

Ongelmien mahdollisia syitä

Nopeasti kasvaneen suosion myötä rotuun on tullut paljon uusia kasvattajia, joiden rotutuntemus ja ymmärrys anatomian perusteista ennen kasvattamisen aloittamista on puutteellista. Myös kasvattajapäivillä ja kasvattajille suunnatuissa tapahtumissa

on nostettu esille rakenteellisten ongelmien huomioimisen tärkeyttä, mutta valitettavasti kaikki kasvattajat eivät koe tätä merkitykselliseksi.

Welsh corgi cardiganin rotumääritelmä kuvaa kondrodystrofista rakennetta varsin väljästi ja jättää paljon tulkinnanvaraisuuksia. Näin ollen on ehkä ollut helpompi keskittyä enemmän kosmeettisiin ominaisuuksiin. Ulkomuototuomarikoulutuksessa onkin viime vuosina painotettu rakenteellisten ongelmien huomioimista kosmeettisten sijasta. Erityisesti esille tuotuja ongelmakohtia ovat eturaajojen liiallinen kiertyminen, täysin puutteelliset rintakehät ja hyvin pitkät lanneosat. Myös merkittävää kulmausten epätasapainoa esiintyy.

Blue merle -väristen koirien suosio on ei ole ohittanut myöskään welsh corgi cardiganeja. Tässä merle-huumassa on varjopuolena kaupaksi käyvän värin kasvattaminen kaiken muun kustannuksella. Merleyteen liittyy myös valkoisuuden merkittävää lisääntymistä ja tämä ei ole vain kosmeettinen asia. Valkoisuuden lisääntyessä kuurouden riski kasvaa. Myös muissa väreissä valkoisuus on lisääntynyt, kun kasvattajat helposti ihannoivat suuria valkoisia merkkejä päässä, kaulassa ja raajoissa. Rotujärjestö on esittänyt ulkomuototuomarikoulutuksessa toiveen, että näyttelyarvosteluihin kirjattaisiin merkittävät valkoiset värimerkit (esim. kokovalkoinen korva), vaikka ne eivät vielä ylittäisi rotumääritelmän kuvaavia rajoja ja vaikuttaisi palkintosijaan.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

1.1.2025 – 31.12.2026

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

1.1.2009 - 31.12.2012

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Kahden seuraavan sivun taulukossa on kaksikymmentä vuosina 2016–2025 eniten jälkeläisiä saanutta urosta ja narttua sekä yhteenveto niiden jälkeläisten saamista terveystuloksista.

Tarkastelujakson aikana syntyneistä jalostukseen oli käytetty yhteensä 209 urosta ja 375 narttua. Kahdenkymmenen käytetyimmän joukosta muotovalioita oli uroksista 10 ja nartuista kaksi.

Uroksen / nartun nimen perässä ovat sen omat viralliset tutkimustulokset seuraavassa järjestyksessä: lonkat / kyynärnivelet / silmät/ IDD /SP / VA / LTV. Silmätarkastuslausunto on merkinnällä T, mikäli siinä ei ole ollut huomauttamista ja merkinnällä H, mikäli siinä on ollut huomauttamista. Mikäli terveystutkimusta ei ole, merkintä on ko. välissä viiva (-). Viimeisenä tiedoissa *, jos koiralla on näyttelytulos.

Taulukkoon merkitty lonkkanivelindeksi (ja arvosteluvarmuus) on ajalta tammikuu 2026. Taulukon tiedot on haettu päiväyksellä 15.2.2026.

Taulukko 27. Vuosina 2016–2025 eniten jalostukseen käytetyt welsh corgi cardigan urokset (Lonkkaindeksi tammikuun 2026 laskennan mukaisena).

#	Uros	S.vuosi	Lonkka indeksi	Tilastointiaika		Toisessa polvessa		Lonkat					Silmät		
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Tutkittu %	A %	B %	C %	D %	E %	Tutkitu %	Terve %
1	DOM CORGI WITTENTON CC/00/T/-/-/-	2019	95 (74%)	13	67	2	17	19 %	0 %	0 %	46 %	23 %	31 %	7 %	100 %
2	REGIS BB/11/T/0/0/0/0 *	2020	120 (78%)	10	62	13	73	32 %	10 %	10 %	45 %	30 %	5 %	17 %	82 %
3	CHRIS TEAM NOWY YODA CC/12/H/2/1/00 *	2020	100 (78%)	9	61	4	26	38 %	0 %	9 %	35 %	35 %	22 %	11 %	73 %
4	ARNICA MONTANA WELLINGTON CC/00/H/-/-/-	2017	93 (78%)	10	60	11	53	37 %	0 %	5 %	32 %	55 %	9 %	18 %	82 %
5	TRAFOX NIGHTRAIN CD/00/T/-/-/- *	2015	102 (80%)	10	59	19	104	31 %	0 %	11 %	56 %	22 %	11 %	23 %	98 %
6	BERYLLOS HOT TIGER CB/00/T/0/0/0/0 *	2017	119 (82%)	9	55	7	30	55 %	0 %	20 %	57 %	20 %	3 %	36 %	85 %
7	WILD DREAM'S JAMAL AA/01/T/1/0/0/0 *	2022	140 (77%)	9	55	3	21	25 %	29 %	29 %	36 %	7 %	0 %	11 %	83 %
8	SANDDIGGER PUDDLEDUCK MAGIC CARPET RIDE TO MURMUR CC/00/T/1/0/0/0 *	2019	94 (82%)	9	54	11	56	59 %	9 %	9 %	34 %	25 %	22 %	37 %	95 %
9	XEROGE'S GREATEST HIT BB/12/H/0/0/0/0	2018	91 (81%)	9	54	6	35	50 %	0 %	4 %	26 %	35 %	35 %	24 %	92 %
10	KILVROCH PONTUS CC/00/H/-/-/- *	2014	95 (80%)	7	50	9	38	57 %	7 %	3 %	45 %	41 %	3 %	27 %	96 %
11	JENIDON TITO CC/00/T/1/0/0/0 *	2019	105 (79)	7	49	3	11	50 %	9 %	14 %	45 %	27 %	5 %	12 %	100 %
12	DOM CORGI O'HENRY CC/10/T/2/0/0/1 *	2017	80 (82%)	7	48	4	12	75 %	0 %	0 %	17 %	50 %	33 %	33 %	75 %
13	HAAPATASSUN KUN MAAILMA EI RIITÄ CC/00/T/-/-/- *	2017	97 (78%)	7	48	5	31	38 %	6 %	0 %	28 %	56 %	11 %	12 %	100 %

1 4	DRAGONTAILS IRISH MOOSHINE CB/00/T/1/0/0/0 *	2016	102 (74%)	7	47	4	22	36 %	0 %	0 %	60 %	33 %	7 %	13 %	100 %
1 5	MYTHMAKERS WILHELM TELL CC/00/T/-/-/-/- *	2013	108 (84%)	7	45	17	88	72 %	3 %	5 %	51 %	41 %	0 %	51 %	91 %
1 6	DANTALIAN'S NEW YORK BC/12/T/-/-/-/- *	2016	103 (74%)	7	45	6	33	24 %	0 %	9 %	27 %	45 %	18 %	16 %	86 %
1 7	TRAFOX HUGO BOSS CC/00/T/-/-/-/- *	2018	104 (77%)	9	44	4	23	30 %	0 %	0 %	69 %	23 %	8 %	20 %	78 %
1 8	HANDSKES GAME OF THRONES BB/00/H/-/-/-/- *	2013	117 (83%)	7	43	25	155	56 %	4 %	4 %	54 %	33 %	4 %	39 %	93 %
1 9	BERYLLOS HOT BLACKJACK BB/00/T/0/0/0/0 *	2017	116 (83%)	7	43	11	40	71 %	6 %	16 %	47 %	31 %	0 %	30 %	100 %
2 0	HANDSKES JOLLY JUMPER BB/00/T/-/-/-/- *	2015	106 (83%)	7	43	12	66	72 %	0 %	0 %	35 %	48 %	16 %	35 %	100 %

*koiralla on näyttelytulos

Taulukko 28. Vuosina 2016–2025 eniten jalostukseen käytetyt welsh corgi cardigan nartut (Lonkkaindeksi tammikuun 2026 laskennan mukaisena).

#	Narttu	S.vuosi	Lonkka indeksi	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Lonkat				
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Tutkittu %	A %	B %	C %	D
1	HAAPATASSUN AAMUN SUUKKO CC/00/T/-/-/-/- *	2013	98 (77%)	5	32	17	86	34 %	0 %	27 %	36 %	27
2	REGION'S Ä-BE FOREVER TAIGASTAR CC/00/H/1/0/0/0 *	2018	103 (78%)	4	32	5	25	53 %	0 %	24 %	59 %	12
3	SEVERNOE ALLEGRO EVGENIA BB/00/H/-/-/-/-	2017	100 (68%)	5	29	2	17	17 %	0 %	0 %	20 %	40
4	KETRÄNORON POUTAPILVI BB/00/T/-/-/-/- *	2015	108 (80%)	4	29	11	64	76 %	9 %	5 %	41 %	27
5	KETRÄNORON HELMIÄISPILVI BB/01/T/-/-/-/- *	2015	119 (79%)	3	28	16	108	64 %	6 %	28 %	50 %	11
6	HAAPATASSUN HIPIT RAUTAA CC/00/T/-/-/-/- *	2016	107 (75%)	4	28	3	17	32 %	11 %	11 %	33 %	33
7	HAAPATASSUN MEILLÄ TÄTÄ ONNEA RIITTÄÄ CC/00/T/-/-/-/- *	2017	95 (76%)	4	28	1	7	43 %	0 %	0 %	42 %	42
8	FIRE BLAST DUMMLES BA/00/T/-/-/-/- *	2015	119 (73%)	4	28	6	31	43 %	0 %	17 %	50 %	25
9	ARNICA MONTANA CHELSEA CC/00/T/-/-/-/-	2016	101 (74%)	4	27	14	79	30 %	0 %	12 %	25 %	62
10	ARNICA MONTANA MAYFAIR CC/00/T/-/-/-/-	2016	102 (74%)	4	26	3	17	31 %	0 %	12 %	38 %	38
11	TRAFox CRABSODY IN BLUE DD/00/H/-/-/-/- *	2015	91 (74%)	4	25	12	65	20 %	0 %	20 %	20 %	60
12	IMAGO'S WANNA BE WINNER BB/01/T/-/-/-/- *	2015	118 (80%)	4	25	19	106	68 %	6 %	18 %	53 %	12
13	KETRÄNORON RAIN DANCE CC/00/H/-/-/-/- *	2017	95 (72%)	3	25	3	23	32 %	0 %	25 %	38 %	25
14	SEVERNOE ALLEGRO ELENA BB/00/T/-/-/-/-	2017	102 (71%)	3	25	9	45	40 %	0 %	0 %	30 %	60
15	WILD DREAM'S XTRA BLUE DIAMOND CC/00/T/-/-/-/- *	2018	108 (76%)	4	25	3	17	44 %	0 %	0 %	64 %	36
16	KETRÄNORON SYRENA DD/00/T/-/-/-/- *	2013	85 (76%)	4	23	1	8	52 %	0 %	8 %	42 %	33
17	BERYLLOS KEEP IN GEESTLAND AB/00/T/-/-/-/- *	2011	105 (72%)	4	25	5	30	36 %	0 %	11 %	56 %	33
18	DANTALIAN'S FIFTH AMAZING PIRTEK CC/00/T/-/-/-/- *	2014	97 (71%)	3	22	4	20	32 %	0 %	0 %	29 %	57
19	REGION'S ZERO TOLERANCE CC/00/T/-/-/0/0 *	2017	116 (77%)	4	22	5	30	68 %	13 %	20 %	47 %	13
20	KALLIOKIELON HOPE CC/01/T/1/0/0/0 *	2020	109 (72%)	3	22	0	0	48 %	0 %	20 %	60 %	20

*koiralla on näyttelytulos

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Rotutietouden lisääminen	Yhdistyksestä annetaan myös rotuneuvontaa sitä haluaville. Suomen Welsh Corgi Seura ry ylläpiti nk. pentulistaa, joka oli avoin kaikille jäsenten kasvattamille pentueille.	Toteutunut. Rotuneuvonnan ja SKL:n pentulistan ylläpidon lisäksi rotujärjestö on järjestänyt nk. Corgi ABC-webinaareja ja osallistunut mm. Koiramessujen rotutorille.
Terveys- ja luonnetulosten määrän lisääminen	Koiranomistajia kannustetaan osallistumaan koiriensä kanssa erilaisiin luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin sekä terveystarkastuksiin.	Toteutunut terveystulosten osalta ja tutkimusten määrä on lisääntynyt. Terveysaiheisia artikkeleja on julkaistu jokaisessa Corgiset-lehdessä. Luonnetta kuvaavien tuloksien osalta ei ole toteutunut.
Terveys- ja käyttäytymiskyselyjen vastausmäärien lisääminen	Sähköisenä rotujärjestön internetsivuilla olevaa terveys- ja käyttäytymiskyselyä nostetaan vuosittain esille ja sen tuloksista tehdään tarvittaessa yhteenvetoja ja analyysejä, joiden antama informaatio jalkautetaan jäsenistölle.	Toteutunut. Perinteisen terveys- ja käyttäytymiskyselyn lisäksi on tehty kohdennettumpia pikakyselyjä mm. eturaajojen ontumisesta ja sarveiskalvoahaavumista. Kyselyistä on julkaistu yhteenvetoja Corgiset-lehdessä.
Pentueseurantalomakkeen sähköistäminen	Pentueseurantalomakkeen sähköistämällä toivotaan enemmän tietoa syntyneistä pentueista ja synnytyksien kulusta.	Toteutunut kaavakkeen valmistumisen osalta. Vastausmäärä vielä melko alhainen.
Tavoitteena on pitää jalostuspohja mahdollisimman laajana suosimalla monipuolisesti erisukuisten koirien jalostuskäyttöä. Sukusiitosasteen ei tule nousta. Ns. kotikoirien lisääminen jalostuskäyttöön on suotavaa.	Jalostussuosituksat: Yksittäisen koiran elinikäinen jälkeläismäärä on max 63 pentua. Uusintayhdistelmät on kielletty. Sukusiitosprosentti viidellä sukupolvella laskettuna on enintään 6,25 %	Eivät ole täysin toteutuneet <ul style="list-style-type: none"> - Yhdellä koiralla on enemmän kuin 65 ensimmäisen polven jälkeläistä (67). - Muutamia poikkeuslupa-anomuksia tullut, yhtä niistä puollettiin. - Pentueita, joissa sukusiitosprosentti on yli 6,25 %, ei ole merkittävässä määrin tehty.
Luonteissa tulee olla myös seurakoiralle soveltuvia ominaisuuksia. Arkuus ja	Koiranomistajia kannustetaan erilaisiin luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin. Käyttäytymis- ja terveystarkastuksia nostetaan vuosittain esille. Tulosten analysoinneista	Toteutunut osittain Käyttäytymis- ja terveystarkastuksia on nostettu aika ajoin esille, mutta merkittävästi lisääntyneitä vastauksia ei ole ehditty analysoida.

hermostuneisuus eivät saa lisääntyä.	informoidaan rodun harrastajia.	
Seuran toimihenkilöiden koulutus	Osallistumiset mm. KoiraExpoon, jalostusneuvojien kursseille jne tarpeen mukaan.	Toteutunut.
Rodun ulkomuodon seuranta	Erikoisnäyttelyn järjestäminen vuosittain.	Toteutunut vuosittain.
Annetaan kasvattajille neuvontaa ja ohjausta.	Kasvattajapäivät 2020, 2022 ja 2024 Jalostussuosituksista tiedotetaan Corgiset-lehdessä	Toteutunut. Kasvattajapäivät on järjestetty vuosina 2022 ja 2024. Kasvattajille on pidetty webinaareja eri aiheista. Corgiset-lehdessä on julkaistu kasvattajille kohdennettuja artikkeleja.
Verkostoituminen ja tiedon välitys kansainvälisesti.	Pidetään yhteyttä muihin rotujärjestöihin niin Pohjoismaissa kuin muuallakin maailmassa.	Toteutunut.
Ulkomuototuomarien kouluttaminen	Ulkomuototuomarien erikoiskoulutus ja arvostelukoetilaisuuksien järjestäminen	Toteutunut. Erikoiskoulutukset ja arvostelukokeet on järjestetty aikataulujen mukaisesti. Pidetty myös yksi täydennyskoulutuswebinaari. Koulutusmateriaali uusittu.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Kymmenen viime vuoden aikana cardiganeista keskimäärin 91 % uroksista ja 82 % nartuista jäivät jalostuksen ulkopuolelle. 2016–2025

Taulukko 29. Jalostuksen ulkopuolelle jääneet urokset ja nartut per sukupolvi (4 vuotta).

	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
- uroksista jäi jalostuksen ulkopuolelle	97 %	96 %	97 %	95 %	93 %	91 %	90 %	88 %	87 %	87 %
- nartuista jäi jalostuksen ulkopuolelle	94 %	90 %	93 %	89 %	84 %	80 %	79 %	79 %	77 %	76 %

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostuksen tavoiteohjelmassa vuosille 2025–2026 annettiin suosituksia, jotka pääosin ovat toteutuneet.

Suositus JTO 2025-2026	Toteutuminen
Uroksen elinikäinen jälkeläismäärä vuosien 2021–2024 rekisteröintien perusteella laskettuna 48	Toteutunut osittain. Joitain yksittäisten uroksien liikkakäyttöä, mutta muilta osin uusiakin uroksia jalostuskäyttöön löytynyt.

Yhdistelmän sukusiitosasteen ei tulisi olla 5 sukupolvessa yli 6,25	Vuosina 2024–2025 suosituksen 6,25 ylitti 6 % aikavälin pentueista (6 pentuetta).
Rotujärjestö suosittelee myös DNA-testaamaan epäselvän PRA-statuksen omaavat koirat ennen jalostuskäyttöä sekä hyödyntämään muita saatavilla olevia DNA-testausmahdollisuuksia.	Geenitestausta on lisääntynyt ja rotujärjestö on tukenut koiranomistajia edullisilla testausmahdollisuuksilla. Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmään ja/tai Corgiseuran terveystietopankkiin on kirjattu testituloksia runsaasti. Testausmäärissä on kuitenkin vielä parantamisen varaa. Tämän vuoksi yksi rotujärjestön jalostussuosituksista on, että tulokset on ilmoitettu joko rotujärjestölle tai jalostustietojärjestelmään.
Virallisten selkälausuntojen osalta IDD3 suositellaan yhdistettävän vain IDD0 tai IDD1 tuloksen saaneen koiran kanssa. Kynnärnivellausuntojen osalta INC2 suositellaan yhdistettävän vain INC0 tai INC1 tuloksen saaneen kanssa.	IDD suosituksia on pääosin noudatettu. Muutamia pentueita, joissa on yhdistetty IDD2 ja IDD3 lausunnoilla olevia koiria. INC2 tuloksen saaneita on käytetty jonkin verran jalostukseen, yhdistettynä useimmin INC1 tuloksen saaneeseen. Suosituksia on noudatettu, mutta tarkastelujaksolla olisi parannettavaakin.
Blue merle-koira paritetaan vain tricolour- tai tricolour brindle merkein -värisen koiran kanssa	Pääosin toteutunut, mutta yksittäisiä pentueita, joissa merle paritettu värisuosituksen vastaisesti. Jonkun verran on aiemmin rekisteröity pentueita, joille ei ole lainkaan ilmoitettu värejä.
Niiden pentujen osalta, jotka ovat erityisesti korvien alueelta kovin valkovoittoisia, suositellaan BAER-tutkimusta kuuloaistin varmistamiseksi jo ennen pennun luovutusta uuteen kotiin.	Vuonna 2025 on kirjattu vain yksi virallinen pennulle tehty BAER-tutkimus (kuuleva/kuuleva)

Osa näistä aiemman jalostuksen tavoiteohjelman suosituksista on otettu mukaan 1.1.2025 alkaneeseen PEVISA-ohjelmaan. Uusintayhdistelmien suuren määrän vuoksi ne ovat jatkossa ilman erillistä poikkeuslupaa kielletty. Rodussa, jossa merle-väriä esiintyy, on ensiarvoisen tärkeää tunnistaa ko. väriset koirat. Näin ollen värin merkitseminen tuli PEVISA-ohjelman mukaisesti pakolliseksi. Virallisten selkälausuntojen osalta siirrytään suosituksen sijasta pakollisiin laajoihin selkäkuviin, joka osaltaan nostaa jalostukseen käytettyjen koirien alaikäraja 24 kuukauteen. Yli 8-vuotiaille, selkäkuvaamattomille, selästään oireilemattomille uroksille rotujärjestö voi myöntää puollon jalostuskäyttöön poikkeusluvalla.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Rodun jalostuspohja tulisi pitää mahdollisimman laajana suosimalla mahdollisimman monipuolisesti erisukuisten koirien jalostuskäyttöä ja välttämällä yksittäisten koirien liian runsasta jalostuskäyttöä. Myös rodun sukusiitosasteen mahdollista nousua tulee välttää. Uusien jalostusyksilöiden löytyminen nk. kotikoirista olisi suotavaa, joten kasvattajia suositellaan kannustamaan kasvattejaan PEVISA-ohjelman vaatimusten mukaisiin terveystarkastuksiin.

Käyttäytyminen ja luonne

Welsh corgi cardigan on aktiivinen ja sitkeä koirarotu, jonka alkuperäinen käyttötarkoitus oli toimia karjan kuljettajana ja maatalan yleiskoirana. Nykyään rodun pääasiallinen käyttötarkoitus on toimia seura- ja harrastekoirana. Tämä johtaa luonnollisesti karskin karjakoiraluonteen seurakoiramaistumiseen, eikä se aina ole nyky-yhteiskunnassa negatiivinen asia. Rohkeuden ja toimintakyvyn kustannuksella tätä luonnesärmien pehmenemistä ei tulisi kuitenkaan tehdä. Arkuus ja hermostuneisuus eivät saa rodussa lisääntyä.

Käyttöominaisuudet

Alkuperäiskäytössään welsh corgi cardiganit kuljettivat karjaa pitkiäkin matkoja Walesin vaikeakulkuisissa maastoissa. Tämä edellytti ketteryyttä ja kestävyyttä, joka tarkoitti luonteen periksiantamattomuuden lisäksi anatomista tasapainoa ja hyvää yleisterveyttä. Näiden tulisi olla nykypäivänäkin ohjenuorana rodun jalostuksessa, jotta rotu pysyisi pitkäikäisenä jatkossakin.

Terveys ja lisääntyminen

Welsh corgi cardiganit tulee säilyttää pitkäikäisinä, perusterveinä koirina ilman vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia. Rodulle ominainen kondrodystrofia tuo mukanaan terveysriskejä, jotka kohdistuvat erityisesti kyynär- ja varttinäluihin ja selän kestävyuteen. Jalostukseen tulee käyttää vain näiltä osin oireilemattomia koiria.

Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan (kohta 5). Korkeahkoon keisarinleikkausten määrään tulee kiinnittää huomiota. Welsh corgi cardiganeilla on erinomaiset emonvaistot, joiden säilyttämistä tulee vaalia.

Ulkomuoto

Ulkomuodon osalta jalostuksen tavoitteena on tasapainoinen, alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa soveltuva kestävä ja liikunnallinen koira. Rodulle tyyppilliseen

matalaraajaisuuteen liittyviä piirteitä, joiden liioittelu voi aiheuttaa koiralle terveysongelmia ja -riskejä. Näitä ovat liioitellun käyrät eturaajat ja virheet rintakehän, rintalastan ja lanneosan pituuksissa ja niiden välisissä mittasuhteissa. Näitä tulisi jalostuksellisin keinoin pyrkiä vähentämään.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Suomen Kennelliiton uusi yleinen jalostusstrategia tuli voimaan vuoden 2024 alusta. Se sisältää tavoitteita ja toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen mukaan esimerkiksi terveystutkimustulosten asteikon huonoin tulos sulkee koiran jalostuksen ulkopuolelle ja lähisukulaisyhdistelmät on asetettu rekisteröintikieltoon eli tiukka sukusiitos on kielletty kokonaan. Yleinen jalostusstrategia ja sen toimenpiteet sitovat kaikkia Kennelliiton jäseniä ja sen toiminnassa mukana olevia.

Rotukohtainen PEVISA-ohjelma ja rotujärjestön suositukset määrittelevät yhdessä jalostukseen käytettävien koirien ominaisuuksia. 1.1.2013 voimaan astunut PEVISA-ohjelma lisäsi huomattavasti welsh corgi cardiganien luustokuvausaktiivisuutta. Yksi PEVISA-ohjelman käyttöönoton tarkoituksista oli saada kattavasti tietoa jalostuskoirien luustotilanteesta. Vuoden 2025 alusta voimaan tulleen PEVISA-ohjelman mukaan pentujen vanhemmista tuli astutushetkellä olla lonkkakuvaus- ja kyynärkuvauslausunto tai kyynärnivelen inkongruenssilausunto sekä astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei ole 24 kk vanhempi. Tässä yhteydessä myös D-lonkkaisten jalostuskäyttöä rajattiin niin, että sille saa käyttää vain A-, B- tai C-lonkkaista parituskumppania. Uusimmassa 1.1.2025 voimaan tullessa PEVISA-ohjelmassa koiran omien kuvaustulosten lisäksi otettiin lonkkien osalta vaihtoehtoisena tapana myös indeksien hyödyntäminen ja laajat selkäkuvat tulivat pakollisiksi.

Rotujärjestö suosittelee myös DNA-testaamaan epäselvän PRA-statuksen omaavat koirat ennen jalostuskäyttöä sekä hyödyntämään muita saatavilla olevia DNA-testausmahdollisuuksia.

Uusimmassa 1.1.2027 voimaan tulevassa:

Suomen Kennelliiton hallituksen kokouksessaan 7/08 tekemän päätöksen mukaan kahden merlevärisen koiran parittaminen keskenään on kielletty. Tämän lisäksi Suomen Welsh Corgi Seura suosittelee, että blue merle -värinen koira paritetaan ainoastaan tricolour-värisen koiran kanssa (nk. kolmivärinen, mustavalkoinen brindle merkein, tricolour brindle merkein, tricolour).

Niiden pentujen osalta, jotka ovat erityisesti korvien alueelta kovin valkovoittoisia, suositellaan BAER-tutkimusta kuuloaistin varmistamiseksi jo ennen pennun luovutusta uuteen kotiin. Koira, jolla on erityisen paljon valkoista, tulisi käyttää jalostukseen vain erityistä harkintaa käyttäen.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Jotta tehollinen populaatiokoko pysyisi mahdollisimman laajana, Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunta suosittelee, että jalostukseen käytettävien uroksien

elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 3 % neljän viimeisen vuoden rekisteröintimääristä. Tämä tarkoittaa nykyisillä rekisteröintimäärillä 48 jälkeläistä 2021–2024.

Uusintayhdistelmät eivät ole PEVISA-ohjelman mukaisesti mahdollisia kuin rotujärjestön puoltamalla poikkeusluvalla.

Yksittäisten yhdistelmien sukusiitosasteen ei tulisi olla viidellä polvella laskettuna yli 6,25 %.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

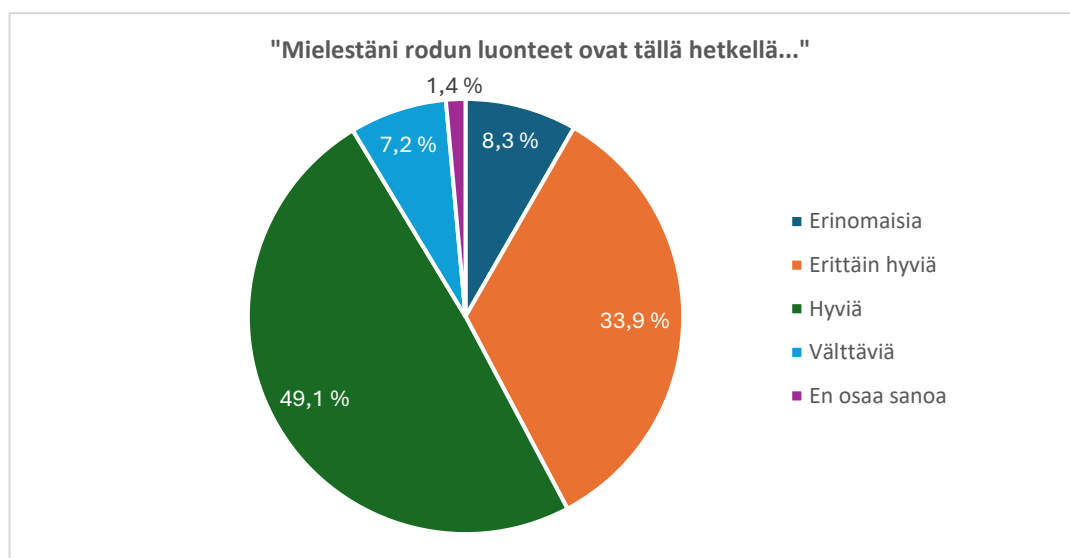
Tavoite	Toimenpide
Rotutietous lisääntyy	Rotujärjestön teemavuodet Laadukas jäsenlehti neljännesvuosittain Webinaarit ja asiantuntijaluennot vuosittain Osallistuminen messutapahtumiin (esim. Koiramessut) Jäsenmäärä pysyy ennallaan
Tietoisuus jalostuksen tavoiteohjelman sisällöstä lisääntyy	Kasvattajapäivät vuosina 2026 ja 2028 Webinaarit
Jalostuspohjan tunnusluvut paranevat	Jalostustarkastuksen kautta uusia yksilöitä jalostuskäyttöön Sukusiitosaste ei kasva
Terveystietojen kerääminen ja hyödyntäminen	Terveystietopankin tietojen kartuttaminen Kohdennetut terveystietokyselyt Virallisten terveystutkimustulosten lisääntyminen uuden PEVISA-ohjelman myötä
Ulkomuodon seuraaminen	Vuosittaiset erikoisnäyttelyt Ulkomuodon jalostustarkastusten aloittaminen vuoden 2026 aikana Ulkomuototuomarien erikois- ja täydennyskoulutukset
Luonne ja käyttäytyminen	Käyttäytymisen jalostustarkastuksien käyttöönotto <ul style="list-style-type: none"> • Kannustetaan corgin omistajia osallistumaan käyttäytymisen jalostustarkastuksiin • Luodaan rodulle ihanneprofiili • Tuetaan osallistumista toimitsijakoulutuksiin • Järjestetään omia käyttäytymisen jalostustarkastuksia
Käyttöominaisuudet	Järjestetään paimennustaipumustestauksia ja paimennuskoulutuksia sekä tutustumispäiviä Tuodaan esille corgeille sopivaa harrastustoimintaa

	Järjestetään vuosittaiset mestaruuskilpailut yleisimmissä harrastuslajeissa.
Kansainvälinen yhteistyö	Ollaan aktiivisia yhteydenpidossa muihin corgien rotujärjestöihin

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

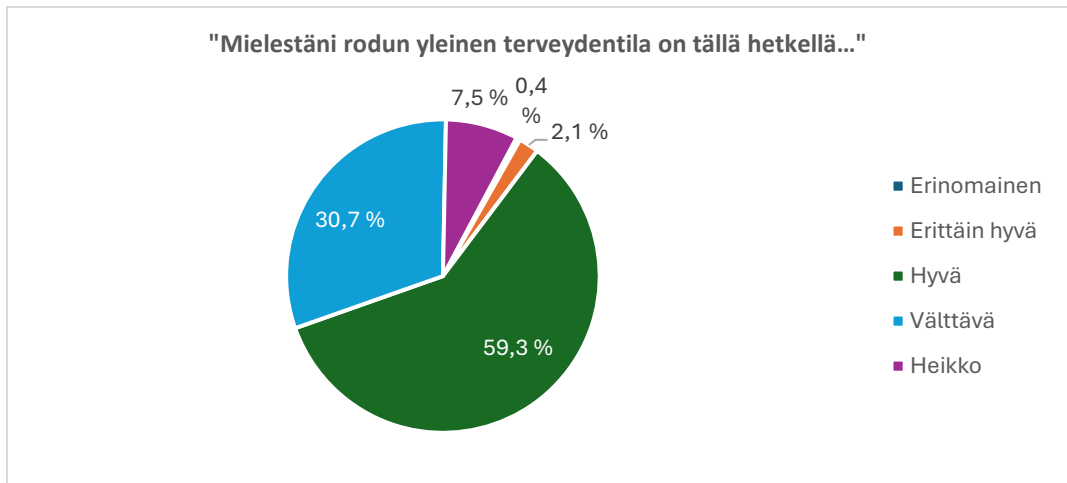
Rotujärjestön terveys- ja käyttäytymiskyselyssä vastaajille on annettu mahdollisuus ottaa kantaa heidän mielestään rodussa esiintyviin heikkouksiin ja vahvuuksiin.

Kaavio 15. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat pohtivat myös rodun luonneasioita.

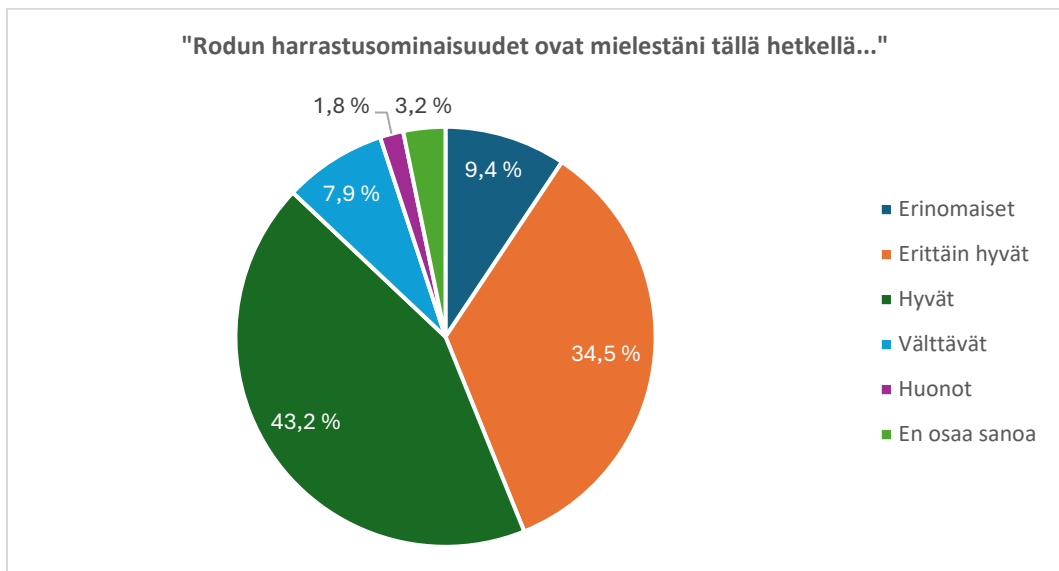
Vastaajat pitivät rotua oppimishaluisena, sopeutuvaisena ja monipuolisena. Vahvuuksiksi nostettiin myös koko, leikkisyys, ystävällisyys, älykkyys ja helppohoitoinen turkki. Vaikkakin suurin osa koki nimenomaan luonteen olevan rodun suurin vahvuus, osa vastaajista koki rodussa esiintyvän liikaa arkuutta ja varautuneisuutta. Suurimpana heikkoutena pidettiin luusto- ja nivelsairauksia muutoin perusterveessä rodussa. Haukkuherkkyys oli myös useasti mainittu heikkous sekä liiallinen paimennusvietti.

Rotujärjestön tavoitteena on, että Corgiset-jäsenlehdessä julkaistavat artikkelit ja kasvattajapäivien luonneaiheiset luennot lisäävät rodunharrastajien tietoisuutta luonneasioista ja termistöstä sekä kannustavat osallistumaan erilaisiin luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin ja kokeisiin.

Kaavio 16. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat ottivat myös kantaa rodun yleiseen terveydentilaan.

Terveys- ja käyttäytymiskyselyssä annetuissa vastauksissa osa vastaajista koki nk. tittelijalostuksen uhkaavaksi. On toki ymmärrettävää, että menestyneet koirat, etenkin urokset, vetävät puoleensa jalostusvalintoja suunniteltaessa. Toivottavaa kuitenkin olisi, että näyttelysaavutukset painaisivat valintatilanteissa luonne- ja terveysasioita vähemmän. Rotujärjestö on tarjonnut uroksenomistajille mahdollisuuden tarjota uroksiaan jalostukseen Internet-sivuillaan ja tällä tavoin luonut kasvattajille mahdollisuuden löytää sopiva, ehkä kokonaan aiemmin käyttämätön uros nartulleen.

Kaavio 17. Terveys- ja käyttäytymiskyselyn vastaajat ottivat kantaa myös welsh corgi cardiganin harrastusominaisuuksiin.

Nelikenttäänalyysi

Vahvuudet

Rotu

- Monipuolisesti nyky-yhteiskuntaan soveltuva niin kooltaan, luonteeltaan kuin nykyisiltä käyttöominaisuuksiltaan seura- ja harrastekoirana.
- Soveltuu monenlaisille ihmisille erilaisiin ympäristöihin. Sopeutumiskykyinen, älykäs ja suuri halu tehdä yhteistyötä ihmisen kanssa.
- Karvapeitteeltään helppohoitoinen ja säänkestävä.

Terveydentila

- Perusterveys, ei yleistyneitä vakavia, helposti kuolemaan johtavia sairauksia.
- Pitkäikäisyys.

Lisääntyminen

- Erinomaiset emo-ominaisuudet.

Jalostuspohja

- Suomessa ei suuressa määrin urosten liikakäyttöä
- Jalostusmateriaalia tuotu ulkomailta ja saatavissa sieltä lisääkin.

Rotujärjestö

- Laadukas jäsenjulkaisu ja aktiiviset sosiaalisen median viestintäkeinot käytössä.
- Aktiiviset alaosastot Itä-Suomessa, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa, Uudenmaan alueella ja Pohjois-Suomessa.

Uhat

Rotu

- Tiukentuneet PEVISA rajaukset koetaan liian rajaavaksi ja pentuja jätetään rekisteröimättä
- Rodun suosion voimakas kasvu tuo mukanaan riskin määrän lisäämiseen laadun kustannuksella ja äärimmilleen vietyinä jopa pentutehtailuun. Tällä on vaikutuksia mm. rodun luonne- ja terveysominaisuuksiin sekä rotutietouteen.

Heikkoudet

Rotu

- Mielikuva rodusta ja sen terveydentilasta etenkin rotua tuntemattomilla kovin huono.
- Epävarmat luonteet ja resurssiagressiivisuus.
- Ääniherkkyys.

Terveydentila

- Kondrodystrofian vaikutukset luustoon (selkä ja eturaajat) ja niveliin.
- Yhdistyksen julkiseen terveystietopankkiin ei olla saatu merkittävässä määrin tietoja tiedottamisesta huolimatta
- Puutteet anatomisessa tasapainossa ja rintalastan pituudessa ovat riskitekijöitä myös terveydelle.
- Kasvatukseen lähdetään mukaan liian pienellä tietotaidolla mm. koiran rakenteen ymmärtäminen

Lisääntyminen

- Synnytysvaikeudet, sektioiden yleisyys.

Jalostuspohja

- Merkittävä osa koirista jää nk. kotikoirina terveystarkastamatta ja jalostusmateriaalin ulkopuolelle.

Rotujärjestö

- Valtakunnallisen yhdistyksen on toisinaan vaikeaa olla lähellä kaikkia jäseniä.

Mahdollisuudet

Rotu

- Rodun suosioon vastaaminen rotutietouden jakamisella.
- Rodun harrastus- ja luonneominaisuuksien tuominen monipuolisesti esille.

Terveydentila

- Terveystutkimustulosten lisääminen myös nk. kotikoirien osalta.
- Geenitestausmahdollisuuksien lisääntyminen.

<ul style="list-style-type: none"> • Suosion kasvu voi lisätä kodinvaihtajien määrää. • Eläinten hyvinvointilain asetukset tuovat mukanaan niin voimakkaita rajoitustoimenpiteitä jalostuksen näkökulmasta, että kondrodystrofisen rodun kasvattaminen vaikeutuu merkittävästi. • Ulkopuolelta tuleva rotuun kohdistuva negatiivinen maine <p><u>Terveydentila</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodulle ominaiset anatomiset piirteet voivat tuoda mukanaan liioittelua (esim. mataluus, rungon pituus). • Luusto-ongelmien lisääntyminen. <p><u>Lisääntyminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Synnytysvaikeudet. <p><u>Jalostuspohja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geenipohjan kapeneminen • Lukuisten uusintayhdistelmien vaikutus jalostuspohjaan näkyy vasta vuosien kuluttua <p><u>Rotujärjestö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rotujärjestön toiminta koetaan kaukaiseksi. Perinteinen yhdistystoiminta ei enää kiinnosta. <p><u>Roturisteytykset</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuleeko roturisteytysten mukana rotuun sellaisia sairauksia, mitä ei ole aiemmin ollut. • Muuttuuko luonneominaisuudet roturisteytyksissä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Terveystulosten hyödyntäminen jalostusvalinnoissa. <p><u>Lisääntyminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Luonnollisesti synnyttävien narttujen arvostus. <p><u>Jalostuspohja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvattajien välisen yhteistyön lisääntyminen. • Uusien sukulinjojen tuominen maailmalta. • Jalostustarkastukset tuovat mahdollisesti uusia yksilöitä jalostuskäyttöön <p><u>Rotujärjestö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdistystoiminta koetaan tärkeäksi • Rotujärjestötoiminnan merkityksen kasvattaminen muuttamalla toimintatapoja nykyaikaa vastaaviksi hyödyntäen esimerkiksi sosiaalisen median keinoja. Yhdistys jalkautuu näin jokaisen corginomistajan lähelle. Yhdistystoiminta koetaan tärkeäksi ja jäsenmäärä kasvaa. <p>Alaosastotoiminnan alueellinen kattavuus.</p> <p><u>Roturisteytykset</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Roturisteytyksien kautta saadaan mahdollisesti karsittua "haitallisia" geenejä ja tuodaan geneettistä monimuotoisuutta rotuun.
---	--

Varautuminen ongelmiin

Ongelma	Merkitsee	Varautuminen
Rakenne	Rakenteen puutteet ja ylilyönnit (kulmausten epätasapaino, massiivisuus/ keveys). Sopimattomuus harrastekäyttöön.	Lisätään kasvattajien ja omistajien sekä rodusta kiinnostuneiden rotutuntemusta. Ulkomuototuomareiden jatkuva koulutus ja toiminnan seuranta. Jalostustarkastusten aloittaminen. Näyttelyarvostelujen seuranta.

Jalostuspohjan kaventuminen	Suksiitosasteen kohoaminen, jolloin perinnölliset- ja autoimmuunisairaudet lisääntyvät. Tuontikoirien samansukuisuus.	Sukutaulujen kriittinen tarkastelu. Pyritään käyttämään erilinjaisia koiria jalostuksessa, nk. kotikoiria. Yhteistyö kasvattajien välillä.
Luonne	Luonnetta ei huomioida jalostusvalinnoissa. Tietoisuus rodun luonteen käyttöominaisuuksista heikkenee urbanisoitumisen mukana.	Pyritään lisäämään omistajien ja kasvattajien tuntemusta luonneasioissa. Virallisen käyttäytymisen jalostustarkastusten aloitus. Näyttely- ja koearvostelujen seuranta (luonteiden osalta).
Lisääntyminen	Astutus- ja synnytysoongelmia pidetään normaalina rodussa.	Käytetään jalostukseen koiria, jotka astuvat ja synnyttävät luonnollisesti. Vaalitaan sukulinjoja, joissa lisääntyminen sujuu vaivatta.
Koiramäärän kasvu/lasku	<i>Rodun suosio vaikuttaa määrään ja laatuun, pentukysyntä ohjaa jalostusta.</i> Ei-SKL rekisteröityjen pentujen lisääntyminen Ruokavirastorekisteröityjen kustannuksella.	<i>Urosten omistajien valistaminen vastuusta. Kasvattajien sitouttaminen jalostusentavoiteohjelmaan.</i>
Kasvattajien ja aktiiviharrastajien vähentyminen	Yhdistystyö katsotaan rasitteeksi ja uusia aktiiveja henkilöitä on vaikea löytää. Kasvattajat kokevat ympäristöpaineen liian raskaaksi.	Pidetään rotuyhdistyksen toiminta aktiivisena ja kaikille avoimena. Kasvattajien ja rodusta kiinnostuneiden opastus ja koulutus.
Yhteistyö kansainvälisesti	Kulttuurierojen aiheuttamat ongelmat jalostusmateriaalin tuonnissa ja viennissä. Ulkomaalaiset terveystulokset eivät ole vertailukelpoisia.	Lisätään yhteistyötä erimaiden rotuyhdistysten hallitusten ja jalostustoimikuntien kesken. Kannustetaan kasvattajia keskinäiseen yhteistyöhön.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Tehtävä tai projekti	Tavoiteaikataulu
Jalostuksen tavoiteohjelman tunnuslukujen seuranta ja päivitys	Vuosittain

Terveystietopankki	tiedottaminen olemassaolosta jatkuvaa valikoituja raportteja vuosittain Corgiset-lehdessä
Pentueseurantalomakkeet	tiedottaminen olemassaolosta jatkuvaa kasvattajien muistuttaminen vuosittain yhteenvetoraportit 2025, 2027, 2029
Luonneprofiilin laadinta - luonnetesti - käyttäytymisen jalostustarkastus	2026
Käyttäytymisen jalostustarkastusten käyttöönotto	2026 2029
Ensimmäisten tulosten analysointi	
Ulkomuodon jalostustarkastusten lomakkeiston laadinta	2026
Ulkomuodon jalostustarkastuksien käynnistäminen	2026
Ensimmäisten tulosten analysointi	2029

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Suomen Welsh Corgi Seuran jalostustoimikunta analysoi rodusta kertyvän tiedon vuosittain. JTO:n toteutuminen selvitetään vuosittain yhdistyksen toimintakertomukseen sisällytettävässä jalostustoimikunnan osiossa. Tarvittaessa JTO:aa ja muita rodun jalostukseen liittyviä kysymyksiä voidaan käsitellä Suomen Welsh Corgi Seuran vuosikokouksessa tai kasvattajapäivillä. Rodun JTO päivitetään tarvittaessa tällä ohjelmakaudella (2027–2031), ja tarkistetaan 5 vuoden välein. Seuraava viisivuotiskausi on 2032–2036 ellei uusi eläinten hyvinvointilaki tuo muutoksia.

7. LÄHTEET

<http://www.kennelliitto.fi>

<http://www.corgiseura.net>

Suomen Welsh Corgi Seura ry vuosikirjat ja Extrat

Suomen Welsh Corgi Seura ry:n aiemmat jalostuksen tavoiteohjelmat

KoiraNet -tietokanta

Terveys- ja käyttäytymiskyselyn yhteenvedot (Tammikuu 2024)

8. LIITTEET

Liite 1 Welsh corgi cardigan, luonnetestitulokset 2000–2023

Liite 2 Nostoja Suomen Welsh Corgi Seura ry:n terveys- ja käyttäytymiskyselystä

Liite 1 Welsh corgi cardigan, luonnetestitulokset 2000–2023

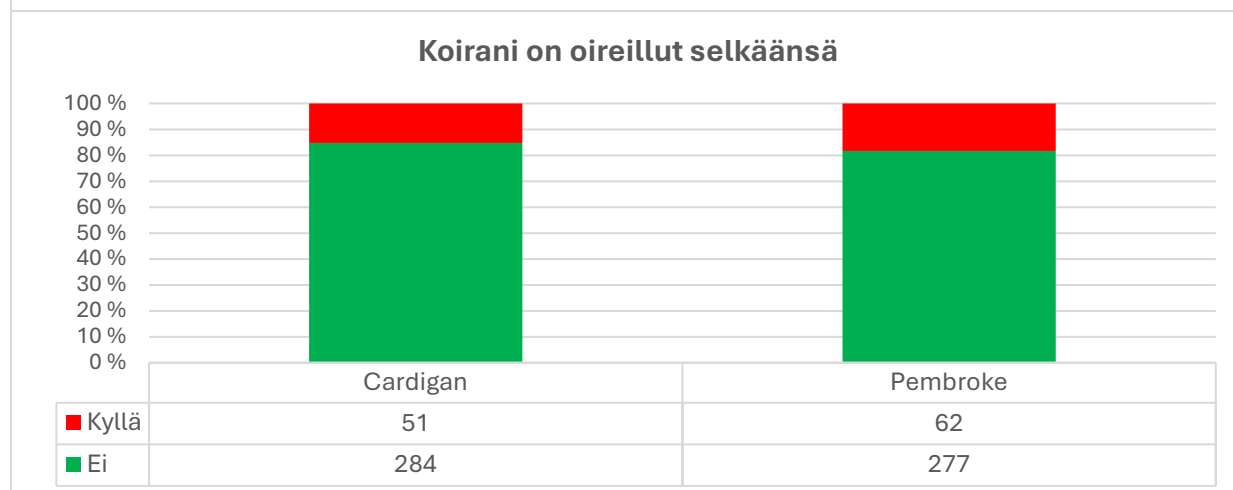
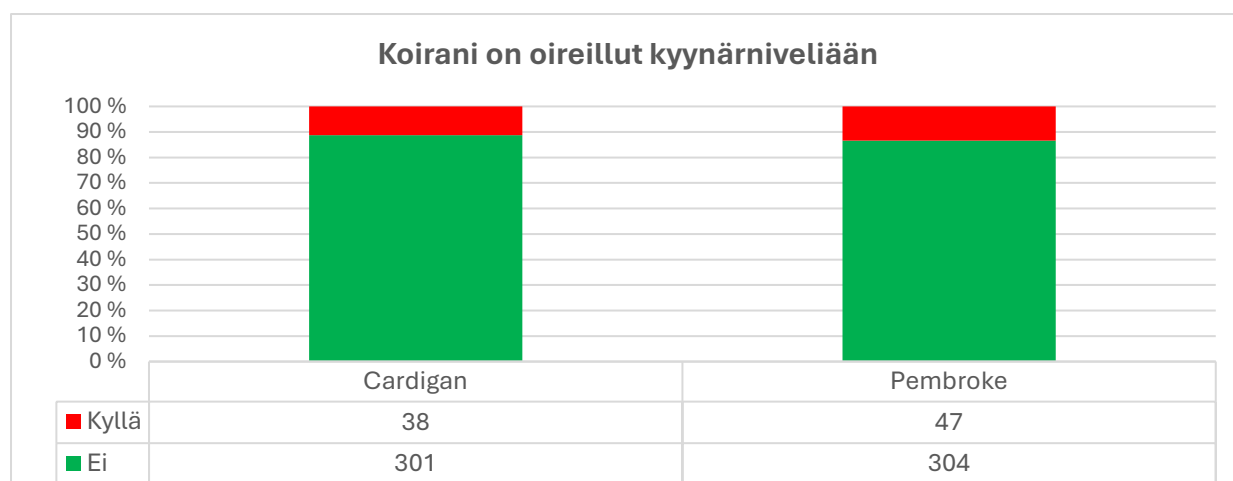
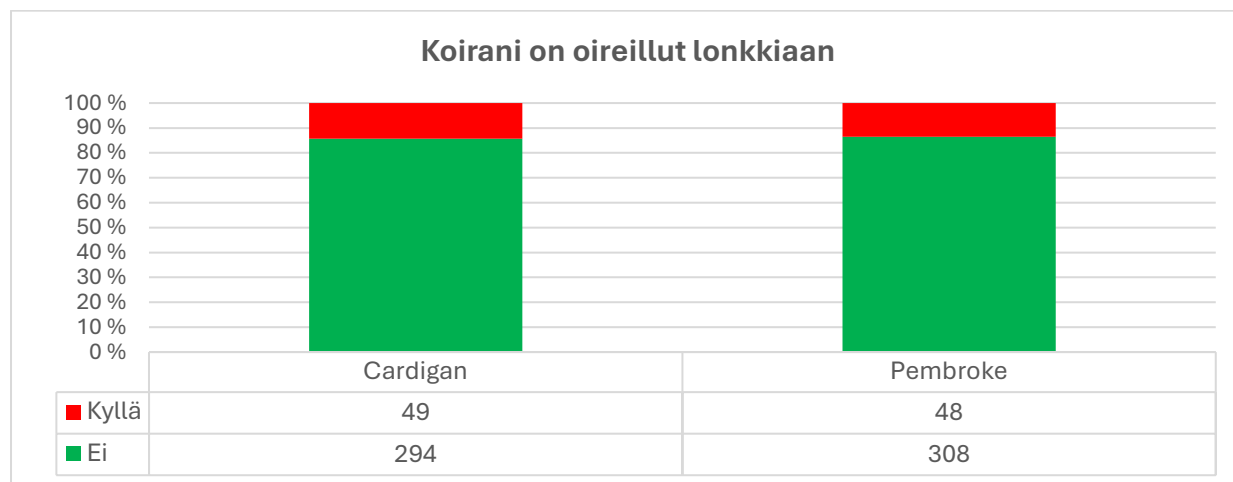
Taulukon luvut ovat prosentteja testatuista koirista.

	2000-2003	2004-2007	2008-2011	2012-2015	2016-2019	2020-2023	YHT
Hermorakenne							
Hermostunein pyrkimyksin	0,0	0,0	0,0	8,3	31,3	38,1	12,7
Hieman rauhaton	75,0	83,9	87,9	80,6	62,5	61,9	76,4
Tasapainoinen	25,0	16,1	3,0	8,3	3,1	0,0	7,9
Vähän hermostunut	0,0	0,0	9,1	2,8	3,1	0,0	3,0
Kovuus							
Hieman pehmeä	100,0	58,1	78,8	83,3	84,4	71,4	77,6
Kohtuullisen kova	0,0	25,8	12,1	8,3	3,1	14,3	11,5
Pehmeä	0,0	16,1	9,1	8,3	12,5	14,3	10,9
Laukauspelottomuus							
Laukausaltais	0,0	0,0	0,0	8,3	12,5	0,0	4,2
Laukauskokematon	0,0	19,4	54,5	38,9	46,9	42,9	37,6
Laukausvarma	100,0	80,6	45,5	52,8	40,6	57,1	58,2
Luoksepäästävyys							
Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	83,3	100,0	84,8	80,6	71,9	71,4	82,4
Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen	0,0	0,0	9,1	13,9	18,8	28,6	12,1
Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen	16,7	0,0	6,1	2,8	6,3	0,0	4,2
Mielistelevä	0,0	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0	0,6
Selvästi pidättyväinen, yrittää purra	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0	0,6
Puolustushalu							
Haluton	0,0	0,0	6,1	19,4	15,6	9,5	9,7
Kohtuullinen, hillitty	41,7	51,6	39,4	33,3	31,3	61,9	41,8
Pieni	41,7	41,9	51,5	47,2	53,1	28,6	45,5
Suuri, hillitty	16,7	6,5	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Taisteluhalu							
Kohtuullinen	50,0	45,2	60,6	38,9	21,9	23,8	40,0
Kohtuullisen pieni	0,0	0,0	0,0	16,7	34,4	47,6	16,4
Pieni	25,0	32,3	36,4	36,1	31,3	23,8	32,1
Riittämätön	0,0	6,5	3,0	5,6	9,4	4,8	5,5
Suuri	25,0	16,1	0,0	2,8	3,1	0,0	6,1
Temperamentti							
Erittäin vilkas	8,3	12,9	0,0	5,6	9,4	28,6	9,7
Hieman välinpitämätön	0,0	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0	0,6
Kohtuullisen vilkas	41,7	64,5	63,6	72,2	65,6	52,4	63,0
Vilkas	50,0	22,6	36,4	19,4	25,0	19,0	26,7
Terävyys							
Kohtuullinen ilman jälj. jääv. hyökkäyshalua	41,7	61,3	27,3	11,1	21,9	33,3	30,9
Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	0,0	0,0	0,0	11,1	43,8	23,8	13,9
Pieni ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua	58,3	35,5	69,7	77,8	31,3	42,9	53,3
Suuri ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua	0,0	3,2	3,0	0,0	3,1	0,0	1,8
Toimintakyky							
Hyvä	25,0	9,7	6,1	2,8	0,0	0,0	5,5
Kohtuullinen	58,3	58,1	42,4	44,4	18,8	28,6	40,6
Kohtuullisen pieni	0,0	0,0	0,0	8,3	34,4	23,8	11,5
Pieni	16,7	32,3	48,5	38,9	40,6	47,6	39,4
Riittämätön	0,0	0,0	3,0	5,6	6,3	0,0	3,0
Testattuja koiria yht	12	31	33	36	32	21	165

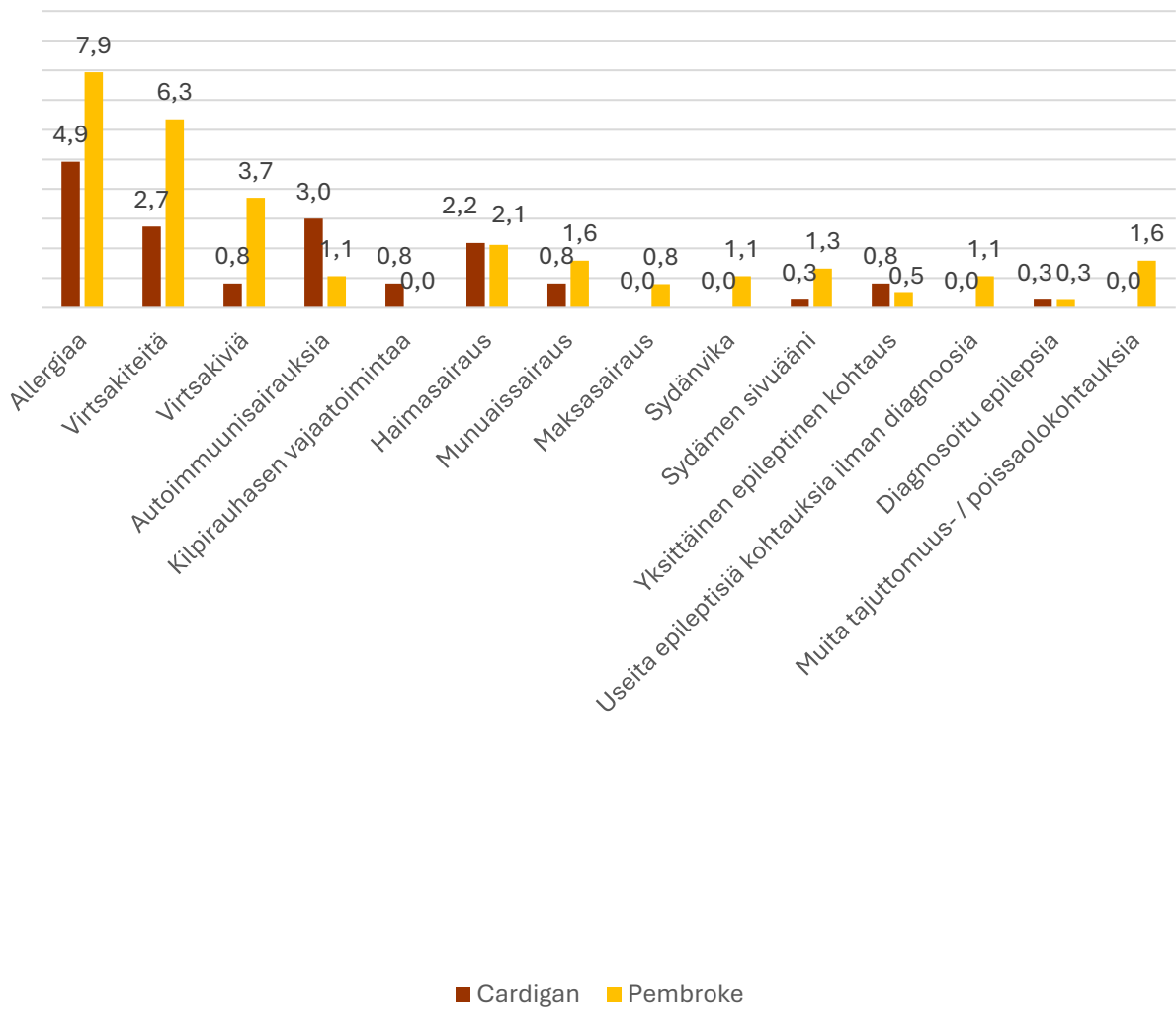
Liite 2 Nostoja terveys- ja käyttäytymiskyselyn tuloksista 2013–2023

Kyselyyn on vuosien 2013–2023 aikana kertynyt vastauksia seuraavasti:

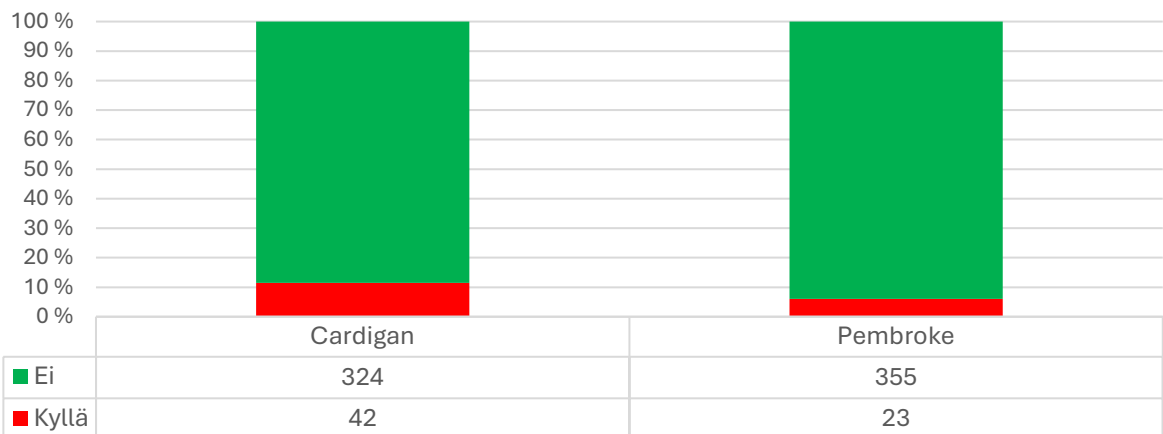
- Cardigan 366
- Pembroke 378

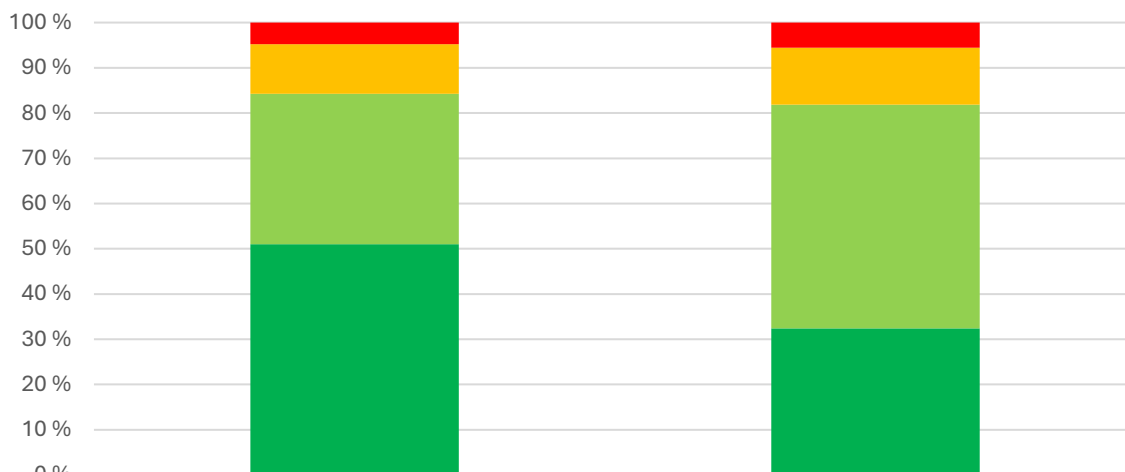
Muita raportoituja sairauksia (%/vastaajista)

Koirallani esiintyy eroahdistusta

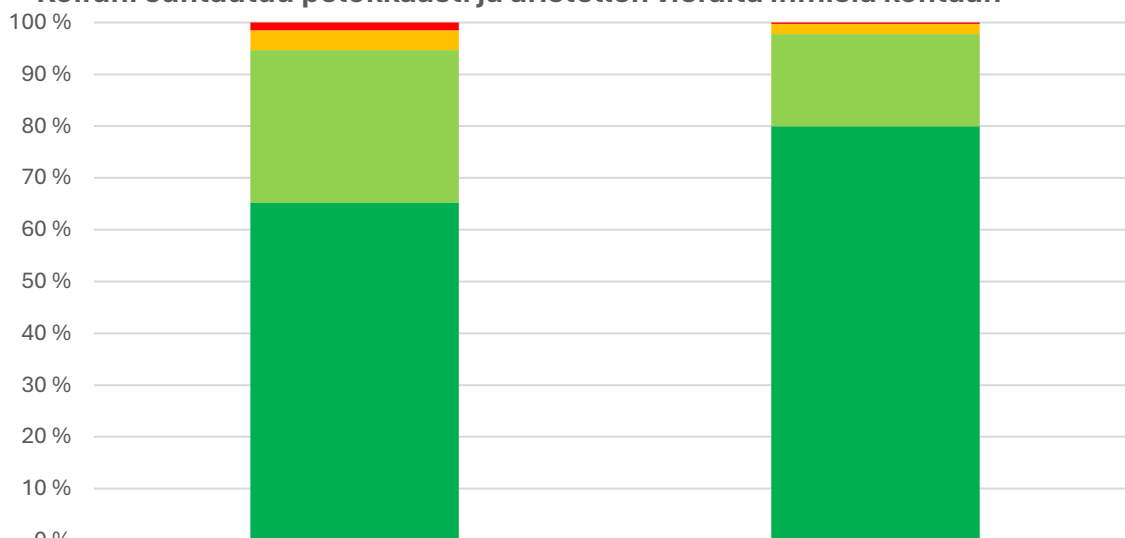

**Koirani käyttäytyy pelokkaasti kuullessaan äkillisiä kovia ääniä
kuten pamauksia, rysähdyksiä jne**

	Cardigan	Pembroke
■ aina	16	20
■ usein	37	45
■ joskus	112	177
■ ei koskaan	172	116

Koirani suhtautuu pelokkaasti ja aristellen vieraita ihmisiä kohtaan

	Cardigan	Pembroke
■ aina	5	1
■ usein	13	7
■ joskus	99	64
■ ei koskaan	220	287